

ƏDALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 4 (6097) 31 yanvar 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

"Azərbaycandan Azərbaycana rahat və azad keçid olmalıdır"

Həm beynəlxalq müstəvidə, həm Ermənistanla ikitərəfli təmaslar əsnasında biz daim bir məsələni qeyd edirik ki, Azərbaycandan Azərbaycana maneəsiz keçid olmalıdır. Heç bir yoxlamadan keçmədən, heç bir maneə ilə üzleşmədən Azərbaycandan Azərbaycana rahat və azad keçid olmalıdır. Bu, bizim tələbimizdir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri Prezident İlham Əliyev nəqliyyat məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə səsləndirib. Sovet hakimiyyətinin 1920-ci ildə Qərbi Zəngəzuru əlimizdən aldığı və Azərbaycan xalqına qarşı cinayət törətdiyini xatırladan dövlətimizin başçısı, həmçinin qeyd edib: "Biz Zəngəzuru unutmamı-

şığı və unutmayacağıq. Yenə də deyirəm, bizim Ermənistanla ərazi iddiamız yoxdur.

Ancaq Ermənistan öz üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirərək Azərbaycandan Azərbaycana maneəsiz keçid verməlidir.

TDT-nin növbəti Zirvə Görüşü Azərbaycanda keçiriləcək

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) növbəti Zirvə Görüşü Azərbaycanda baş tutacaq.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Türkiyə xarici işlər naziri Hakan Fidan Ankarada keçirilən Türkiyə, Azərbaycan və Özbəkistan arasında üçtərəfli mexanizmin ikinci görüşünün nəticələrinə dair mətbuat konfransında çıxışı zamanı bildirib.

O, Macarıstanda da təşkilatın qeyri-rəsmi iclasının keçiriləcəyini qeyd edib.

Hakan Fidan həmçinin, Türkiyə, Azərbaycan və Özbəkistan arasında üçtərəfli mexanizmin üçüncü iclasının da Azərbaycanda keçiriləcəyini əlavə edib.

DİN xəbərdarlıq edir

"Süni intellekt texnologiyasından istifadə hallarının atdığı bir dövrdə kibercümlərə məruzqalma halları müşahidə olunur".

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) yaydığı xəbərdarlıqda deyilir. "Etibarlı olmayan süni intellekt həllərindən istifadə məlumatları üçüncü tərəflərə ötürə və nəticədə kibercümlərin hücumlarını asanlaşdırma bilər. Süni intellektdən istifadə edərkən müəssisənizə aid məxfi məlumatları da qarşı tərəfə ötürmək eyni sonluqla nəticələnə bilər.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq bir daha çağırış edirik ki, bu hallarla bağlı vətəndaşlar diqqətli olsunlar, süni intellekt xidmətlərindən istifadə edərkən fərdi məlumatlarını qarşı tərəfə ötürməkdən çəkinsinlər", - deyərək məlumatda qeyd olunub.

Elxan ŞÜKÜRLÜ

İki nəhəngdən biri pul, biri isə silahla danışmağı sevir...

Tramp siyasətçidən daha çox, peşəkar tacirdir. Bu düşüncədədir ki, elə ən yaxşı siyasətçi, ən yaxşı lider də ölkəsi üçün əlverişli sazişlər bağlayan, sövdələşmələr əldə etməyi bacaran kəsidir. O, hələ 2011-ci ildə çapdan çıxmış və gələcəyə dair siyasi baxışlarını əks etdirən "Vaxtdır, Amerikayı yenidən gücləndirək!" kitabında özü haqda yazırdı: "Mənim bütün həyatım sazişlər bağlamaqla, böyük pullar qazanmaqla keçib.

Qazanc mənbəyim isə böyük layihələrdir. Bu gün varidatım artıq 10 milyard dolları ötürüb... Amerikanın da biznesdən başı çıxan bir prezidentə ehtiyacı var. Bizə Amerikayı güclü, təhlükəsiz və azad ölkə kimi qoruya, danışıqlar masasında qarşı tərəfdə yer alan digər dövlətlərə deyil, məhz Amerikaya üstünlük verən sazişlər bağlaya biləcək prezident gərəkdir". İndi bu peşəkar tacir, uğurlu biznesmen - sövdələşmələr ustası 20 yanvardan etibarən ikinci dəfə ABŞ-da prezidentlik taxtına çıxıb və bütün dünya da ondan hansı sövdələşmələrə imza atacağını gözləyir, ölkələr isə bir-bir onulla əməkdaşlığa hazır olduqları bəyanatlarını səsləndirirlər...

Bax: səh-4

Aqil ABBAS aqilabbas@rambler.ru

İLHAM ƏLİYEVİN BİLƏYİ

Keçinin buynuzu geyişəndə başını Azərbaycan əsgərinin avtomatına sürtər. İndi ermənilərin bizim Müzəffər Ordumuz tərəfindən kəsilmiş buynuzlarının yeri göynəyir, atılıb-düşürlər. Revanşist qüvvələr yenidən müharibə arzusundadırlar. Qoltuqlarına iki qarprız Fransa verib, bu yaxınlarda iki qarprız da ABŞ verdi. Amma qoltuqda dörd qarprız saxlamaq olmaz. ABŞ-la bağladığı müqaviləyə görə havalanıblar.

Vaxtilə Gürcüstan da ABŞ-la belə bir müqavilə bağlamışdı və Rusiyaya kəllə atdı. Nəticədə Cənubi Osetiyanı və Abxaziyayı itirdi, rus qoşunları da Tiflisin 30 kilometrliyinə gəldi. ABŞ da iki-üç dəfə mənasız bəyanat verməklə kifayətləndi.

İndi g...baş atan Ermənistan da belə getsə Zəngəzuru itirə bilsələr, uzaqbaşı bir-iki bəyanat ABŞ verəcək, Makron da arvadını qucaqlayıb ağlayacaq.

Bax: səh-2

Aqil ABBAS

MEYDANÇASI OLMAYAN MEYDAN SAHİBLƏRİ

Bax: səh-3

Tramp "Dəmir kümbəz" müdafiə sistemi yaradır

ABŞ prezidenti Donald Tramp, "Dəmir kümbəz" Hava hücumundan milli müdafiə sisteminin hazırlanmasına başlaması ilə bağlı fərman imzalayıb. Bu barədə Ağ Evdən məlumat verilib.

Məlumatda qeyd olunur ki, bu sistemin hazırlanması, ABŞ- a balistik, gipersəsli və qanadlı raket hücumlarının qarşısının alınması məqsədi daşıyır. "Fəmir kümbəz" sistemi ölkənin bütün ərazilərini müdafiə etməlidir.

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Birinci gün birinci sinif şagirdləri dərsə gəliblər. Müəllimə başa salır:

- Uşaqlar siz dərsə gəlmisiz. Dərsdə sakit oturmaq lazımdır. Əgər nə isə soruşmaq istəyirsinizsə, əlinizi qaldırın!

Bir oğlan əlini qaldırır.

- Nəse soruşmaq istəyirsən?

- Yox, sadəcə yoxlamaq istəyirəm sistem necə işləyir?

Prezident İlham Əliyev Donald Trampa başsağlığı verib

Prezident İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampa başsağlığı məktubu ünvanlayıb.

Məktubda deyilib:

"Hörmətli cənab Prezident,

Vaşinqton şəhəri yaxınlığında sərnişin təyyarəsinin hərbi helikopter ilə toqquşması nəticəsində çox sayda insanın həlak olması barədə xəbər bizi son dərəcə kədərləndirdi.

Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, dost Amerika xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verirəm".

Prezident Sərəncam imzaladı

III MDB Oyunlarının 2025-ci ildə Azərbaycanda keçirilməsi üzrə Təşkilat Komitəsinin tərkibində dəyişiklik edilib.

Prezident İlham Əliyev bununla bağlı Sərəncam imzalayıb. Təşkilat Komitəsinin tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilir:

"Təşkilat Komitəsinin sədri

Samir Şərifov - Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini

Təşkilat Komitəsi sədrinin müavini

Azərbaycan Respublikasının gənclər və idman naziri

Təşkilat Komitəsinin üzvləri:

Azərbaycan Respublikası fəvqəladə hallar nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası maliyyə nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası elm və təhsil nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini
Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti rəisinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidməti rəisinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidməti rəisinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini

Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin icraçı direktoru

Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin icraçı direktorunun müavini

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi İdarə Heyəti sədrinin müavini

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu direktorunun müavini

"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti sədrinin müavini

"Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti sədrinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi baş direktorunun müavini

"Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin vitse-prezidenti

Azərbaycan Respublikası Milli Olimpiya Komitəsinin vitse-prezidenti

"CBC Sport" televiziya kanalının baş direktoru

Oğuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

Bərdə Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Goranboy Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Göygöl Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

İsmayilli Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Qazax Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Mingeçevir Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Naftalan Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Şəki Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Tovuz Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini

Yevlax Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini".

Yanvarın 29-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Türkiyənin Ankara şəhərinə işgüzar səfəri çərçivəsində Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan xarici işlər, iqtisadiyyat/ticarət və nəqliyyat nazirlərinin 2-ci üçtərəfli görüşündə iştirak və çıxış edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən Adaleet.az-a bildirilib ki, görüşdə, həmçinin Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev iştirak ediblər. Nazirlər gündəlikdə duran mövzular, o cümlədən xarici siyasət və regional əməkdaşlıq məsələləri, ticarət, iqtisadiyyat və investisiya sahəsində əməkdaşlığın artırılması, regional nəqliyyat şəbəkələrini inkişaf etdirməklə nəqliyyat və kommunikasiya sektorunda əməkdaşlığın gücləndirilməsi mövzuları üzrə çıxışlar səsləndiriblər.

Ceyhun Bayramov çıxışında ölkələrimiz arasında mövcud üçtərəfli formatın qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsinin hazırkı parçalanmaqda olan beynəlxalq münasibətlər sistemində nümunəvi xarakter daşması ilə yanaşı, o

Ankarada üçtərəfli Bəyannamə imzalandı

cümlədən digər regional əməkdaşlıq formatlarını tamamlamaq, əməkdaşlıq potensialından istifadəni maksimallaşdırmaq, ortaq təhdidlərə qarşı birgə cavab tədbirlərinin görülməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd edib.

Ölkələrimizin yerləşdikləri Xəzər, Qara və Aralıq dənizləri regionlarını birləşdirən bir sıra strateji əhəmiyyətli layihələrin, o cümlədən "Rəqəmsal İpək Yolu" və "yaşıl enerji ixracı" kimi təşəbbüslərin üçtərəfli əməkdaşlığımızın əhəmiyyətini artırdığı qeyd olunub.

Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan arasında bir sıra regional və beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (D-8), Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə (AQEM) çərçivəsində əməkdaşlığın, qarşılıqlı dəstək və ortaq mövqədən çıxış edilməsi təcrübəsinin davam etdirilməsinin zəruriliyi diqqətə çatdırılıb.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibliyi zamanı fəaliyyətimizə, habelə irəli sürülən regional və global təşəbbüslərə verilən dəstəyə görə təşəkkür edilib. Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirəyə (AQEM) sədrliyimizin də gündəliyinə uyğun olan bağlantılar, rəqəmsallaşma, dayanıqlı inkişaf, nəqliyyat, təhsil sahələri üzrə prioritetlərin irəliləndirilməsinin, o cümlədən üçtərəfli əməkdaşlıq gündəliyimiz ilə üst-üstə düşdüyü qeyd olunub.

C.Bayramov, həmçinin postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri, mina təhdidi ilə mübarizə səyləri, Azərbaycan-Ermənistan normalaşma prosesinin gedişi, mövcud çağırışlar barədə ətraflı məlumat verib. Keçmiş işğal nəticəsində 30 ilə yaxın müddət ərzində digər ərazilərimizdən təcrid olunmuş torpaqlarımızda nəqliyyat-infrastruktur quruculuğunun, xüsusilə Orta Dəhliz boyunca nəqliyyat imkanlarının genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulanıb, yenidənqurma işlərində qardaş Türkiyə və Özbəkistanın göstərdiyi dəstək təqdir olunub.

Geniş anlamda regional sülh, təhlükəsizlik və inkişafın təmininin ortaq baxışımızın əsasını təşkil etdiyi, bu istiqamətdə Əfqanıstana yönələn sosial-iqtisadi dəstək təşəbbüslərinin, Trans-Əfqanıstan Dəmir Yol Xətti layihəsinin inkişafının diqqət mərkəzində olduğu qeyd edilib. Yaxın Şərqdə, xüsusilə Qəzza bölgəsində əldə olunan atəşkəsin və ona riayət olunmasının əhəmiyyəti, İsrail-Fələstin münaqişəsinin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun şəkildə "iki dövlət prinsipi" əsasında həllini tapmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb. O cümlədən Suriyada Əsəd rejiminin çöküşündən sonra bu ölkənin dirçəldilməsi səylərinə qardaş Türkiyə ilə birgə dəstək verilməsinin regional əməkdaşlığımızın daha bir komponentinə çevrildiyi qeyd olunub. Daha sonra görüşün yekunlarına dair Ankara Bəyannaməsi qəbul olunub və imzalanıb. Bəyannamədə qarşılıqlı maraq doğuran regional və beynəlxalq məsələlərlə bağlı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, habelə suverenlik və ərazi bütövlüyü əleyhinə atılan addımlara qarşı birgə fəaliyyətə dəstək ifadə olunub.

İqtisadiyyat, ticarət, investisiyalar, logistika, infrastruktur, rəqəmsallaşma, ətraf mühit və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə istiqamətləri üzrə mövcud potensialdan tam istifadə olunması, bu istiqamətdə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığın, xüsusilə Orta Dəhlizin səmərəliliyi və rəqabətə davamlılığının artırılmasının vacibliyi qeyd olunub.

Bəyannamədə, həmçinin Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi bölgələrində yenidənqurma və humanitar minatəmizləmə fəaliyyətinə töhfə verilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb. Ankara Bəyannaməsi, eyni zamanda, Azərbaycanın COP29 və AQEM sədrlikləri çərçivəsində oynadığı rol təqdir edib. Mərkəzi Asiyanın təhlükəsizliyində vacib rol oynayan Əfqanıstanın təhlükəsizliyi və inkişafı ilə bağlı Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində ortaq mövqənin formalaşdırılmasının, Qəzza bölgəsində əldə olunmuş atəşkəsin qorunub saxlanması və İsrail-Fələstin münaqişəsinin "iki dövlət prinsipi" əsasında həllini tapmasının vacibliyi qeyd olunub. Daha sonra nazirlər görüşün yekunlarına dair mətbuata bəyannatlarla çıxış ediblər.

Aqil ABBAS

İLHAM ƏLİYEVİN BİLƏYİ

Keçinin buynuzu geyişəndə başını Azərbaycan əsgərinin avtomatına sürtdür. İndi ermənilərin bizim Müzəffər Ordumuz tərəfindən kəsilmiş buynuzlarının yeri göynəyir, atlıb-düşür-lər. Revanşist qüvvələr yenidən müharibə arzusundadırlar. Qoltuqlarına iki qarpız Fransa verib, bu yaxınlarda iki qarpız da ABŞ verdi. Amma qoltuqda dörd qarpız saxlamaq olmaz. ABŞ-la bağladıkları müqaviləyə görə havalanıblar.

Vaxtilə Gürcüstan da ABŞ-la belə bir müqavilə bağlamışdı və Rusiyaya kəllə atdı. Nəticədə Cənubi Osetiyanı və Abxaziyanı itirdi, rus qoşunları da Tiflisin 30 kilometrliyinə gəldi. ABŞ da iki-üç dənə mənəsisiz bəyanat verməklə kifayətləndi.

İndi g..baş atan Ermənistan da belə getsə Zəngəzuru itirər billər, uzaqbaşı bir-iki bəyanat ABŞ verəcək, Makron da arvadını qucaqlayıb ağlayacaq.

Paşinyan da bu məğlubiyyəti Sərkisyanın, Köçəryanın, Balasanyanın üstünə atacaq və onları tutub basacaq qodduqluğa.

Düzdür, Ermənistanı havalandıran Fransadan, Hindistandan aldıqları silahlardır. Amma bir şeyi unudurlar.

Şah İsmayıl Sultan Səlimlə vuruşanda topa öz qılıncıyla bir zərbə endirir, qılınc yarıyadək topa işləyir.

Müharibədən sonra Sultan Səlim həmin qılıncı Şah İsmayıldan istəyir. Şah İsmayıl qılıncı göndərir, Sultan Səlim də qılıncı topa zərbə endirir, amma qılınc topa işləmir.

Sultan Səlim Şah İsmayıla yazır: "Sən həmin qılıncı göndərməmişən, çünki topa vurdum kəsmədi".

Şah İsmayıl da cavab məktubu yazır: "Qılınc həmin qılıncdı, yuran bilək o deyil".

İndi nə qədər silah altırsız-altın. Paşinyan etiraf eləmişdi ki, müharibədə on mindən çox fərari olub, amma Azərbaycanda bir nəfər də fərari yox idi, gənclər könüllü şəkildə gedirdilər döyüşə, şəhid olmağı da şərf sayırdılar.

Ürək başqa şeydir, erməni əsgərlərində ürək bizim Müzəffər əsgərlərimizin ürəyi deyil.

Paşinyanın biləyi də İlham Əliyevin biləyi deyil.

Və Şah İsmayılın nəslindən olan İlham Əliyevin əlindəki qılınc da Həzrət Əli qılıncıdır.

Zelenskinin Azərbaycan qazı ilə bağlı bəyanatı Fitsonu özündən çıxardı

Slovakiyanın baş naziri Robert Fitso Rusiya qazının Ukrayna ərazisindən tranziti ilə bağlı uzaq müzakirəni davam etdirərək, prezident Volodimir Zelenskini Slovakiyanın "düşməni" adlandırıb.

Adaleet.az xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, Fitso Slovakiya parlamentinin iqtisadi məsələlər üzrə komitəsinin iclasında Zelenskinin Azərbaycandan qazın Avropa ölkələrinə mümkün tranziti barədə son bəyanatına münasibət bildirib. "Bizim düşmənimiz Zelenskidir. Zelenski üzləşdiyimiz problemlərin mənbəyinə çevrilib. Mən ona simpatiya bəsləmirəm, çünki o, Slovakiyaya zərər verir", - Slovakiyanın baş naziri qeyd edib. O bildirib ki, Bratislava yeganə "ən real" variantı Rusiya qazının tranzitinin bərpasını hesab edir: "Bu qaz Slovakiya qazı kimi Ukrayna ərazisindən keçəcək".

Xatırladaq ki, Ukrayna Azərbaycan qazının Avropaya çatdırılmasına razılıq verib. Ukrayna prezidenti İsvetçerədə Davos Forumunda çərçivəsində Azərbaycan lideri İlham Əliyevlə müzakirələr apardığını və Azərbaycanla tərəfdaşlıq imkanları barədə razılığa gəldiyini bildirib.

Zelenski vurğulayıb ki, Azərbaycanda çox əhəmiyyətli cari hasilat var və azərbaycanlılar 40 milyard kubmetrin yalnız 14-15 milyard kubmetrini istehlak edir: "Belə ki, ölkənin ixrac gücü 25 milyard kubmetrdir. Biz Ukrayna vasitəsilə ixrac imkanlarını müzakirə edirik. Ehtiyac olarsa, Bakı digər Şərqi Avropa ölkələrinə bizim infrastrukturumuzdan istifadə etməklə qaz nəql edə bilər".

"Heyvanlardan əvvəl gələcəyimiz olan körpələrin problemini iclasınızda qaldırın..."

Jurnalist deputata səsləndi

Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsi sədrinin müavini Fatma Yıldırım xanımın Bər-dədən seçildiyini bilirsiniz və çoxu-nuz tanıyırsınız. Savadlı, ləyaqətli xanım!

Mən də Fatma xanımı təxminən 2006-cı ildən tanıyıram. Evlərində qonaq olmuşam. Xətri əzizdir. Atasını Azərbaycan fiziki, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, mərhum professor Vidadi Əliyevdən dəfələrlə müsahibə götürmüşəm, açıqlama almışam.

Amma deputat xanımın MM iclasında söylədiyi təklif mənimlə bərabər hər kəsi qəzəbləndirdi. Deyir: "Sahibsiz heyvanlara qida, və digər vəsaitlər almaq istəyən vətəndaşlarımız, heyvansevər insanlarımız var. Təklif edirəm ki, heyvan qidaları əlavə dəyər vergisindən, vergidən azad edilsin".

Fatma Yıldırım xanım, əzizim, belə təklif verməyə həvəslisinizsə, ilk əvvəl bu xalqın körpələrini düşünün!

Uşaq böyüdənələr bilir, uşaqpulu verilməyən ölkədə uşaq böyütmək çox çətin, çox əziyyətli bir işdir. İnandırım ki, sizi məktəbəqər, azyaşlı uşağın ən çox xərc tələb etdiyi dövr ilk 3 ildir. Yeni, çətinlik yeni doğulmuş körpələrin yemək problemi ilə bağlıdır.. Məsələn, Hipp Organik 1 " uşaq qidası (doğumdan) 800 q. 41.00 AZN-dir.

"Hipp Comfort " un 350 q. 24.20 AZN, Similac Gold 1 800 q (0-6 ay). 41.50 AZN, "Similac HA" 1 375 q (0-6 ay). 32.40 AZN. "Aptamil" immunofortis- 350 q. 22.00 AZN və sair.

Qiymətləri 6 manata qədər müxtəlif çeşidli uşaq yeməkləri satışda var və

hər bir valideyn arzu edir ki, övladı ən orqanik məhsulla bəslənsin... Amma bu qiymətlərlə hər valideyn övladını xoşbəxt edə bilirmi?

Xeyir , kasıb valideyn məcburdur ki, gözünü dünyaya yenidən açan körpəsini ən zəif şəkildə bəsləsin, ona kasıbcılığı belə aşılansın..körpə balasını mənşəyi məlum olmayan yeməklərlə böyütsün...

Bundan başqa "Pampers" uşaq bezlərinin qiymətinin 45-42 manatdan başladığını bilməyən var? Hələ 2023-cü ildən başlayaraq 5 nömrəli "Pampers" in

60 ədədi 31 manata satılırdısa, hazırda qiyməti 42 manatdan yüksəkdir.

94 ədədlik "Pampers" isə 45 manata təklif edilir. Elə "Molfix", "Can bebe" "Huggies" "Predo", "Leylək də ucuz deyil , keyfiyyətinə və sayına görə qiyməti 40 manatdan 7 manat arası təşkil edir. Təsəvvür edin, gündəlik 2,5 yaşa qədər əksər körpələrə valideynlər 6 ədəddən çox uşaq bezi işlədirlər.

Üstəlik, uşağın sinir sistemi və soyuqdeymə üçün dərman pəreaparatları, vitaminər, öskürək, köp, qzdırma əleyhinə siroplar, qaşınma və göbək əleyhinə sürtmə kremlər və iğər uşaq dərmanlarının "ceyrən belində" olduğu kimsəyə qaranlıq deyil.

Məsələn, uşağın sinir sistemi üçün vacib olan 5-HTP 5-HTP, 100 mq-liq, 45

Tabletin qiymətinin 34 manat 87 qəpik olduğunu bilirsinizmi? Sinir dərmanı olan Theanine,-nin 56 manat , 31 qəpik olduğunu bilirsinizmi?

Yəqin ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatını bilirsiniz: 2023-cü ildə bir yaşınadək ölənlər uşaqların sayı 2 039 nəfər təşkil edib. Bu da son 25 ilin ən yüksək göstəricisi hesab olunur. Onların 1146 nəfərini oğlan, 893 nəfərini isə qız uşaqları təşkil edib.

Bilirsinizmi, anemiya diaqnozu ilə qeydə alınmış xəstə uşaqların sayı 2011-ci ildən başlayaraq sürətlə artır. 2016-cı ildə 18 yaşadək belə xəstə uşaqların sayı 28 948 nəfər olub?(sonrakı illərin statistikasını verilmir)

Eləcə də hələ 2019-cu ildə həkimlər SOS siqnalı çalırdı ki, onkoloji (Xərçəng)xəstəlikləri olan uşaqların sayı 600-ü keçib. 2023-cü ildə isə 169 uşaqda onkoloji xəstəlik aşkarlanaraq qeydiyyata alınıb. Sizcə, bu qədər uşağın gigiyena və bəslənməsində problem yaranan yeməklərin, bezlərin, dərmanların təsiri ola bilirmi? 100 faiz!

Elə isə, niyə heyvanlardan əvvəl Azərbaycanın gələcəyi olan körpələrin problemini iclasınızda qaldırmırsınız?

Onu da deyiş bilirsiniz ki, qonşularımız - ermənilər və ruslar var olduqca Azərbaycanın müharibə variantı da var olacaq!

Gələcəkdə döyüşə çağırılacaq kasıb balalarını qidalanma, bəslənmə, vaksın və dərmanla təhciz etmə və digər problemlərinə can yandırmamaqla böyük bir yanlışlıq etdiyiniz fərqi düşünürsünüz? Bu xalqın körpələrinin, balalarının qayğısına qalın ki, təmsil etdiyiniz dövlət, hakimiyyət səfərbərlik edəndə döyüşə göndərməyə sağlamlıq döyüşçü tapsın!

Bundan sonra heyvanları düşünmək mümkündür!

Əntiqə Rəşid

Aqil ABBAS

MEYDANÇASI OLMAYAN MEYDAN SAHİBLƏRİ

Çox gülməli idi ey, "Kəpəz" Tovuzda "Turan"la oynayırdı, şərhçi "Kəpəz"i meydan sahibləri kimi təqdim edir. Mən uşaq olandan "Araz-Naxçıvan" "Araz" adlanıb, niyə ona "Naxçıvan" sözünü əlavə ediblər? Hamı "Araz" adı eşidəndə bilir ki, söhbət Naxçıvan klubundan gedir.

Eləcə də bu sözlər "Turan Tovuz" a da aiddir. Eləcə də vaxtilə "Qarabağ" "Qarabağ-Azərsun" adlanırdı. Biz o vaxt məsələ qaldırdıq ki, bu düz deyil. Sağ olsunlar ki, sonra "Azərsun" sözünü çıxartdılar.

"Araz-Naxçıvan" da Bakının stadionlarının birində, deyək ki, Mərdəkanda Bakının "Neftçi" klubunu qəbul edir, şərhçi "Araz-Naxçıvan"ı meydan sahibləri elan edir. Bişmiş toyuğun da gülməyi gəlir.

Əslində şərhçilər belə ifadə etməlidir: "Meydançası olmayan meydan sahibləri".

Təyyarə qəzasının nəticələri ilə bağlı geniş açıqlama veriləcək

"Dekabrın 25-də Bakı-Qrozni reysini yerinə yetirən "Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus səmnişin təyyarəsinin Qazaxıstanın Aktau yaxınlığında qəzaya uğraması ilə bağlı təhqiqat prosesi ölkəmizin aidiyyəti strukturları tərəfindən davam etdirilir. Hesab edirik ki, yaxın vaxtlarda tərəfdaş dövlətlərlə birlikdə məsələ ilə əlaqədar ictimaiyyətə də geniş məlumat veriləcək".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Teleqraf.com-a açıqlamasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev bildirib.

"Cənab Prezident tərəfindən bu məsələ ilə əlaqədar keçirilən müşavirədə də qeyd edilmişdi ki, təyyarə qəzasının nəticələri haqqında ölkə ictimaiyyətinə müntəmadi qaydada məlumatların verilməsi təmin olunacaq", - Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi deyib.

Təyyarə qəzası ilə bağlı Azərbaycanın Rusiyadan gözləntilərinə gəlincə, Hikmət Hacıyev vurğulayıb ki, bu məsələ Rusiya tərəfi ilə aidiyyəti və diplomatik kanalları vasitəsilə müzakirə olunmaqdadır.

Xatırladaq ki, Azərbaycana məxsus "Embraer 190" tipli səmnişin təyyarəsi Rusiya Federasiyasının hava məkanında kənar fiziki və texniki müdaxiləyə məruz qalaraq idarəetməni itirmiş vəziyyətdə Qazaxıstan Aktau şəhəri istiqamətinə yönləndirilib. İnsan tələfatı və xəsarət alanlar olmasına baxmayaraq, pilotların, bələdçilərin yüksək peşəkərliliyi, şücaəti və cəsurluğu sayəsində təyyarə qəza enişinə həyata keçirib. Təyyarədə olan 67 nəfərdən 38-i həlak olub, 29-u sağ qalıb.

İlkin araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, Azərbaycan təyyarəsi Çeçenistanın hava məkanında olan zaman Rusiyanın hava hücumundan müdafiə vasitələri tərəfindən vurulub, hava gəmisi idarəetməni itirib. Təyyarənin füzelyajında zenit raket kompleksindən atılan raketin qəlpələrinin izləri qeydə alınıb.

Nicat Novruzoglu

Bu şəxslərin pensiyaları birbaşa artırılacaq?

"Son günlər müraciətlər arasında nisbətən aşağı pensiya alan vətəndaşlarımızın pensiya məbləğlərinin indeksləşdirilməsi, yoxsa birbaşa artırılacağı ilə bağlı suallar üstünlük təşkil edir. Yeni, hazırda 320 manatdan az pensiya alanların pensiyaları necə artırılacaq?"

Adalet.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, "Əmək pensiyaları" haqqında qanunda bu məsələ öz əksini tapıb.

Bu zaman pensiya məbləğindən asılı olaraq həm indeksləşdirmə, həm artım, həm də hər ikisinin tətbiqi mümkündür.

Deputat aydınlıq üçün izahatı keyslər üzərindən təqdim edib:

1. Vətəndaşımız əmək pensiyası hüququnu 01 yanvar 2025-ci il tarixindən öncə qazanıb və onun pensiya məbləği 310 manatdır, yeni, yeni minimum pensiya məbləğindən (320 manat) azdır. Qanunvericiliyə əsasən, indeksləşdirmə əvvəlki ilin göstəricisinə uyğunlaşdırıldığına görə 2024-cü ilin dekabrın 31-i daxil olmaqla ötən il pensiya hüququ qazanan bütün vətəndaşların pensiyaları indeksasiya ilə artırılır. Belə ki, orta aylıq nominal əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun olaraq, 2025-ci il yanvarın 1-dək təyin edilmiş əmək pensiyalarının siçorta hissəsi, qulluq stajına görə əmək pensiyasına əlavələr təyin edilmiş əmək pensiyaçılarına münasibətdə həmin əlavələrlə birlikdə müəyyən edilmiş məbləğ artırılır. Bu o deməkdir ki, həmin vətəndaşımızın pensiya məbləği 320

manata çatdırılmadan indeksləşdiriləcək. Dövlət Statistika Komitəsinin yaydığı məlumata görə, 2024-cü ilin ilk 11 ayında ölkə üzrə orta aylıq əməkhaqqı 8.0 faiz artaraq 996.8 manata çatıb. Bu isə o deməkdir ki, ölkə üzrə ötən ilin ye-

kun əməkhaqqı artımının təxminən 8.0 faiz olacağı gözlənilir. Deməli, bu halda 310 manat pensiya alan vətəndaşımızın pensiya məbləği indeksləşdirmədən sonra 334.8 manat, yeni, yeni minimum pensiya məbləğindən çox olacaq.

2. Vətəndaşımız əmək pensiyası hüququnu 01 yanvar 2025-ci il tarixindən öncə qazanıb və onun pensiya məbləği 280 manatdır, yeni, yeni minimum pensiya məbləğindən (320 manat) azdır. Bu zaman da onun pensiya məbləği indeksləşdiriləcək və pensiyasına 22.4 manat əlavə olunacaq. Amma alınan məbləğ-302.4 manat, yeni minimum pensiya məbləğindən az olduğu üçün həmin rəqəm daha sonra 320 manata çatdırılacaq.

Deməli, həmin vətəndaşımızın pensiya məbləğinə həm indeksləşdirmə, həm də birbaşa artım tətbiq olunacaq.

3. Vətəndaşımız əmək pensiyası hüququnu 01 yanvar 2025-ci il tarixindən sonra qazanıb və onun pensiya məbləği 280 manatdır, yeni, yeni minimum pensiya məbləğindən (320 manat) azdır. Bu zaman o vətəndaşımızın pensiyası gələn aydan etibarən birbaşa 14.3 faiz artırılaraq 320 manata çatdırılacaq. Bütövlükdə, bu ilin yanvar ayı ərzində əmək pensiyası hüququ qazanan vətəndaşlarımızın pensiya məbləğləri 320 manatdan azdırsa o rəqəmlər gələn aydan birbaşa 320 manata çatdırılacaq. Çünki gələn aydan 320 manatdan az pensiya olmayacaq. Deməli, bu halda indeksləşdirmə tətbiq olunmur, birbaşa artım şamil edilir.

Qeyd edək ki, əmək pensiyalarının indeksləşdirilməsi "Əmək pensiyaları" haqqında qanuna əsasən həyata keçirilir. Sözügedən qanuna əsasən, bütün növ əmək pensiyaları əvvəlki ildə ölkə üzrə orta aylıq maaşdakı artım faizinə indeksasiya olunaraq artırılır. İndeksləşdirmə bütün növ əmək pensiyalarına şamil olunur. "Əmək pensiyaları haqqında" qanunun 4-cü maddəsinə əsasən, əmək pensiyalarının 3 növü təsbit olunub. Bunlar yaşa görə əmək pensiyası, əlilliyə görə əmək pensiyası və ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyasıdır.

Nicat Novruzoglu

İki nəhəngdən biri pul, biri isə silahla danışmağı sevir...

Tramp siyasətçidən daha çox, peşəkar tacirdir. Bu düşüncədədir ki, elə ən yaxşı siyasətçi, ən yaxşı lider də ölkəsi üçün əlverişli sazişlər bağlayan, sövdələşmələr əldə etməyi bacaran kəsidir.

O, hələ 2011-ci ildə çapdan çıxmış və gələcəyə dair siyasi baxışlarını əks etdirən "Vaxtdır, Amerikayı yenidən gücləndirək!" kitabında özü haqda yazırdı: "Mənim bütün həyatım sazişlər bağlamaqla, böyük pullar qazanmaqla keçib.

Qazanc mənbəyim isə böyük layihələrdir. Bu gün vaxtım artıq 10 milyard dolları ötür... Amerikanın da biznesdən başı çıxan bir prezidentə ehtiyacı var. Bizə Amerikayı güclü, təhlükəsiz və azad ölkə kimi qoruya, danışıqlar masasında qarşı tərəfdə yer alan digər dövlətlərə deyil, məhz Amerikaya üstünlük verən sazişlər bağlaya biləcək prezident gərəkdir".

İndi bu peşəkar tacir, uğurlu biznesmen - sövdələşmələr ustası 20 yanvardan etibarən ikinci dəfə ABŞ-da prezidentlik taxtına çıxıb və bütün dünya da ondan hansı sövdələşmələrə imza atacağını gözləyir, ölkələr isə bir-bir onulla əməkdaşlığa hazır olduqları bəyanatlarını səsləndirirlər...

Trampın Kanada, Meksika, Panama kanalı, Qrenlandiya ilə bağlı səsləndirdiyi bəyanatlar, əslində, həm də Amerikayı varlı və qüdrətli edəcək, bütün diqqətləri qitənin öz daxilinə çəkəcək böyük maliyyə layihələrdir.

Ancaq Trampın dünyanın siyasi xəritəsini dəyişəcək əsas sövdələşməsi, şübhəsiz ki, Rusiya ilə - prezident Putinlə olacaq.

Putinlə sövdələşmə təkə Ukraynanın və Avropanın yox, həm də bizim daxil olduğumuz Cənubi Qafqaz regionunun, o cümlədən bütün Yaxın və Orta Şərqi tələyini masaya yatırıb, siyasi xəritəsini dəyişmək və Çinlə gələcək münasibətlərin məsafəsini, "Asiya Əjdahası"nın Qərbə çıxaran yolların kimin nəzarətində olmasını müəyyənləşdirmək deməkdir!

Çünki Tramp yaxşı dərk edir ki, həm iqtisadi, həm də hərbi planda çox yaxın gələcəkdə Amerikanın əsas rəqibi yalnız Çin olacaq.

O Çin ki, Avropanı tamamilə ABŞ əsliyyəsinə salan Ukrayna savaşında o da Rusiyayı məharətlə özünün "kiçik qardaş"ına çevirməyi bacarıb.

Bu bir həqiqətdir ki, 3 illik Ukrayna savaşından hələlik ən böyük qazanla çıxan 2 ölkə var - ABŞ və Çin.

Tramp özü hələ 14 il əvvəl - ABŞ-ın dövlət borcunun 18 trilyon dolları keçdiyi bir vaxtda yazdığı kitabında bar-bar bağırırdı ki, Çin ABŞ-ı içdən sararaq, "yeyir" və Çin haqqında da amerikalılarda çox yanlış təsəvvür yaradılıb: əslində, Çin uğurlu maliyyə siyasətiylə ABŞ-ı borclandırır və əsas istehsalçı-ixracatçı ölkəyə çevrilməklə, 2027-ci ildə ABŞ-ı ötürəcək.

Trampın həyəcanlı çağırışlarının yekunu isə bu idi: Çini ABŞ-a hörmətlə davranmağa məcbur etmək və gələcək dünyanı Çinlə birgə idarə etməyə hazırlaşmaq!

İstər Ukrayna, istərsə də Yaxın Şərqi gedən və arxasında həm də Amerika və Çin kapitalının dayandığı savaşlar bir daha göstərdi ki, dövlət borcu artıq 36 trilyon dolları keçən ABŞ-ın dünyanı bir qütbədən, təbii olaraq idarə etmək iddiası iflasa uğrayıb və indi masa arxasına əyləşmək, digər global və regional güc mərkəzləriylə təsir zonalarının yenidən bölüşdürülməsini nəzərdə tutan müasir "Yalta konfransı" təşkil etmək vaxtıdır...

Ancaq "yeni nizam" qurulanadək, savaşın əsas tərəfləri - ABŞ və Rusiya mütləq bir araya gəlməli, münaqişələri sövdələşməyə çevirməyin uğurlu yollarını tapmalıdırlar.

Trampla Putinin ilk uğurlu sövdələşməsi isə Avropa-Asiya arasındakı körpüdə - Cənubi Qafqaz üzərində ola bilər. Çünki mövcud münaqişələr içərisində real sülhün ən tez əldə olunma imkanı məhz buradadır - Azərbaycanla Ermənistan arasında...

Burada sülh Tramp və Putinin Ukrayna və Yaxın Şərq problemlərini də sülhlə çözmə imkanlarını artırır.

Ukraynada özünə gərəklili əraziləri tutan Rusiyanın gözlənilmədən Suriyada Türkiyənin xeyrinə geri çəkilməsi, ardınca İranda da 1 ildir təxirə salınan strateji tərəfdaşlıq sazişini yeniləməsi göstərir ki, Putin ABŞ prezidenti Trampla görüşə həm də İslam dünyasının bu iki önəmli ölkəsinin dəstəyini də arxasına almaqla gedir və o, indi təkə Rusiyanı yox, Çinlə Avropanın sərhəddə olan böyük bir coğrafiyanın əsas təmsilçisi kimi danışıqlara qatılmaq iddiasındadır...

İki nəhəngdən biri pul, biri isə silahla danışmağı sevir. Görək, gözlənilən böyük sövdələşmədən kim daha karlı çıxacaq?

Şübhəsiz ki, doğrusunu yalnız Allah bilir!

Əliyevin proqnozu özünü doğrultdu: USAID və Oxfam America-dan Trampa etiraz

Azərbaycan Prezidenti bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

olan icmaları və onların gələcək taleyini təhdid edir". Yardım proqramlarının müvəqqəti dayandırılması ABŞ-dan ən çox hərbi yardım alan ölkələr olan İsrail və

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

bu qərarın global qeyri-sabitliyə töhfə verə biləcəyindən və minlərlə insanın həyatını təhlükə altına sala biləcəyindən narahatlığını bildirib. Beləki, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, yardım asılılıq yaratmamaqdır: "Ona görə də Bayden administrasiyası tarixdə, o cümlədən nə ilə yadda qalacaq? Bir çox məsələ, amma o cümlədən bir göstərici ilə. Bu, yaxadan asılmaqdadır. Biz sizə kömək etmək istəyirik. Biz isə deyirik: sağ olun, ehtiyac yoxdur. Onlar təkid edirlər. Bax, onların USAID adlı strukturu var. Yardım etmək istəyir, amma nədənsə bizə lazım olan məsələdə deyil. Zənnimcə, Tramp onu qadağan edə bilər. Mən düşündüyümü deyirəm, o, ümumiyyətlə, sıradan çıxa bilər. Bax, onlar təkidlə kömək etmək istəyirlər. Amma biz, necə deyərək, yetkin insanlarıq, hər şeyi başa düşürük" - deyə vurğulamışdı.

Yəqin ki, xatırlayırınsız, 2024-cü ilin sentyabrında ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) Ermənistan maliyyə yardımının həcmi iki dəfədən çox - 120 milyon dollardan 250 milyon dollara qədər artıracağını elan etmişdi.

Əntiqə Rəşid

Saxtakarların Xudavəngə növbəti hücumu: «Dadavank udi yox, erməni irsidir»

Qafqazdakı Alban Apostol Müstəqil Kilsəsinin varisi olan Alban-Udi dini icmasının üzvləri Kəlbəcər rayonundakı Xudavəng monastir kompleksini növbəti dəfə ziyarət edəndən bəri ermənilərin qarşısına "od dolub".

Adalet.az xəbər verir ki, Ermənistanın "GEGHARD" ELMİ ANALİTİK FONDU bununla bağlı erməni mediasına məlumat verib. Fond xalqına məxsus riyakarlıqla bildirib ki, Azərbaycanlılar Xudavəngi (Dadivank - ermənilər belə adlandırır - Ə.R) udi mənəvi irsi hesab edirlər, amma realıq başqadır: "Xudavəng orta əsr erməni monastir kompleksindən biridir, ilk bibliografik qeydləri IX əsrə aiddir. Ənənəyə görə, kilsənin əsası St. 1-ci əsrdə həvari Thaddeusun davamçısı Dadde tərəfindən.

Xaçenin əsas dini və mədəniyyət mərkəzi idi. Əsas kilsə 1214-cü ildə Erməni böyük Haterk şahzadəsi Vaxtanqın arvadı Arzuxatun tərəfindən tikilmiş katolik müqəddəs nişanıdır. Məlumdur ki, 1184-cü ildə Dadivankda Mxitar Qoş özünün məşhur "Ermənilərin hökm kitabı"nı tamamlayıb.

Monastir kompleksinin ərazisində erməni dilində çoxlu xaçkarlar və divar yazıları qorunub saxlanılmışdır. 2021-ci ilin may ayından etibarən azərbaycanlılar tərəfindən işğal olunmuş Dadivank ərazisinə ermənilərin girişi qadağan edilib.

Udilər xristian olsalar da, erməni xalqının mədəni təsiri altında olsalar da, onlar Erməni Apostol Kilsəsinin davamçıları idilər, lakin Dadivankın kilsə memarlığı və maddi mədəniyyəti monastir kompleksinin erməniliyinə dəlalət edir" - deyə fondun rəsmisi bildirib.

Tarix İnstitutunun elmi işçisi Ramin Əlizadə isə tutarlı faktlardan istifadə edərək ermənilərin iddiasını yerlə yeksan edir. Bir neçə il əvvəl Ramin müəlliməçiliyində bildirdi ki, bu monastir Qafqaz Albaniyasına aid memarlıq abidəsidir: "Lakin Qərb və Rusiya tarixçiləri monastirin erməni abidəsi olduğunu iddia edir. Xudavəng monastiri 13-cü əsrin memarlıq

abidəsidir və Alban Xaçın hökmdarının heyat yoldaşı Arzu Xatun tərəfindən tikilib: "Arzu Xatun əslən qıpçaq qızıdır. 1214-cü ildə abidənin kitabəsində də yazılıb ki, bu abidə Arzu xatun tərəfindən tikilib. Erməni iddiasına görə 1-ci əsrdə şərq ölkələrində xristianlığı yayan İsa peyğəmbərin 12 həvvarəsindən biri olan Fad-

deyin tələbəsi olan Daddi tərəfindən qoyulub.

Son dövrlərdə bu fikir daha da qabardıldı. Bilirlik ki, İsa peyğəmbərin 12 həvvarəsinin heç biri erməni deyildi. Xudavəng monastirində isə elə bir kitabə yoxdur ki, üzərində əsası Daddi tərəfindən qoyulduğu qeyd olunsun.

Sadəcə olaraq ermənilər oranın adını Dadivəng qoyurlar, yeni müqəddəs Dadinin tikdirdiyi kilsə. Daddi isə Azərbaycan türklərinin istifadə etdiyi "ulu, böyük" mənasını verən "dədə" sözündendir. Həmin "Xudavəng" sözünün özü isə "tanrı kilsəsi" deməkdir, "vəng" kilsə, "xuda" tanrı deməkdir. Xudavəngin yerli türk boylarının qədim ibadət gahlarından biri üzərində inşa olunduğu fikri var. Bilirlik ki, Alban xristian abidələrinin ekseriyəti 7 türk boylarının dini məbədləri üzərində inşa olunurdu ki, əhali o məbədləri dağıtmısan.

Xudavəng bir müddət xristian Albanların əsas dini mərkəzi olub. Amma 1216-cı ilə onun yanında Alban Xaçın hökmdarı üçüncü Həsən Cəlal tərəfindən 1238-ci ilə

qədər Gəncəsər monastiri tikilməyə başlayır. Onun da kitabəsi var. Üzərində "Arsaq - Ərsaq soyundan olan Alban Xaçın hökmdarı Həsən Cəlal yazılıb". Görünür, burada da erməni, hay məsələsindən danışılır. Onlar Albandı və erməniyə heç bir aidiyyəti yoxdur. Anası və heyat yoldaşı qıpçaq qızlarıdır. Qıpçaq qızları isə Qafqazda xristianlığı qəbul edən yeganə türk tayfasıdır. Oğuzlar İslamı qəbul ediblər, qalan hissəsi isə xristianlıqda qalıb. Dədə Qorqud dastanında da görünür ki, Oğuz xanı Qazan xanla Qıpçaq Şöklü Məlik arasında mübarizə gedir.

Qafqaz coğrafiyasında ermənidən, haydan, onların din xadimindən söhbət gedə bilməz. Tarixdə məlumdur ki, 1828-ci ildən sonra ermənilər Türkmənçay müqaviləsi, 1829-cu il Ədirnə müqaviləsi ilə əvvəlçə Çar Rusiyası tərəfindən Qacarlar dövlətindən, daha sonra isə Osmanlı imperiyası ərazisindən, əsas da Anadolu şərqindən ermənilər şimali Azərbaycan torpaqlarına - Qarabağ, İrəvan, Naxçıvan və Zəngəzura köçürülüb. 1828-ə qədər burada erməni kilsəsi olmayıb

Elə lap siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Zaur Əliyev də onlara Xudavəng monastir kompleksində çoxlu inşaət kitabələri və yazılar qaldığını, onlarda göstərilən bir sıra adlar: Arzu xatun, Tursun, Seyti, Hasan, Avaq, Şəms, Altun, Ağbux, Qaraqöz və s. bu abidəni ucaldanların etnik mənsubiyyətinin - türklüyünün dəqiq göstəricilərindən biri olduğunu sübut edərdi. Bu abidənin çoxsaylı oyma daş bəzəklərində Azərbaycanın müsəlman memarlığı ilə bərabər bağlılıq da aydın hiss olunur.

Bəli, tarix də, tarixin izi itməmiş gərəkliliklər də Xudavəng monastiri haqqında dəqiq məlumat verir.

Ə. Rəşid

Ölkədə mal əti 16, quzu əti 24 manatdır: Ötən il xaricə 1,3 min ton ət satılıb

ATV sujet hazırlayıb. Süjetdə göstərilir ki, əvvəlki aylarla müqayisədə ətin qiyməti yenə artıb.

Yeni , mal ətinin qiymətində 1, quzu ətinin qiymətində isə 2 manat fərq var: "Dana əti əvvəl 15 manat idi, indi 16 manat olub, quzu ətinin qiyməti isə 20-24 manat arasında dəyişir".

Bəli, əslində bu artım yeni ildən bir neçə gün əvvəl başlayıb və nə vaxt duracağı, dayanacağı da bəlli deyil. Baxmayaraq ki, Dövlət Gömrük Komitəsi 2024-cü ilin noyabrında məlumat yayıb, Azərbaycanın ət idxalına çəkdiyi xərci 50 faizdən çox artırdığını bildirib, amma qıtlıq yenə hiss edilir: "2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycana dəyəri 116 milyon 989 min dollar həcmində 53 min 337 ton ət idxal edilib. Amma 2023-cü ilin ilk 11 ayında isə Azərbaycana 78 milyon 555 min dollar dəyərində 38 min 287 ton ət idxal edilmişdi.

Ət idxalı 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində

38 milyon 433 min dollar və ya 48,9% artıb, miqdar ifadəsində isə 15 min 50 ton, başqa sözlə, 39,3% artıb".

Yəqin ki, çoxunuz bilirsiniz ki, 2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında idxal edilən ətin 1 kiloqramının orta dəyəri 3 manat 72 qəpik olub. 2023-cü ilin eyni dövründə isə bu rəqəm 3 manat 49 qəpik idi. Bu da illik müqayisədə 23 qəpik və ya

6,59% artım deməkdir.

Bəs, Azərbaycan xaricdən ötən il 116 milyon 989 min dollar həcmində 53 min 337 ton ət alıbsa, bəs nə qədər ət satıb?

Dövlət Gömrük Komitəsi bu sualı da cavablandırıb. Deyib ki, ötən il Azərbaycandan 1,8 milyon ABŞ dolları dəyərində 1,3 min ton ət ixrac olunub. 2023-cü ildəki göstəricilərlə müqayisədə ixrac

edilən ətin dəyəri 155 min ABŞ dolları (9,1%), həcmi isə 265 ton (24,8%) artıb.

İqtisadçı Eyyub Hüseynov qəsbablarda deyib ki, buna səbəb heyvan qıtlığının olmasıdır.

Qeyd edək ki, 2024-cü ilin iyulunda Bakıda "Canet" MMC və Vyetnam Aşpazlar Assosiasiyası arasında əməkdaşlığa dair Niyyət Protokolu imzalandı. Həmin müqaviləyə əsasən Azərbaycan Vyetnama hər il 1 000 tondan çox ət və ət hissələri ixrac edəcək. Məsələn , ötən il Kənd təsərrüfatı məsələləri üzrə ekspert Mircahid Həsənov "Kaspi"yə açıqlamasında vurğulayıb ki, ərəb ölkələrinə, Dubaya ət ixrac edirik. Hacıqabulda bir təsərrüfat var ki, onun steyk üçün istehsal etdiyi ət ərəb ölkələrinə ixrac edilir".

Ümumiyyətlə, iqtisadiyyat üzrə ekspertlər hələ 2016-cı ildən, ərəb şeyxlərinin Azərbaycandan ət aldığı deyir və bunun müqabilində yerli əhali dondurulmuş ətlərə möhtac qala biləcəyini istisna et-

mirlər. Hələ 2017-ci ildə "Qəbələ Quşçuluq" ASC, hazır ət məhsulları istehsal edən "Səhliyalı" MMC, süd və süd məhsulları istehsal edən "Biləsuvar Aqro" MMC və "Pal Food" MMC Xidmət tərəfindən aparılan reyestrə daxil edilmiş və həmin müəssisələrə istehsal etdikləri məhsulların maneəsiz olaraq Rusiya Federasiyasına ixrac edilməsinə icazə verilib.

P.S. Heyvanlar niyə qıtdır? Çünki kənd təsərrüfatında zərər qədər inkişaf yoxdur. Kəndlilərin böyük əksəriyyəti kəndi ataraq paytaxt küçələrində iş axtarmaq hayına düşüblər. Kəndlər işçi qüvvəsini demək olar ki itirmək üzrədir. Buna səbəb lazımı qədər otlaq sahələrinin olmaması, ot- yem tədarükünün kifayət qədər saxlanmaması və bahalaşması, bir də su problemləri və digər əngəllər kəndlini kənddən , təsərrüfatdan perik salıb.

Əntiqə Rəşid

Ermənistanla Rusiya arasında ticarət dövriyyəsi 12 milyard dolları ötüb

"Ermənistanla Rusiya arasında ticarət dövriyyəsi 12 milyard dolları ötüb".

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə dünən Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Moskvada erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla görüşdən sonra mətbuat konfransı zamanı bildirib: "Bir ayda bir milyard dollarlıq ticarət dövriyyəsinə sahib olmaq misli görünməmiş göstəricidir".

Nazir Lavrov onu da qeyd edib ki, Rusiya Ermənistan üçün əsas ticarət tərəfdaşı olaraq qalır. O, həmçinin bildirib ki, Rusiya şirkətləri Ermənistanın dövlət büdcəsinə vergi ödəmələ-

rine görə birinci yerlərdədir və ən böyük işəgötürənlər sırasındadır.

Üstəlik, Rusiya biznesi Ermənistanda genişləndirməkdə maraqlıdır. Rusiya XİN başçısı həmçinin bildirib ki, Moskva Ermənistan rəhbərliyinin Rusiya biznesinə münasibətini yüksək qiymətləndirir. Onun sözlərinə görə, Ali çərçivəsində əməkdaşlıq ticarət dövriyyəsinin artmasına müsbət təsir göstərir. Statistika göstərir ki, Ali Ermənistan və Rusiyanın sosial-iqtisadi inkişafının təməl daşlarından birinə, hazırkı beynəlxalq vəziyyətin qeyri-sabitliyi və turbulenti şəraitində sabit iqtisadi inkişafın mühüm amilə çevrilib.

Qeyd edək ki, ötən ilin sonunda Rusiya və Ermənistan arasında iqtisadi Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın iclası zamanı Rusiya Federasiyası baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk da Rusiyanın Ermənistanın əsas investorlarından biri olduğunu, sənaye layihəsinə investisiyaların 3,4 milyard dollara çatdığını bildirmişdi.

O hətta Ermənistanla Rusiya arasındakı ticarət dövriyyəsinin 16 milyard dollara çata biləcəyini də istisna etməmişdi.

Əntiqə Aslan

«209 casus» sərhəddən gedəcək, yoxsa, 2 il də qalacaq? Bu gün Brüsseldə müzakirədir...

Xəbər verdiyimiz kimi, Avropa İttifaqının Xarici Əlaqələr üzrə Ali Nümayəndəsi Ermənistanla 2023-cü ilin fevralında Ermənistanla ilk 100 mülki müşahidəçini göndərdi və aylar sonra onların sayı iki dəfə artı. 209 nəfər...

Adalet.az xəbər verir ki, Avropa İttifaqı ölkələrinin səfirləri bu gün Brüsseldə Alın Ermənistandakı müşahidə missiyasının müddətinin uzadılması ilə bağlı müzakirələr aparacaq və qərar qəbul edəcək.

"Freedom" Avropa nəşrlərinin redaktoru Rikard Jozviakin sözlərinə görə, son anda sürprizlər olmasa, səfirlər Al-nin mülki missiyasının daha iki il, 2027-ci il fevralın 19-dək Ermənistanda qalması layihəsini təsdiq edəcəklər. Qərar layihəsinə əsasən, müşahidəçilərin tərkibi və sayı dəyişməz qalacaq: 165 beynəlxalq və 44 erməni işçi. Rəsmi məlumata görə, missiyanın müşahidə zonası Naxçıvanın bir hissəsi də daxil olmaqla Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin bütün uzunluğu boyunca uzanır.

Baxmayaraq ki, ötən ilin fevralında Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryanın mətbuata açıqlama

vermişdi ki, Ali müşahidəçilərinin Ermənistanda olması uğursuz hadisədir.

Qeyd edək ki, Avropa İttifaqının Azərbaycanla sərhəddə yerləşdirilmiş və kəşfiyyat materialları toplamaqla məşğul olan "müşahidəçiləri" sərhəddə yerləşdikləri gündən ermənilərin təxribat xarakterli hərəkətlərində bir canlanma hiss olunurdu. Məsələn, 2024-cü il 8 oktyabrda Ali "müşa-

hidəçiləri"nin erməni hərbcilərlə birgə sərhəd "reydləri"ni Ermənistanda revanşist qüvvələrin aktivləşməsi, ölkənin silahlandırılması, danışıqlarda daha qeyri-konstruktiv mövqe tutması kimi qiymətləndirmək olar.

Ali bu missiya ilə bir daha nümayiş etdirir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh əldə olunmasında maraqlı deyil. Əksinə, Ermənistanı revanşizm həvəsləndirir, Azərbaycanla sülh danışıqlarından çəkilməyə sövq edir. Avropa İttifaqının Ermənistandakı missiyası Qafan, Gorus, Cermuk, Yexeqnadzor, Martuni və İcəvəndə 6 əməliyyat bazasında patrul xidməti həyata keçirir.

Əntiqə Rəşid

Ermənilər qazəbləndi: Alen, Mher, Armen Yerablurda niyə gülürdü?

Ötən gün erməni ordusunun yaradılmasının 33-cü ildönümü idi.

Adalet.az xəbər verir ki, ordu günü münasibətilə baş nazir Nikol Paşinyan Respublika prezidenti Vahaqın Xaçaturyan, Parlamentin sədri Alen Simonyan baş nazirin müavini Mher Qriqoryan və Dövlət Şurasının katibi Armen Qriqoryan və Ermənistanın ali rəhbərliyi ilə birlikdə vətənin müstəqilliyi uğrunda canlarını fəda edən ermənilərin xatirəsini ehtiramla yad etmək üçün Yerablur Hərbi Panteonuna baş çəkiblər. Ziyarətin mühüm hissəsində Alen

Simonyan, Mher Qriqoryan, Armen Qriqoryan harada olduqlarını unudaraq gül-gülə bir-biri ilə söhbət etməsi müharibə

zamanı ölmüş hərbcilərin yaxınları tərəfindən qəzəblə qarşılanıb.

Xatırladaq ki, 2022-ci ildə Yanvarın 28-də Yerablurda "Mənim addımım" fraksiyasının üzvü olmuş deputat Lusine Badalyanın da əhvalı yüksəlmişdi. Ermənilər bir müddət onu təhqirlərlə gündəmdə saxlamışdı.

Qeyd edək ki, ölkəni qorumaq məsuliyyəti daşıyan ordu hər dövlətin mənafeyi məsələsidir. Amma 1992-ci ildə Ermənistan terrorçuları, irqçiləri orduya dolduraraq Ermənistan Silahlı Qüvvələrini yaratmışdır.

Ə. Rəşid

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Yas yerlərimiz...

Başqa millətlərdən fərqli olaraq biz pis şeyləri daha tez öyrənir, hətta onu adət-ənənəyə çeviririk.

Söz düşəndə belə deyirik ki, əşi, adətimiz belədir də! Amma əslinə qalanda bunların adət-ənənəyə heç bir dəxli yoxdu. Məsələn, 30-40 il bundan əvvəl rəhmətə gedənlərimizə belə zəngin süfrə açıb, ehsan vermir, qəbirüstü abidələrinə bir ətək pul xərcləmirdik. İndi kasıb və imkansız adamlar belə qohum-qonşu ilə bəhsə girir, gedib borc alır, kredit götürür və yas məclisini yola verir. Sonra da illərlə o borcu vermək üçün dəridən-qabıqdan çıxır və verə bilməyəndə də, intihar yolunu seçir.

Məgər bu, adət-ənənədir? Əgər adət-ənənədirsə, valah, belə adət-ənənə heç kimə lazım deyil. Əgər bir-birinizlə bəhs etmək istəyirsinizsə, övladlarınıza, xüsusilə də qız uşaqlarına təhsil verin və imkanınız varsa, Avropada oxudun. Onda görün, nə gözəl olar! Və övladlarınız da Avropadan qayıdıb, o biri gənclərə elm öyrədər, millətə xidmət edər...

Yas mərasimlərdən danışırıq. Altı-yeddi il bundan əvvəl bizim kənddə - Böyük Bəhmənliyə də yas məclisləri çox ağır idi; üç, yeddi, cümə axşamları, cümə və qırx! Üstəlik də, qəbirüstü abidə. Bütün bunlara 15 min manat güclə çatırdı. Füzulidə, o cümlədən bizim kənddə ağsaqqallar yığılıb qərar qəbul etdilər: cümə axşamları və cümə lağv edilir, yas məclislərində yemək verilmir. Yas süfrəsində halva, çay, limon, qənd olur.

Və artıq bu yeni qaydalara Füzulidə, eləcə də bizim kənddə hamı əməl edir. İndi yas yerini yola vermək və qəbirüstü abidəni düzəltmək üçün 3 min bəs edir. Bu pul da yas məclislərində el-oba tərəfindən toplanır. Və rəhmətə gedən adamın doğmalarının üstünə əvvəlki kimi ağır yük düşür. Artıq Füzulidə bu yeni adətdən hamı razıdır.

Camaat onu da deyir ki, kim bu adəti yaradıbsa, Allah önlərinə rəhmət eləsin! Amma əksər bölgələrdə yas məclisləri yenə əvvəlki kimi ağır keçir. Bu barədə ciddi düşünmək lazımdır. Sadəcə olaraq insanları ağır yükəndən xilas etmək üçün Füzuli rayonunun təcrübəsini respublikamızda geniş yaymağa böyük ehtiyac var! Biz sözü müzə dedik, qalanları əlaqədar qurumların boynuna düşür. Görək, onlar bu addımı nə vaxt atacaqlar?!

36 nömrəli marşrutda nələr baş verir?!

Bu gün Bakıda bərpad vəziyyətdə olan marşrutlar var.

Onlardan biri də 36 nömrəli marşrutda işləyən avtobuslardır. Bir faktı qeyd edək ki, bu avtobusların demək olar ki, hamısı köhnədir və istismar müddətin çoxdan başa çatdırıb. Ona görə də həmin avtobuslardan sənişinlər çox narazılıq edirlər.

Belə ki, avtobuslar arasında hərəkət intervalı yetərli deyil və buna görə də dayanacağa gec çatır.

Bununla yanaşı, 36 nömrəli avtobuslar köhnə olmaqla bərabər, həm də oturmaqları sınıq- salxaq və həddindən artıq çirklidir.

Sənişinlər avtobusa daxil olanda təmiz oturmaq axtarırlar və onu da tapmırlar. Heç elə bil ki, avtobusun salonu yuyulub- təmizlənmir. Bir dəfə o avtobusun birində mənzil başına getdim, amma peşman oldum.

Çünki dayanacaqda nə qədər gözləyəndən sonra avtobus gəldi və salona daxil olanda da əyləşməyə təmiz bir yer tapmadım.

Axırda əlacım kəsilib çirklə bir yerdə əyləşdim. Bax buna görə də sənişinlər bu avtobuslardan narazılıq edirlər. Deyirlər ki, avtobusların köhnə olmağı bir yana, qışda istilik sistemləri də normal deyil və işləmir.

Sənişinlər marşrutun sahibindən və Yerüstü Nəqliyyat Agentliyindən soruşurlar ki, bu marşrutda avtobuslar nə vaxt yenilənəcək, biz də qışda soyuqdan, yayda istidən əziyyət çəkməyəcəyik?!

EMİL FAİQOĞLU

Yolun düşsə, bu dünyaya bir də gəl!..

... 44 günlük İkinci Qarabağ savaşında böyük qəhrəmanlıq və şücaət göstərmiş, Füzulinin və Cəbrayıl rayonlarının azad edilməsində mərdliklə döyüşən tank komandiri, şəhid Elçin Tehran oğlu Süleymanov barəsində çox unikal, qeyri-adi sənədli film çəkilib.

Film belə adlanır: "Yolun düşsə, bu dünyaya bir də gəl!.." Film şəhid Elçin Süleymanovun döyüş yoluna həsr edilib. Və bir-birindən maraqlı epizodlar var! Filmdə Elçinin təhsil aldığı Füzuli rayonunun Allahyar Əliyev adına 2 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Həsən Rzayev, ibtidai sinif müəlliməsi, indi isə təqaüddə olan (eləcə də mənə dərs demiş) Həqiqət Rzayeva, Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəlliməsi Zöhrə xanım, əmisi Hacı Təbriz, anası Xəlilə, qardaşı Telman, bacısı Nübar, sinif yoldaşları və döyüş dostları xatirələrini danışblar.

Şəhidin anası Xəlilə xanımın Elçin haqqında göz yaşları içində danışdığı xatirələr isə adamın ürəyini para-para edir. Şəhidin qızı balaca Xəlilə isə atasının üzünü görməyə də hələ də onu sağ bilir və hər gün Elçinin evdəki muzeyinə ayaq basanda atasının qoxusunu hiss edir! Xəlilə sonda "Azərbaycan əsgəri" marşını ifa edir və bütün şəhidlərə sanki yeni nəfəs verir.

Şəhid Elçin Süleymanovun atası Tehran qardaşımız bu dərdə, bu ayrılığa dözə bilmədi və ötən il fevralın 18-də oğluna qovuşdu. Hər ikisinin yeri Cənnət olsun və onların məzarından bu gün Cənnət ətri gəlsin! Və Qarabağın hər dağında-daşında, hər gülündə-çiçəyində, hər yolunda-izində onların səsi, nəfəsi, ətri hiss olunur. O şəhid ruhları həmişə bizimlədir! Bütün şəhidlərin ruhundan öpürəm!!!

Xəstəxanada yer yoxdur...

Artıq xeyli vaxtdır ki, ölkəmizdə kəskin respirator viruslar yayılıb.

Təbii ki, havanın qış mövsümünə uyğun olma-yaraq mülayim keçməsi, qarın yağmaması və şaxtanın düşməməsi bu xəstəliyin geniş yayılmasına münbit şərait yaradır. Bununla yanaşı, insanların sanitar- gigiyenik qaydalara əməl etməməsi,metoda, avtobusda qoruyucu maskalar vurmaması istər- istəməz virusun tüğyan etməsinə təkan verir.

Bunlar hamısı aydındır. Amma aydın olmayan odur ki, TƏBİB və Səhiyyə Nazirliyi bildirir ki, epidemioloji şəraiti nəzərə alınaraq və xəstəlik- yeni qrip bir o qədər də təhlükəli deyil. Əgər bu, təhlükəli deyilsə, niyə Yeni Klinikaya təcili tibb yardım maşını ilə aparılan ağır xəstə qəbul edilmir?! Və klinikadan deyilir ki, bizdə yer yoxdur.Eləcə də digər xəstəxanalarda da xəstələrə bu sözlər deyilir. Pandemiya dövründə də belə idi:adamın, tanışın , pulu yox idisə, sən qəbul etmirdilər " yerimiz yoxdur"- deyirdilər.

O vaxt Yeni Klinikanın və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Zığdakı modul tipli xəstəxanasının baş həkimini həbs etdilər. Və bir müddətdən sonra Yeni Klinikanın baş həkimi azadlığa çıxdı. Və bu gün də həmin klinikada heç nə dəyişməyib: köhnə hamam, köhnə təsdiq. İndi də virusa yoluxanların sayı günbəgün artır. Bəs nə etməli? Əhali maarifləndirilməli və ölkədə epidemioloji şərait nəzarətdə saxlanılmalıdır. Deyilənlərə görə, Bakıda reanimasiya şöbələrində yer yoxdur.

Bu, nə dərəcədə həqiqətə uyğundur, onu aidiyyəti qurumlar daha yaxşı bilər. Ancaq indiki durum onu göstərir ki, qrip virusunun sürətlə yayılması çox təhlükəlidir.Təəssüf ki, buna xəstəxanalarda və həkimlərdə tam hazır deyil. Və nə vaxta qədər ki, iki qurum- TƏBİB və Səhiyyə Nazirliyi var, elə belə də olacaq!

Özəl klinikalar lap ağ eləyib...

Bu gün ölkəmizdə sayı - hesabı bilinməyən özəl klinikalar var.

Və onların arasında ən çoxu Bakıda fəaliyyət göstərir. Onu da qeyd edək ki, bir neçə özəl klinikalar var ki, onlar dünya standartlarına cavab verir, hər cür müasir avadanlıqlarla təchiz edilib. Üstəlik də həmin klinikalar da çox təcrübəli və savadlı həkimlər çalışırlar. Amma çoxlu sayda özəl klinikalar var ki, onlar nə müasir tələblərə cavab verir, nə də orda işləyən həkimlərin hamısı savadlı deyil. Və bu savadsız həkimlərin əlinə düşən bəzi pasiyentlər ya şikəst olur, ya da ölürlər. Özəl klinikaların birində baş verməmiş sonuncu hadisə- burun eməliyyatından sonra komaya düşən və dünyasını dəyişən qızın taleyi çoxlarına dərs olmalıdır.

Cərrahın savadsızlığı və məsuliyyətsizliyi üzündən dünyasını dəyişən bu qızın günahı nə idi?! Ona görə də pasiyentlər həkimə getməmişdən öncə onu araşdırmalı, yaxşı həkim ol-

duğunu biləndən sonra beləsinə etibar etməmək olar. Əgər bir pasiyent özəl xəstəxanada dünyasını dəyişirsə, onda o klinika zəhmət çəkib əməliyyatdan aldığı pulu geri qaytarmalıdır.

Çox təəsüf ki, heç bir özəl xəstəxana həmin pulu geri qaytarmır və pasiyentlərin hüquqlarını tapdayır. Ona görə də , aidiyyəti qurumlar bu barədə ciddi düşünməli, insanların qanunla qorunan hüquqlarını müdafiə etməlidirlər!!!

3-5 qəpiyi qəbul etməzlər

Dəfələrlə Bakıda belə hadisə ilə üzləşmişəm. Gedirsən hər hansı bir yerə 3 qəpik, 5 qəpik verəndə götürürlər. Yanvarın 25-də " 20 yanvar" metros-tansiyasının yaxınlığında fəaliyyət göstərən tualetdə bir kişinin verdiyi 4 ədəd beş qəpiyi xidmətçi götürmüşdü.

Deyirdi ki, müdirimiz tapşırıb ki, 3-5 qəpikləri götürməyək. Ancaq bu dəfə daş qayaya rast gəlmişdi. Müştəri bildirdi ki, verdiyim pul Azərbaycan puludur, hüququnuz yoxdur ki, onu qəbul etməyəsiz. Axır ki, müştərinin ısrarlı tələbindən sonra xidmətçi donquldana- donquldana pulu götürdü. Çox qəribədir, nə üçün bəzi yerlərdə Azərbaycanın 3- 5 qəpiyini götürmək istəmirlər.

Bu Azərbaycan puluna hörmətsizlik olmaqla yanaşı, həm də birmənalı olaraq qanun pozuntusudur. Qanunlara əməl etmək isə hamının borcudur!

Biz hansı yağı yeyək?

Həkimlər deyirlər ki, insan səhhəti üçün ən yaxşı yağ zeytun yağdır.

Və bu yağ həm ürək, həm də mədə- bağırsağ üçün daha əlverişlidir. Üstəlik də , bu yağda xolesterin də azdır.Amma indi gəlin görək ölkəmizdə təmiz sağ tapmaq olarmı?!.Əlbəttə, bu suala birmənalı cavab vermək mümkün deyil. Heç təmiz zeytun yağını tapmaq elə də asan deyil. Mağaza və marketlərdə satılan xaricdə və ölkəmizdə istehsal olunmuş zeytun yağının təmizliyinə bir o qədər də inanmaq olmur.

Mütəxəssislər deyirlər ki, bu məhsullar bir çoxu ya keyfiyyətli deyil, ya da başqa yağlarla qarışdırılır. Kərə yağının adı ilə satılan yağlar da lazımi keyfiyyətdə deyil. Hətta xaricdən ölkəmizə ixrac olmuş məşhur kərə yağları da normal standartlara cavab vermir. Bazarlarda isə vəziyyət bir qədər də pisdir. Burada nehrə yağının adı ilə satılan yağlar da təmiz deyil! Bax belə olanda adam bilmir təmiz məhsulu hardan tapsın. İndi nə bazarlara, nə də marketlərə etibar qalıb.

İçdiyimiz çay...

İndi hansı qida məhsulunu yeyirik , ister- istəməz 30-40 bundan əvvəlki dadı- tamı vermir.

Bilirsiniz niyə? Çünki əksər qida məhsullarının və meyvələrin geni modifikasiya olunub, yəni dəyişdirilib. Bax bu-

na görə də indiki məhsullar ekoloji cəhətdən təmiz olmamaqla yanaşı, həm də dadsızdır. Yeni uzun illər bundan qabaq Hindistanın, Seylonun çayın alıb içdik və indi də alıb içirik, amma yerlə göy qədər fərqi var! Belə ki, o çaylarında geni belə çıxır, dəyişdirilib.

Qida üzrə ekspert Adil Nazarov deyir ki, dünyanın hər yerində saxta məhsullar var və ona qarşı Qida Təhlükəsizliyi Qurumları mübarizə aparır. Lakin bizim ölkədə keyfiyyətsiz qidalara daha çoxdur.

Görünür, ya Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi buna qarşı ya zəif mübarizə aparır, ya da saxta məhsullar istehsal edənlərə gücləri çatmır. Bizim ölkəmizdə də bu gün əksər çaylar içməli deyil, xüsusilə də xaricdən gətirilən çaylar. Ona görə də, bu gün əksər insanlar Lənkəranda, Astarada yetişdirilən və istehsal olunan çaylara üstünlük verirlər. Lap düz də eləyirlər!

EMİL FAİQOĞLU

"Tofiq Bəhramov haqqında kitab yazmağı özümə borc bildim"

Bu yaxınlarda Şuşa Uşaq Gənclər İdman - Şahmat Məktəbinin direktoru Əbülfəsim Novruzovun yeni kitabı işıq üzünə görüb. Kitab XX əsrdə yaşamış məşhur şuşalı, futbol üzrə beynəlxalq dərəcəli hakim Tofiq Bəhramova ithaf olunub. "Şuşalı laynsman Tofiq Bəhramov" adlı kitabda Azərbaycanın futbol tarixindən, keçmiş SSRİ-də və beynəlxalq yarışlarda, o cümlədən dünya və Avropa çempionatlarında layiqincə hakimlik etmiş və DÇ-1966-nın finalında İngiltərə kraliçası tərəfindən "Qızıl fit" və "Qızıl İlahə"nin kiçik model mükafatını almış Tofiq Bəhramov haqqında maraqlı məlumatlar yer alıb.

Kitab müəssisələr və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, bu müəllifin işıq üzünə görmüş sayca altıncı kitabıdır. Buna qədər "Şuşanın idman tarixi və idmançıları", "Şuşa futbolu", "Şuşalı Qaçay pəhləvan", "Şuşada voleybolu sevirdi-

lər", "Şuşalı güləşçilər" kitabları müxtəlif illərdə oxuculara təqdim edilib.

Bu kitablar 2015, 2017 və 2019-cu illərdə ilin mükafatlarına layiq görülüb.

Müəllif kitab haqqında fikirlərini "Olimpiya dünyası" qəzetinə bildirib.

"Mən bir şuşalı kimi Şuşanın idman tarixindən bəhs edən kitabların müəllifiyəm. Müxtəlif illərdə bir sıra qəzet və jurnallarda Şuşa idmanı haqqında 120-ə yaxın məqaləm çapdan çıxıb. Bildiyiniz kimi, Tofiq Bəhramov da

Azərbaycanın dilbər guşəsi olan Şuşa şəhərinin "Çuxur" məhəlləsində anadan olub. Onun uşaqlıq illəri Şuşada keçib. Sonra o, atasının işləri ilə əlaqədar olaraq, əvvəl-

stadionunadək olan çıxışlarından bəhs edən məlumatlar yer almışdır. Kitabda həmçinin onun həyat və yaradıcılığında, futbola olan böyük marağından və təsadüf nəticəsində futboldan hakimliyə keçməsi haqqında da məlumatlar əldə etmək olar.

Tofiq Bəhramov yeganə azərbaycanlı futbol hakimidir ki, dünyanın 52 ölkəsində yaşıl meydanlarda hakimlik edib və bir dəfə də olsun heç bir futbolçuya qırmızı vərəqə göstərməyib. Eyni zamanda o, 2 dünya çempionatının final yarışlarında hakimlik edib", - deyir kitabın müəllifi bildirib.

Qeyd edək ki, Əbülfəsim Novruzov müxtəlif illərdə "Azərbaycanın Bədən Təbiiyətçisi və İdman Əlaçısı" döş nişanı, "Azərbaycan Respublikasının Qabaqcıl Təhsil İşçisi" döş nişanı və "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunub.

Əbülfəsim Novruzov, Qızıl qələm" mükafatı laureatı

Paşinyan saxta soyqırımı dolayısı ilə inkar edir: Ermənilərdən qəzəbli şərhlər

1965-ci ildən etibarən dünya gündəmindən düşməyən saxta erməni soyqırımı mövzusu ilə bağlı müzakirələr bu aralar daha da qızışıb.

Xəbər vermişdik ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Sürixdə İsveçrədəki erməni diasporu ilə görüşündə ermənilərin qəzəbinə səbəb olacaq çıxış edib. O, ermənilərin Osmanlı İmperiyasındakı "soyqırımı" məsələsinin yenidən araşdırılmasının zəruriliyi barədə növbəti dəfə bəyanat verib: "Biz erməni "soyqırımı"nın tarixinə qayıtmalıyıq. Nəyin baş verdiyini və niyə baş verdiyini anlamalıyıq. Biz bunu necə, kimin köməyi ilə dərk etdik? 1939-cu ildə "soyqırımı" gündəliyi yox idi, amma artıq 1950-ci ildə o, gündəliyə daxil oldu", - Paşinyan bildirdi.

Daha əvvəl o qeyd etmişdi ki, bu məsələ sovet dövründə süni şəkildə kəskinləşdirilib, çünki Türkiyə NATO-ya üzv olub. 2024-cü ildə xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan bəyan edib ki, erməni "soyqırımı"nın beynəlxalq tanınması məsələsi İrəvanın xarici siyasətinin prioriteti deyil.

Adalet.az xəbər verir ki, Paşinyanın bu fikri Ermənistanla ələmi bir birinə qatıb. Buna etiraz edən məşhur ermənilərdən biri nüfuzlu erməni teleaparıcı Lika Tumanyan sosial şəbəkə hesabında yazıb ki, əslində, siz tək Qarabağı təslim edən şəxs kimi deyil, həm də erməni soyqırımı səhifəsini

bağlayan şəxs kimi tarixdə qalmaq istəyirsiniz."Türkiyə onilliklər boyu erməni soyqırımını inkar edəndə bu, dehqənlik, amma başa düşüləndir ki, onlar öz yalanlarını, yanlışlıqları haqqında mifləri müdafiə edirlər. bir milyon yarım erməniyə işgəncə verdi. bu, milli varlığımızın mahiyyətinə xəyanətdir.

Deyək ki, atalarımız öz iradəsi ilə səhraya sürgün olunublar? Qadınlar və uşaqlar könüllü olaraq ölümə getdilər? Kəllə piramidalarının hansı fotosəkilləri səhnələşdirilmiş kadrlardır? Xarici diplomatların və missionerlərin ifadələri kütləvi hallusinasıyadır?

Əsrlər boyu düşmənlərimiz xəyal edirdilər ki, biz öz tariximizə şübhə etməyə başlayacağıq. Bu gün onların arzusu bu tarixi qorunmalı olanların eli ilə həyata keçirilir. Bu diplomatiya deyil, kapitulyasiyadır. Bu, "tarixi hadisələrə yeni baxış" deyil, ən elementar mənada milli məraqlara xəyanətdir" - deyir

qəzəblənib. Eləcə də Ermənistan Parlamentinin deputatı Qeçəm Manukyan da Paşinyanın bəyanatına öz Facebook səhifəsində cavab verib:"Nikolun erməni soyqırımı ilə bağlı bəyanatı təsadüfi deyil... o, müxtəlif məsələlərdə Overton pəncərəsinin aletindən istifadə edir. O, qəbul edilməz, rədd edilə bilən

sual verən vətəndaşda təəcüb doğurur.Lakin Şopenhauer onu sakitləşdirərək deyir: "Bilik məhduddur, yalnız cəhəllət sonsuzdur."

Bütün bunların Nikola da aidiyyəti var. Hər şeydən danışıq. O, santexnik, tarixçi, konstitusiyashünas, beynəlxalq alim, velosipedçi və aşpaz oldu, onlar kimi danışdı. Amma tək baş nazir ola bilmədi".

Qeyd edək ki, ABŞ hələ 1919-cu ildə elan etdi ki, Osmanlı dövründə erməni soyqırımı olmayıb. General C.Harbord 1919-cu ilin sentyabrında 47 nəfərlik bir heyətlə Anadolu, Qafqaz və İrəvanı ziyarət edir. O, burda 58 gün gəzərək 1603 səhifəlik hesabat hazırlayıb. Hesabatda türklərlə ermənilərin 500 ildir birgə yaşadığı, "biz qarışmasaq, 500 il daha problemsiz şəkildə yaşaya bilərlər" dəyərləndirməsinə yer verilib. Hətta, bölgədə kilsədən çox məscidlərin məhv edildiyi də vurğulanıb

Öndən sonra uzun müddət bu söhbət gündəmə gəlmədi. Qəflətən 1965-ci ildə artıq ermənilərin yalandan qaladıqları ocağın üstünə sanki kimsə yağ tökdü... Elə o vaxtdan bu qonda məvzu gündəmdən düşmür. İmperialist dövlətlər Türkiyəyə qarşı silah kimi istifadə etdiyi erməni soyqırımı ABŞ-in 50 ştatında, eyni zamanda yüzə yaxın müxtəlif ölkələrdə rəsmən tanınıb.

Böyük filosof Şopenhauerin bütün sualların cavabını bilməli olduğunu düşünən

Ə. Rəşid

Polisə silahlı müqavimət göstərən şəxs zərərsizləşdirildi

Yanvarın 28-də Bakı şəhərində narkotiklə əlaqəli cinayətlərə görə axtarışda olan şübhəli şəxs saxlanılarkən polis əməkdaşlarına silahlı müqavimət göstərib.

DİN-in Mətbuat Xidmətindən Adalet.az-a verilən məlumata görə, polis əməkdaşları tərəfindən xidməti tabel silahı tətbiq olunmaqla, əvvəllər dəfələrlə məhkum olunmuş 39 yaşlı Aslanov Ceyhun zərərsizləşdirilərək xəstəxanaya yerləşdirilib.

Onun yaşadığı ünvandan külli miqdarda narkotik vasitə aşkarlanıb.

Fakta görə cinayət işi başlanılıb, istintaq hərəkətləri aparılır.

Bakıda nə qədər avtomobil var? - Fantastik rəqəm açıqlandı

"Bəlli oldu ki, gün ərzində 630 mindən çox sərnişin-vətəndaş Bakı şəhərinin mərkəzinə doğru yönəlir. Həmin vətəndaşlar təxminən 300 min avtomobillə şəhərin mərkəzinə doğru hərəkət edirlər. İstiqamətləri də bəlli oldu. Xüsusən də Sumqayıt-Xırdalan istiqaməti burada böyük paya malikdir".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu bu gün Azərbaycan Yərus-tü Nəqliyyat Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Anar Rzayev nəqliyyat məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə çıxışı zamanı deyib.

"Digər istiqamətlər isə Bakı şəhərinin ətrafıdır. Buradan çıxış edərkən vahid, əlaqələndirilmiş, inteqrasiya edilmiş nəqliyyat planı hazırlandı və onun istiqamətlərini diqqətinizə mürüzə edərim. Burada iki əsas istiqamət var. Birinci istiqamət yol-infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsidir. 50 yol-infrastruktur layihəsi var idi. Bunlar rəqəmsal əkidə simulyasiya edildi və ən optimal, ən səmərəli 9 layihə prioritet siyahısına alınaraq, diqqətinizə mürüzə edilmişdir. Bu layihələr üç dairəvi yola aiddir: Bilgəh-Novxanı-Xırdalan-Şamaxı avtomobil yolu, Sabunçu-Sulutəpə avtomobil yolu və birinci dairəvi yolu Ziya Bünyadov prospektinə birləşdirən dairəvi yoldur. Dairəvi yolların inşası nəticəsində şəhər mərkəzinin əsas arteriyalarının axınlarının bir hissəsi bu yollara keçid edəcək ki, şəhərin mərkəzində boşalma baş versin. Altı digər layihə də şəhər daxilində olan dar boğazların həll olunmasına yönəlmişdir ki, burada nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti müəyyən qədər rəvanlaşsın", - deyir A.Rzayev bildirib.

Tramp deportasiyaya başladı, sanksiyaya hazırdır: 709 azərbaycanlı, 2808 erməni

Yanvarın 21-dən - vəzifəyə başladıqdan bir gün sonra ABŞ-in yeni seçilmiş prezidenti Donald Trampın administrasiyası qeyri-qanuni mühacirlərin kütləvi şəkildə deportasiyası ilə bağlı seçkiqabağı vədlərini həyata keçirməyə başladı.

Adalet.az xəbər verir ki, bu gün ilk "miqrantlara qarşı genişmiqyaslı reydlər" Çikaqoda başlayıb Çikaqodan sonra miqrantların deportasiyası Nyu-York, Los-Anceles, Denver və Mayamidə həyata keçiriləcək.Nüfuzlu "Bloomberg" nəşri bildirir ki, 11 milyona yaxın xarici ölkə vətəndaşı ABŞ-dən deportasiya olunacaq. Siyahıya 709 Azərbaycan, 3103 Türkiyə, 3518 Rusiya, 1862 Ukrayna və 2808 Ermənistan vətəndaşı miqrant kimi yer alıb. Siyahıya 37 908 Çin vətəndaşı və 17 940 Hindistan, xüsusən Latin Amerikasının çox sayda vətəndaşı daxildir.

Qeyd edək ki, yanvarın 27-də ABŞ Nümayəndələr Palatasının spikeri Mayk Conson bildirib ki, Birləşmiş Ştatlar ABŞ-da qeyri-qanuni yaşayan vətəndaşlarını geri almaqdan imtina edən ölkələrə qarşı sanksiyalar tətbiq etməyə hazırdır.

Əntiqə Rəşid

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

Sən məni düşünürsənmi?

MƏN SƏNİ DÜŞÜNDÜYÜM KİMİ....

Bilmirəm, hardan gəldi ağılıma bu sual? Amma düzünü desəm, həmişə düşünürəm səni. Həm də təkə cavab almaq üçün yox, sadəcə bir insan olaraq, bir qarşı tərəf olaraq sənin də təkə məni yox, ümumiyyətlə, yaşadığım həyatı, keçirdiyim hissləri, arzularımı, yuxularımı düşünmüşəm, ağılımdan keçirmişəm? Axı normalda insan nəyisə düşünərək, arzulara və yaxud da ehtiyac duyaraq gerçəkləşdirməyə, reallaşdırmağa çalışır. Məsələn, mən tanıdığım adamların timsalında bilirəm ki, hansısa bir maddiyyəti əldə etmək üçün ikiqat, üçqat işləyirlər, yeni ideyalar ortaya qoyurlar. Necə deyirlər, yuxularına haram qatırlar. Ta o vaxta qədər ki, istedikləri, arzuladıqları villaya, maşına, mülkə sahib olurlar. Yəni bu onların istəklərinin bəhrəsidir. Hansı yolla əldə etmələrindən asılı olmayaraq apardıqları mücadilənin onlara bəxş etdiyi bəhrədir.

Və yaxud başqa kimsə elmin, mədəniyyətin hansısa bir nöqtəsinə çatmaq üçün arxivlərdə, kitabların arasında gözünün nurunu, sağlamlığını xərcləyir. Elə ki, bir pillə irəliləyir, bir addım qabağa keçir, onun sevincini, uğurunu ictimailəşdirmək üçün dilli söz tapmayanda gözlərindən yağın o şəfqəti, hətta əlinin, dodaqlarının titrəyişi belə göstərir ki, bu insanın halal haqqı ona necə də yaraşır, onu necə də qürreləndirir. Deməli, layiq olduğuna, qovuşmaq istədiyinə gəlib çatan bu elm və yaxud mədəniyyət adamı sərf etdiyi zamandan, enerjidən cavab olaraq Allahdan töhfəsini alıb. Və

*Gözüm gəzir, ruhum çəkir şəkilin
Hər anımda o, olsa da yanımda!..
Bu qadını - Allahın Eşq vəkilini -
Qoruyuram ürəyimdə, qanımda!*

*Şirinliyi çoxalanda nağlımın -
Arada bir sapı qaçır ağılımın!..
Əvvəlini unutmada axrımın -
Məcnunluğu yaşadırım qanımda!..*

*Həyatımın hər naxışı, hər hali
Onda tapıb çox cavabsız sualı!
Olmayacam heç vaxt başı bəlalı -
Nə qədər ki, eşq var mənim canımda!*

*Söz çəməninin çiçək sevir, gül öpür
Bu çəməndə onun adın dil öpür!..
Əbülfəti qucaqlayıb il, öpür -
Yaşadığıca həsrəti hər anımda!*

Yuxarıda xatırladığım məqamlar heç də fikrimi birbaşa deməyə gücümün çatmadığını, yetmədiyini gizlətmək üçün deyil, əksinə mən həmin o nüanslarla sənin qarşında bir mənzərə açırım, bir mənzərə yaradırəm. İstəyirəm ki, sən də bu dediklərimi düşünüb düşünmədiyini, yaşayıb yaşamadığını özün üçün daxilən və rəqləyəsən, dəqiqləşdirəsən.

Bax, onda mənim sənə ünvanlanan sualımın əsl mahiyyətinə gəlib çatacaqsan. Biləcəksən ki, mən səndən nəyi soruşuram, nəyin cavabını bilmək istəyirəm. Axı yaşadığımız və bizə aid olan zaman kəsiyində sənəzsiz bir anım olmayıb. Səni düşünmədiyim, səni aparmadığım vaxt və yer mənim üçün yoxdur. Hardayamsa yanımdasan, hara gedirəm sə mənimləsən, nəyi edirəm sə şahidisən. Bir az da fikrimi çıpaqlasam, hətta nəyi yeyirəm sə, dadını sən müəyyən edirsən. Çünki sənin sevdiklərin, sənin arzuladıqlarını özəl menyuma daxil etmişəm. Axı biz onu birlikdə seçmişik, birlikdə bəyənmişik. İndi isə...

*Gecəni tələsmədən
Çıxarıram əynimdən ...
Bu vaxt buz tək ərimək -
Gəlib keçir əynimdən...*

*Düşüncələr dağılmış
muncuq kimi közərir...
Qələməmin ucuna -
şəh ətirli söz gəlir...*

*Tənhalığın zəhimi
Gözümdən nuru alır...
Ürəyiminsə fəhmi -
yoluma işıq salır...*

*Daralan nəfəsimi
sükut əsir götürür...
Tanrımasa səsimi -
Həmin Qadın ötürür!..*

*Bu xoşbəxtlik ölümün -
ölümünə ağlayıb...
Qadın, sevgin könlümün -
Özün, diri saxlayıb!..*

Bax, hər şeyin birlikdə olduğu, hər şeyin sənin istəyinə uyğunlaşdığını bildiyin halda onda niyə demirsən ki, mən səni düşündüyüm qədər, sən də məni düşünürsənmi? Sən mənim yanımda, anımda olduğu kimi, mən də sənin yanında, anımda varammı?

Ümumiyyətlə, bizim olan xatirələrdən sən məni çıxartmısan ki? Bax bu sualın cavabını istəyirəm səndən?

Deyə bilərsənmi ki: - Xatirələrimizdən məni silməsən, yoxsa...

*Qoşub məni karvana yol, köçə yol
Düyün düşüb bəbəyimdə neçə , yol...
Gözü bağlı yol ölçürəm, gecə, yol -
Mən hələ ki, solu tutub, gedirəm...*

*Tanıdığım ilk naxışdı ağ, qara
Ləpir salır ayaqlarım ağ qara!
Könül verən kimdi , mən tək ağlara -
Mən həmə o, yolu tutub, gedirəm!*

*Dünya düşüb. damcı kimi gözümdən
Ona görə qəlbim qırış, gözüm nəm!..
Sevənim küsdürmüşəm özümdən -
"Ah" yükümü dolu tutub, gedirəm!..*

*Dağı aşmaq həm çətindi, həm asan
Əbülfəte əl çatmayan səmasan"
Ürəyimi elə qoydun dəmə sən -
Hələ də o, yolu tutub, gedirəm!*

Düşünməyin ki, bütün bu yazdıqlarım daşa, divara, göyə, yerə ünvanlanan və cavabı olmayan fikirlərdir, sözlərdir. Xeyr, mən var olana inandığım kimi, varlığında olanı da o inamla, o inacla yaşayıram, yaşadırım.

Sona qədər də belə olacaq. O ana qədər ki, sən də məni mən səni düşündüyüm qədər düşündüyünü etiraf edəsən, ya da düşünmədiyini söyləyəsən...Və bir daha biləsən ki:

*Xəlbirində un ələmək nədirsə
Ələyində su daşımaq odu, o!..
Baxışları qara bulud gətirsə -
Kipriyiylə isladacaq odu o ...*

*Çox mənə var hətta adi sözün də,
Gizlətsə də pak sevgini özündə!
Kövrələndə çeşmələrin gözündə -
Artıran , gah azaldandı yodu , O!..*

*Mən içimdə çox ağlayıb , gülürəm
Küsəndə də, öz üstümə gəlirəm!
Lap ovcumun içi kimi bilirəm -
Allah ilə söhbətimin kodu, O!..*

Hacı Allahverdi oğlu Həziyev (Kəbirli) 1949-cu ildə Ağcabədi rayonunun Təzəkənd kəndində dünyaya göz açib. Gəncədə Pedaqoji İnstitutun riyaziyyat fakültəsini bitirib. 50 ildən çox pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olub. Gələcək nəsle qədim və dəqiq riyaziyyat elminin sirlərini dərinləndirib öyrənib, aşılıyib.

... Mən elə düşünürəm ki, riyaziyyatçı olmaq, bu fənni içəridən qavrayıb, başqalarına öyrətmək sənəti Ulu Tanrı tərəfindən insana bəxş edilən bir vergi, istedadıdır. Və Tanrı bu istedadı insanlara və rəndə çox əliaçıqlıq edib. Yəni bu vergi insana saf ürəklə verilir ki, istedad çox zaman hərtərəfli və çoxşaxəli olur. Hacı müəllimdə olduğu kimi ...

Hacı müəllim təxəllüs götürməyib. (bu heç ehtiyac da yoxdur) Elə adı, soyadı ilə birlikdə çoxdandır yazır, yaradır. Poeziyanın lirik çeşməsindən ürəyi, qələmi ilə qidalanır. Təsədüf deyil ki, lap bu yaxınlarda millət vəkili, şair Tahir Rzayevin maddi və mənəvi dəstəyi ilə onun "Hər söz yadigardır" adlı şeirlər kitabı işıq üzünə çıxmışdır.

Şeirlərində Vətən, Torpaq sevgisi ana xətt təşkil edən Hacı müəllim doğulub boya-başa çatdığı, təkə təbii yox, həm də mənəvi havası ilə nəfəs aldığı kiçik vətəni Ağcabədini belə təsvir edir:

Müəllim şair

*Şəhidlərin başda tacın,
Artıq yoxdur ağrın-acın
Dastan qoşur şair Hacı
Sözlerini deyir qəti,
Vətənimdən Ağcabədi.*

44 günlük Vətən müharibəsində vətənpərvər oğullarımızın Ana Torpaq uğrunda canlarını fəda edərək, torpağımıza isti, azad, doğma nəfəs gətirən qəhrəman şəhidlərimizin başımızın tacı kimi uca yerdə durmalarını çox təbii və inandırıcı şəkildə qələmə almışdır şair.

Hacı müəllim olduqca duyğulu, vətənpərvər, səmimi, açıqürəkli, insanlığa bağlı bir şəxsdir. O, ətrafındakı insanlara inanır, etibar edir. Dostluğa, qardaşlığa inam, ümid bəsləyir. Belə bəşəri hiss və duyğulara üstünlük verən şair özü nümunəvi bir insan kimi əhdinə sadıqdır. Əhdə vəfəsiz çıxanlar ona ezab verir, yaddaşında silinməz iz buraxaraq məni emosional yaradır. Bunlar onu çox incidir, qəlbini ağrıdır.

Hacı müəllim, təbiət dəyişdiyi kimi, insanın da dəyişməsi və insana bəslənən ögey münasibəti qəbul edə bilmir. Bunu onun qələmi belə dilə gətirir:

*Qara saçım ağarmazdı
Ürəyimi duyan olsa*

Çünki insani dəyişiklik ürəyi ağrıdır, şüura kölgə salır. Axı dünyanın əşrəfi sandığımız insan dəyişirsə (məni tərəfə), demək ali, ulu hisslər, mənəviyyət, eyni zamanda mənəvi dəyərlər də dəyişir. Söz-söz bu dözülməz haldır. Odur ki, şair buna şerində münasibətini gizlətmir:

*Hacı, sinən oldu oxlara nişan,
Onunçün sən idin daim pərişan,
Oturub məclisdə yersiz danışan,
Yer nadan qocaltdı, mən qocalmadım...*

Çox çətin və şərəfli peşə sahibi, müəllim olan Hacı Həziyev müəllimin çəkdiyi minbir əzabı "Müəllim" şerində təbii boyalarla əks etdirmişdir:

*Mayası halallıq, özü müqəddəs,
Zülmət gecələrdə nurlu müəllim.
Çəkdiyi zəhmətin barın görəndə,
Qönçəsi çatlamış güldü müəllim.*

Həyatda müəllim və şair Hacı Həziyevin "Nəsinət" adlı şeiri geniş, əhatəli və bütövdür. Burada şairin dünyanın hər üzünü gördüyü və həyatdan çox şey (dəyərli) götürdüyü özünü olduqca qabarıq bürüzə verir. "Nəsinət" in hər beytində insanlara hər zaman, həmişə gerek olan düşüncəli, mənalı fikir, nəsihət var. Axı belə nəsihətlərə indiki dəyişən, qarışıq zamanda çoxlarının ehtiyacı var. Etiraf edək ki, zamanın çox da düz getməyən axınında bəziləri hara və necə addım atmağın vacibliyini dərk etmir. Belələrinə üz tutan müəllif haqlı olaraq deyir:

*Yelbeyin, fərsizi çəksələr başa,
Bilin ki, o yerdə daş düşər başa.*

Əlavə heç bir sözə ehtiyac yoxdur. Hacı müəllim sözü yerində və lazımı qədər deməyi bacarır.

... Ömrün 75 ilini arxada qoyan və bu yaşda ilk şeirlər kitabı işıq üzünə çıxan Hacı müəllimin sinəsi poeziya lövhələri ilə doludur. İnandırıcı ki, o qəlbini səsinə səs verərək, şair qələmi ilə yeni-yeni poeziya lövhələri çəkəcək, zamanın tələbkər oxucusunu bu poeziya nümunələrinə şövq edəcəkdir. Bunları deməyə onun öz üzünə götürdüyü məsuliyyət və yaradıcılığına kənardan yanaşma hissi ilə baxmaq bacarığının mövcudluğu imkan verir.

Şair Hacı Həziyevə yeni-yeni yaradıcılıq uğuru arzulayan

Adil Misirli

İncinin təbəssümü

FƏRHAD FƏRHADLININ XATİRƏSİNƏ

Mənə elə gəlir ki, ötən əsrin 90-cı illərində dünyaya gələnlər fərqli oldular. Bir başqa cür ağladılar dünyaya gələndə. Yaşadığımız ağrıları ana bətnində duyduqlar bəlkə... Bəlkə də o illərin ağrı-acısı vardı göz yaşlarında...

8 dekabr 1993-cü ildə Sumqayıt şəhərində anadan olan Fərhad da fərqliydi. "Uşaqlıqdan fərqliydi, Qarabağ hədsələriylə bağlı verilişlərə, ya "Fəryad" filminə baxanda çox kədərliydirdi, suallar verirdi. "Ata, niyə ermənilərə heç nə eləmirik? Onlar bizdən çoxdu ki?"- deyər soruşardı. "Danışma, bizim əsgərlər də döyüşəcək, torpaqlarımızı alacaq bir gün" deyirdim. Bilmirdim ki, ürəyində əsgər olmaq, torpaqları azad etmək arzusuyla böyüyür. 2015-2016-cı illərdə heqiqi hərbi xidmətdə olarkən aprel döyüşlərində iştirak etmişdi. Heqiqi hərbi xidmətdən sonra magistr təhsilinə davam etdi, ailə qurdu. İşlədi. Həyatı qaydasında idi. Amma torpaqların işğalda olması ilə barışmırdı. Polad Həşimovun ölümü sarsıtdı onu. Elə o vaxtdan könüllü yazılmışdı. Dəyərli oğul idi. Hər yerdə hörmət qazanmışdı. Çox sadıq dostları var. Onun şəhid xəbərini iş yoldaşları bizdən əvvəl öyrənmişdilər, Füzuliyə də onlar getmişdi. Ən böyük arzusu ailəsinin də, başqalarının da xoşbəxt görmək idi. Bilirdim ki, indi ruhu şadırd, çünki Vətəni xoşbəxtti. Özüm də o işğal günlərinin ağrısıyla yaşayırdım. Bizi bu ağırdan qurtardı Fərhad kimi oğullar. Bundan sonra qoy hamı firavan günlər yaşasın."- dedi Birinci Qarabağ savaşının könüllüsü, o illərin bütün ağırlıqlarını yaşayan Vüqar Fərhadlı.

Nəsredin Tusi adına 12 nömrəli Sumqayıt şəhər orta məktəbinin məzunu olan Fərhad Vüqar oğlu Fərhadlı Azərbaycan Neft və Sənaye Universitetində menecment ixtisası üzrə bakalavr təhsili alır.

Sonra qardaşı Fəridlə birlikdə heqiqi hərbi xidmətə yollanırdı.

"Biz heç ayrılmazdıq. Həmişə yarımda olub. Beyləqanda N sayılı hərbi hissədə də bir yerdə xidmət keçmişdik. Mənə qardaş, dost, sirdaş idi. Hər işdə onunla məsləhətləşərdim, bölüşərdim. Mənim üçün nümünə şəxsiyyət idi. Elə də yaşadı. Hər şeyə öz zəhməti ilə nail olmuşdu. Mənim üçün qəhrəman idi, qəhrəman da oldu."- dedi Fərid Fərhadlı.

Heqiqi hərbi xidmətdən sonra Azərbaycan İqtisad Universitetində Biznesin təşkili və idarə olunması ixtisası üzrə magistraturaya qəbul olu-

nur. 2020-ci ildə magistr təhsilini başa vurur. Pandemiya dövrünə təsadüf etdiyindən diplomu 2022-ci ildə valideynlərinə təqdim olunub. Taleyin belə acısı da olur. İndi onun xatirə guşəsində heç vaxt görmədiyi magistr diplomu da var...

"21 sentyabr... Səni son gördüyüm tarix. Ürəyimcə görüşmədim səninlə. Sanki işə gedirmiş kimi yola saldıq səni. Gələcəksənmiş ki-

mi... Həyatımız elə qaydasında gedirdi ki, o qədr yaxşı tamalayırıd ki, bir-birimizi. Saatlarla gözəl söhbətlər edirdik. Biz təkcə ömür-gün yoldaşı deyildik səninlə, dost idik axı... Fərhad, sən mənim üçün hər kəsi və hər şeyi əvəz edə bilən idin. Amma indi hər dəfə İncinin əlindən tutanda, onu qucaqlayanda sənəz necə tək qaldığımızı hər saç telimə, damarımda axan qana qədər hiss edərdim. Yanımda nə qədər bizi sevən, dəstək olan insan olsa da, bu yarımlığı, tənhalığı hiss edərdim. Zaman ayaqda durmağı öyrədir, ağırları azaltmır, yaraları sağaltmır. Sənəz çətin yox, çox ağırdır. Səninlə birlikdə hər şey bitdi: həyat eşqi, ürəkdən gülümsəmə, sevinmə, hər şey... Fərhad, bizi keçmişimizə sürgün etdin, gələcəklə yox, keçmişlə yaşayırdıq. Hər şeyə rəğmənlər mən hər addımda səni düşünürəm, hər qərarımda sənin nə düşüncəyini düşünürəm. Dəyişən təkcə cismənyanımda olmamandı. Allah mənə sənin qarşına üzəg çıxmağı nəsib etsin. İndi arzum budur". Bunlar işə çətinliklə, 2017-ci ildə ailə qurduğu həyat yoldaşı Gülşən xanım yazıb. Oxuyursan, oxuyursan, sevincin qarşısında boynubükük olursan... Sevenlərinə doğmalarına heç nə demək olmur əslində. Ağrı var ki, təsəlli vermək yersiz görünür.

"24 oktyabr qızının doğum günündə yanında olmağı arzulayırdı. O günü səbrsizliklə gözləyirdi. "Gedə bilməsəm də eybi yox, azad olunan torpaqlar da qızıma hədiyyəmdir."- deyib döyüş yoldaşlarına...

Vətən sevdalı Fərhad tərəddüd etmədən 2020-ci il 21 sentyabrda hərbi təlimlərə qatılıb. Müharibənin ilk günündən azadlıq və ədalət savaşının əsgəri olub.

Şagird, tələbə olanda da, işləyəndə də fərqlənib Fərhad. Savadı, mədəni dünyası, davranışı, məsuliyyəti ilə fərqlənib. Müəllimlərin, yoldaşlarının sevimlisi olub. Birincilərdən olub. Zəhmətkeş ailədə böyüyən Fərhad öz zəhməti ilə nail olub hər şeyə. İş həyatına Gilan holdinqdə başlayıb, sonra Kapital bankın Nəzarət departamentində çalışıb. İndi Kapital bankın Sumqayıt filialı da, yaşadığı küçə də Fərhad Fərhadlı adındadır.

"Vətən uğrunda", "Xocəvəndin azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

"Cəbrayıl, Füzuli, Xocəvənd uğrunda döyüşlərdən keçdik. O, qəhrəman idi. Sanitar təlimçinin məsuliyyəti böyükdü. Çox çətindir yaralıları daşımaq, onlara ilk tibbi yardım göstərmək. Təkcə bir döyüşdə 12-dən artıq yaralı xilas etdi. Bircə an dayanmırdı, onları güllə, qəlpə yağışından çıxarırdı. Arada xəstələnmişdi, hərəti yüksək idi, döyüşdən çıxma bilirdi, amma getmədi. Sona kimi yanımızda oldu. O həm də bizə ruh verirdi, qələbəyə inandırırırdı. Yaralılarda da yaşam inamı yaradırdı. Bunlar çox önəmlidir. Oktyabrın 20-də Füzulinin Gecəgözlü kəndi uğrunda çətin döyüşlər idi. Fərhad özünü itirmir, həm döyüşür, həm şəhidləri təhlükəsiz yerə aparır, yaralıları tibbi yardım göstərirdi. Nə qədər yaralı kömək ediyini heç dəqiq deyə bilmərik. Onlarla əsgəri xilas edib. Çox qorxmaz idi. Hər oğul elə çətin döyüşdə yaralıları döyüş meydanından çıxara bilməzdi. O bacarırdı. Həmin gün artıq 3 nəfəri xilas etdi. 4-cü yaralının köməyinə çata bilmədi... - belə söylədi döyüş yoldaşı Füzuli Mayilov...

"Fərhad dünyaya gələndə atası döyüşdəydi. Vüqar atasını iki aylıq olanda itirib, ona görə demişdi ki, oğlum olsa, atamın adını qoyun. Babasının adını ləyaqətlə daşdı qəhrəman balam. Geyindi, keçindi, quş kimi uçub getdi, elə bil müharibəyə getmir. O qədər bu günü gözləyirdi. Zəng edəndə də çox rahat, sakit danışardı. O heç vaxt çətinlikdən qorxmazdı, şikayət etməzdi. Son dəfə 19-

da danışdıq. Ürək-dirək verdi, sevincle dedi ki, ana, Qubadlıya gedirik, orda bayrağı özüm qaldıracam. İgid bəla böyütmüşəm. Nə deyim? Nə deyəcəyimi də bilmirəm. Elə bil bütün sözləri də özü ilə aparıb Fərhad..."-Gülminaz xanımın səsinə kədərle qürur yarıdır elə bil.

Yazını yazarkən Fərhadın sağlığını da qızı ilə olan görüntülərini izlədim, şəkillərə baxdım. Sevinc yağın gö-

rüntülərdən bütün duyğularım alt-üst oldu...

Bir də sonrakı şəkillər... Müharibənin dəhşəti haqqında əsərdi hər şəkil. Heç bir yazıcının heç vaxt yaza bilməyəcəyi bir əsər.

Şəkillərdəki nurlu təbəssümlü atası ilə şəkil çəkdirib İnci. İnci də gülümsəyir. Bu təbəssüm qədər hansı silah dağıdır dünyanı? Təbəssüm bu qədər ağır olarmı? Bu qədər yaralayarmı insanı?

Daş üzərindən boylanın atası kimi qürurla dayanıb İnci. Sevincin dərdli göz yaş da olmuş... Kim silə bilər ki?

Bu göz yaşıyla sərvəti, var-dövləti, gözəlliyi başına bəla olan Azərbaycan illər, əsrlərdir yaşam mücadiləsi edir. Qurbanlar verir. Şəhidlərin ruhu dolaşır hər qarışında.

İncisə hələ şəhidliyin nə olduğunu anlamır.

İllər ötcək, O, atasızlığın kədərinə yaşayacaq. Nə qədər gülümsəyəcək, nə qədər gözləri dolacaq, ağlayacaq, bilmirəm... Amma bilirəm ki, o qürurlu duruşunu, üzündəki təbəssümü bir gün anlayacaq. Yenə də qürurla gülümsəyəcək. Anlayacaq ki, o, tariximizə qələbə yazan qəhrəmanın övladı, qalib ölkənin vətəndaşıdır.

Bu dövrlərdə valideynlər diqqətli olmalıdırlar.

1-2 yaş arasında broka mərkəzinin (nitq hərəkət analizatorları) nitq qabığının hissələrinin intensiv inkişaf dövrü olduğundan, hansısa bir amilərdən nitq inkişafının ləngiməsi (ÜNİL), nitq inkişafının geriliyi (ÜNİG) müşahidə oluna bilər.

Loqoped qeyd edib ki, 3 yaşlı uşaqlarda mərkəzi sinir sistemi ilə neyroendokrin və damar tənzimlənməsinin uyğunsuzluğu nəticəsində kəkələmə, afaziya (formalaşmış nitq inkişafının ləngiməsi) və nitq inkişafından qalması müşahidə edilmə ehtimalı var.

"6-7 yaş arası uşaqlarda isə mərkəzi sinir sisteminin yaşla əlaqəli yüklənmələri nəticəsində kəkələmə müşahidə oluna bilər".

"Sea Breeze"ə tramvay xətti çəkiləcək

Bakıda iki yaşayış sahəsinin - Mehdiabad və "Sea Breeze" ərazilərinin metro və dəmir yoluna çıxışı yoxdur. Bu ərazilərdə isə artıq tramvay xətlərinin tətbiq olunması nəzərdə tutulub.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu AYNA-nın sədri Anar Rzayev nəqliyyat məsələlərinə həsr olunmuş müşavirədə Prezident İlham Əliyevə məruzəsində bildirib.

AYNA rəhbəri qeyd edib ki, "Sea Breeze"dən tramvay xətti çəkilərək Pirsəğli stansiyası ilə əlaqələndiriləcək və orada bir hab yaradılacaq.

"Mehdiabad-Binəqədi istiqamətindən isə metronun "28 May" stansiyası ilə əlaqələndirməklə tramvay xəttinin çəkilməsi nəzərdə tutulub ki, sərnişinlərə xidmət göstərilə bilər".

TikTok neçə ölkədə qadağan olunub?

"Statista" saytının məlumatına görə, dünyanın 19 ölkəsində TikTok-a qadağa qoyulub.

Adalet.az bildirir ki, qeyd edildiyi kimi, bu sıraya 2 kateqoriya ölkələr daxildir.

Birinci kateqoriya TikTok-un yalnız dövlət işçilərinin və dövlət sektorunda işçilərinin smartfonlarına quraşdırılmasının qadağan olunduğu ölkələrdir. Bu kateqoriyaya ABŞ, Kanada, Avstraliya, bir sıra Avropa ölkələri daxildir, ümumilikdə 11 belə dövlət var.

İkinci kateqoriya TikTok-a tam qadağanın tətbiq olunduğu dövlətlərdir. Bu ölkələr əsasən Asiya və Afrikada yerləşir. TikTok-a müvəqqəti qadağa tətbiq edilən bir Avropa ölkəsi də var - Albaniya. Ümumi qadağanın ən parlaq nümunəsi TikTok da daxil olmaqla 59 Çin tətbiqinin qadağan edildiyi Hindistandır.

TikTok-a tam qadağanın tətbiq olunduğu digər ölkələr arasında Əfqanıstan, İran, İordaniya və s. var.

Bir müddət əvvəl Amerika Birləşmiş Ştatlarının prezidenti Donald Tramp ABŞ-da TikTok sosial şəbəkəsinin bloklanmasının 75 günlük gecikdirilməsi haqqında fərman imzalayıb.

Tramp öz sərəncamında baş prokurora əmrin verildiyi gündən 75 gün ərzində sosial şəbəkənin bloklanması ilə bağlı qanunun tətbiqi üçün ABŞ adından heç bir tədbir görməməyi tapşırıb.

Trampın sözlərinə görə, bütün bunlar ona görə lazımdır ki, Ağ Ev TikTok ilə bağlı müvafiq hərəkət kursunu müəyyən edə bilsin.

Loqoped: Nitq inkişafının həssas dövrü

1 yaş yarımından 3 yaşa qədərdir

"Nitq inkişafının həssas dövrü 1 yaş yarımından 3 yaşa kimi nəzərdə tutulur".

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri 93 FM dalğasında yayımlanan "Sağlam radio"da loqoped Aygün Ələkbərova açıqlayıb.

Onun sözlərinə görə, bir ailədə böyüyən uşaqlar belə eyni olmur və hər bir uşaq individualdır.

"1,5-3 yaş arası olan uşaqlarda şifahi nitqin qavranılması və lüğət ehtiyatının artırılması dövrü hesab edilir. Bu yaşda uşaqlar xarici dilləri öyrən-

məyə çox həssasdırlar. 3-4 yaş arası - bu dövrdə isə rəqəmlərin və hərflərin

simvolik təyinatı ilə tanış olmaq və yazıya hazırlaşmaq üçün ən əlverişlidir.

Şüurlu nitq və öz fikirlərini başa düşmə, ifadə etmə inkişaf edir".

A.Ələkbərova bildirib ki, sağlam mərkəzi sinir sistemi nitq aparatının inkişafı və formalaşmasında mühüm rol oynayır:

"Bundan başqa, uşaq üçün ailə üzvləri arasında sevgi, qayğı mühitinin yaradılması vacib amillərdən biri hesab olunur. Nitq inkişafının kritik dövrləri də mövcuddur.

Xuraman Hüseyn

"Savaş-son savaş" olanda...

(Şəmistan Əlizamanlının yaradıcılığı haqqında)

"Torpaq, əgər uğrunda ölen varsa, vətəndir" sözləri Qarabağ işğal olunmuşda və azadlığına qovuşduqda bir daha öz təsdiqini tapdı. Uğrunda canlarını fəda edən qəhrəman vətənlərini sayəsində yurdumuzu vətən adını qazanıb. Vətənimizə sevgimiz həm də ona həsr edilən poetik nümunələrlə, musiqilərlə yaranıb, formalaşmış. Vətənpərvərlik mahnılarını sevərək, oxuyaraq döyüşə gedən əsgərlərimizdən nə qədər danışıq, azdır. Hərbi xidmətdə belə musiqilər onlara xüsusi ruh yüksəkliyi bəxş edir, gören, dinləyən hər kəsə vətənin nə demək olduğunu bir daha göstərir.

Xain qonşularımızın torpaqlarımızı əlimizdən almaq üçün savaşa başladığı zamandan onun səsi hər kəsə vətənin nə demək olduğunu xatırlatdı. O səs sahibinin ifa etdiyi mahnıların musiqisi, sözləri qanımıza işlədi, ruhumuza hopdu. Əsgərlərə üz tutub "Əsgər, vətən əmanəti, yurd əmanəti" deyərək vətəni onlara etibar etdi. Vətəni qorumağın sözlərdə, notlarda eskizini ruhu, səsi ilə cızdı. "İgid əsgər, möhkəm dayan" dedi. O, ifa etdi, igid oğullar da vətəni qorumaq üçün ölümdən belə qorxmayaaraq şəhidlik adını özlərinə şərəf bildilər, mənfur düşmənlə döyüşməkdən qorxmadılar, onun üstünə yeridilər-"Öldü var, döndü yoxdu" dedilər. Xalqımızın sinəsinə çalın-çarpaz Qarabağ dərdi, yurd həsrəti çəkilən günlərdən onun ifa etdiyi vətən sevgili, yurd nisgilli mahnılar əli silah tutanları torpağı qorumağa çağırdı. Budur, vaxt gəldi, vədə yetişdi, Vətənimizin işğal olunmuş torpaqları igid əsgər və zabitlərin, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sayəsində düşmən pəncəsindən xilas oldu.

Xalqın dərdini deyən sözlər, birliyini istəyən musiqilər

O mahnıları, şeirləri xalqımıza sevdiren həmin səsin sahibi Şəmistan Əlizamanlı fəaliyyətinə hərbi diktör kimi başlayır. O zaman səs tembrinə görə onu Ümumittifaq radiosunun direktoru SSRİ Nazirlər Soveti yanında televiziya və radio üzrə Dövlət Komitəsinin direktoru Yuri Levitanla müqayisə edirdilər. Torpağımız xain qonşularımız ermənilər tərəfindən işğal olunduqdan sonra hərbi-vətənpərvərlik mahnılarına ehtiyac yaranırdı. Elə bir zaman gəlmişdi ki, vətənə, yurda bağlı xalqımızın vətənpərvərlik hissələrini oyatmaq, onu torpağı qorumağa səsləmək bu işğalın qarşısını almaq üçün mühüm vasitəyə çevrilmişdi. Həmin vaxt Şəmistan Əlizamanlı hərbi-vətənpərvərlik mahnılarını ifa etməyə başlayır. Onun ifa etdiyi mahnılar çox sevilir, hər kəsi, xüsusən gəncləri vətəni qorumağa səsləyir...

Vətən sevgisinin notlara, sözlərə də həkk olunduğu entuziamla sözünü demiş Şəmistan Əlizamanlının ifa etdiyi mahnıların sözlərinin bədii estetik dəyərinə də diqqət yetirdikdə görürük ki, o sözlərin müəllifləri qədər o da həmin mahnılara ruhi bağlılıq nümayiş etdirib, onları yaşadı, yaşatmaqdadır, həmişə də yaşadacaq. Sözləri və musiqisi Şahin Musaoğluna məxsus olan hərbi-vətənpərvərlik mahnıları bu gün də hərbi hissələrdə sevilərək ifa edilir. Onların araya-ərsəyə gətirdiyi vətənpərvərliyi ifadə edən bütün mahnılarda vətənə, torpağa, xalqa sevgi duyulur.

O, müsahibələrində cəbhədə gördüklərinin, yaşadıklarının hamısını öz səsinə yaşatdığını-bunların onun səsinə hopduğunu da deyir. Mühəribənin içində olmağın, həqiqətən də barıt qoxusunu udmağın insanın varlığına da hopmasından danışan Şəmistan Əlizamanlı bunun mütləq özünü nə vaxtsa bürüzə verdiyindən də söz açaraq ifa etdiyi mahnıların təsirli olmasının səbəbini mühəribədə görür. O, mühəribəni görməsəydi, yaşadığı, oxuduğu mahnıların bu qədər təsirli alınmayacağını deyir.

Bunu xasiyyətcə ədalətsizliyə dözümsüz, həmişə haqqın qalib gəlməsini istəməsi ilə əlaqələndirən Ş. Əlizamanlı həm də çox kövrək adam olduğunu bildirir. O, yaddaşlarda qorunub saxlanmasının səbəbini xalqın dərdini ifa etdiyi mahnıların mətnlərində yaşatması olduğunu deyir. O, bu mahnıların, onların sözləri ilə xalqın dərdini ifadə edir, musiqisi ilə birgə düşmənlər üzərində qələbəyə səsləyirdi. "Vətənpərvərlik vətəni, milləti düşünməkdir, vətənin dərdinə biganə qalmamaq, bir təəssübkeşlik hissidir. Bu hiss hər adamda var. Sadəcə, birində güclü, digərində isə zəifdir.

Mənə gəlincə isə, vətənpərvərlik mənim qanımda var", deyir Şəmistan Əlizamanlı. O, bu səsi həmişə qorumağa çalışdığını da bildirir. Ş. Əlizamanlı reklamlarda səsinə istifadə etmək üçün çox mürciətlər olsa da razılaşmayıb. Müsahibələrinin birində bu haqda da danışaraq həmin verilişin xarakterinin ona uyğun olmadığını və buna görə imtina etdiyindən də söz açır. Və bu səsi hara gəldi xərcləməyəcəyini, onun ancaq vətənpərvərliyə həsr olunacağını düşünür...

Şəmistan Əlizamanlının ifa etdiyi bütün mahnılarda vətənə məhəbbət duyulur, o hissələr yaşayır. Onun ifa etdiyi və xüsusən gənc nəsillə sevdiren hərbi-vətənpərvərlik mahnılarından ruhumuzu, hissələrimizi vətən sevgisinə kökləyən "Əsgər marşı", "And içirik", "Çağırır vətən", "Qalx, Azərbaycan", "İgid əsgər", "Vətən əmanəti", "Öncə vətəndir", "Can Azərbaycan", "Birinci batalyon", "Cənab leytenant", "And içirəm", "İgid oğlum, leytenantım", "Sırası Əhməd", "Çırpınırdı Qara dəniz", "Dağlar", "Azərbaycan-Türkiyə", "Ana yurdum" və s. mahnıları misal göstərməyə bilərik.

"Cənab leytenant"ın xoş müjdəli sərbahdan payı...

Şahin Musaoğlunun yazdığı və Şəmistan Əlizamanlının ifası ilə dinləyici sevgisi qazanan mahnıların sözlərinə bir az nəzər yetirək. "Cənab leytenant"da oxuyuruq:

*Barıt qoxulu o yollar, o yollar,
Səni bəs nə vaxt qaytarar, qaytarar?
Səndən təsəlli bir zabıt mundiri,
Bir cüt ulduzlu, ayılı poqonlar.
Hay ver mənə, cənab leytenant,
Hay ver mənə, leytenant.
Xoş müjdəli bir savaştan
Pay ver mənə, leytenant.
O gün gələcək, qəm yemə, qəm yemə,
O vaxt dönəcəm, qəm yemə, qəm yemə.
Hələ yad əldədir yurdumuz, yuvamız,
Bitib, tükənməyib bu qan davamız.
Hay ver mənə leytenant, leytenant,
Xoş müjdəli sərbahdan pay ver mənə.
Qisas, son qisas, bitməyib, bitməyib,
Savaş, son savaş, bitməyib, bitməyib,
Səngər yarımadakı çatdığı ocağın
Odu, hənirtisi hələ keçməyib.
Hay ver mənə...*

Bütün mahnılarda və xalqın dərdini, ağrı-acısını, habelə sevgisini ifadə edən poetik lövhələrdə vətənə, torpağa, xalqa məhəbbəti hissi edirik...

Vətən sevgimiz Qarabağımızı özümüzmü qaytardı. "Savaş-son savaş" idi və bitdi! Nəhayət, o gün gəldi-Böyük Qayıdış xoşbəxtliyini yaşadıq! Bu xoşbəxtliyi yaşamağımızda səsi ilə vətənə sevgimizi oydandıranlardan biri də Şəmistan Əlizamanlı oldu. Həyatının ən şərəfli günlərinin ordu ilə bağlı olduğunu deyən Ş. Əlizamanlı ifa etdiyi mahnıların istər milli ordu, istər daxili qoşunlar, istərsə də sərhəd qoşunlarında ifa edildiyini bildirir. O mahnıların mühəribədən doğduğunu, o zaman yarandığını deyən Şəmistan Əlizamanlı xalqımızın istedadlı və potensialının böyük olduğunu da söz açaraq bu mövzunu həmişə yaşadacağını bildirir. Bir zamanlar səsinin təsirindən də danışan Ş. Əlizamanlı o səsi hara gəldi istifadə etməyə ixtiyarının olmadığını bildirmişdi. Həmin səsin təsirindən minlərlə könüllünün mühəribəyə getməsindən də danışan Şəmistan Əlizamanlı bu səsin arxasında minlərlə şəhidin, yaralının və Qarabağ qazısının olduğunu demişdi. Onun rəhbərlik etdiyi Vətənpərvərliyin Təbliğinə Dəstək İctimai Birliyi də həmişə bu istiqamətdə işlər görüb, necə lazımdırsa, təbliğat aparıb. Bunu onun ifa etdiyi mahnılara münasibətdə də görmək olur...

Kərdərdən nikbinliyə

Əhməd Cavadın 1914-cü ildə Gəncədə yazdığı "Çırpınırdı Qara dəniz" şeirinə Üzeyir Hacıbəyli 1916-cı ildə musiqi bəstələyir və onu Nuru Paşanın komandanlığındakı Qafqaz İslam Ordusunun Azərbaycandakı qəhrəmanlarına həsr edir. "Çırpınırdı Qara dəniz" şeiri Əhməd Cavadın ikinci kitabı "Dalğa"da da çap olunur. Şəmistan Əlizamanlının və Azərinin ifa etdiyi mahnıya onu ərsəyə gətirən şair, bəstəkar kimi ifaçıların da sevgisinin sonsuz olduğunu görürük. "Çırpınırdı Qara dəniz", "Yol ver türkün bayrağına" kimi mahnıları ifa edən Şəmistan Əlizamanlının bütün vətənpərvərlik mahnılarının sözlərində Füzuli, Nəsimi, Mövlana, Cəlaləddin Rumi, Yunis Əmrə, Aşıq Veysel kimi şairlərin sufizm nəfəsi hiss olunur. O ifaların sözlərini oxuduqda, musiqilərinə duyduqda və Ş. Əlizamanlının bunları ifa etdiyini gördükdə sufizmin sanki onun da ruhuna, yaradıcılığına hopduğunu şahidi oluruq. Sufizmin təkamülündə, bədii ədəbiyyatın poetikasının inkişafında fəlsəfi məzmun axtarışını Şəmistan Əlizamanlının ifa etdiyi mahnıların mətnlərində və bilavasitə bu mətnlərə səsi ilə verdiyi nəfəsdə hiss edirik. Həmin şairlərin yaradıcılığında sufi metafizikası, poetik dünyalarının yüksək estetik təsir qüvvəsi onun musiqi zövqü, duyumu ilə harmoniya yaradaraq dinləyici sevgisi qazanmasına vəsile oldu. Vaxtilə bəstəkar Siyavuş kəriminin ona dediği "Sən çox hündürdən oxuma, sən sən səsinə səsədir" sözlərini nəzərə alan Ş. Əlizamanlının səsinin ağırlığı onun tempi azaltmasına rəvac verdi. O, bundan sonra ifa etdiyi mahnıların belə uğurlu alındığını deyir.

Aktyorluq sənətindən hərbi diktörlüğe keçən Şəmistan Əlizamanlı vətənin dərdinin hamımızın dərdi olmasından danışarkən vaxtilə oxumaq üçün ona verilən mətnlərin quru, rəsmi mətnlər olduğuna görə onlara nəfəs verdiyini, onları xalqın dilinə yaxınlaşdırdığını deyir. Uyğunsuzluq gördüyündə onları bir az yumşaldır, kədəri azaldıb nikbinliyə çoxaldır.

Kərdərdən sonra gələn nikbinliyin nəticəsi idi ki, sonda torpaqlarımız işğaldan, düşmən tapdağından azad edildi və biz Zəfər Günü sevinci ilə yaşadığımız bu günə qazanmağımıza səbəb olanlardan biri də vətən sevgisini səsi ilə, ifa etdiyi mahnıların təbliğ edən Şəmistan Əlizamanlı oldu...

MEDIA: "Bu, Azərbaycana qarşı dezinformasiya kampaniyasının tərkib hissəsidir"

"Bir sıra sosial şəbəkə hesablarında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin "deep-fake" texnologiyalarından istifadə edilərək hazırlanmış saxta videomüraciəti yerləşdirilmiş, habelə Xarici İşlər Nazirliyi adından "Azərbaycan Hava Yollarına" məxsus səmərəli təyyarəsinin Aktauda qəzaya uğraması ilə əlaqədar həqiqəti əks etdirməyən, feyk məlumat yayılıb".

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Medianın İnkişafı Agentliyinin açıqlamasında bildirilib.

"Qəti şəkildə bildirmək istəyirik ki, heç bir reallığı əks etdirməyən bu saxta məlumatlar mərkəzləşdirilmiş qaydada Azərbaycanın informasiya mühitinə müdaxilə xarakteri daşıyan dezinformasiya kampaniyasının tərkib hissəsidir.

Cəmiyyəti yalnız rəsmi mənbələrin verdiyi məlumatlara inanmağa çağıraraq xatırladı ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin rəsmi saytı və sosial media hesabları daim aktivdir və dövlət başçısının fəaliyyətini operativ formada işıqlandırmıqdadır. Eyni zamanda, dövlətin rəsmi mövqeyini ifadə edən müvafiq məlumatları Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi saytı və sosial media hesablarından əldə edə bilərsiniz", - məlumatda qeyd olunub.

Bildirilib ki, Azərbaycan vətəndaşlarını, jurnalistləri, ictimai fəalları bir daha bu kimi hallara qarşı hər zaman prinsipli mövqə nümayiş etdirməyə, saxta və yalan məlumat əsaslı kampaniyaların vüqet aldığı bir şəraitdə sayıq olmağa səsləyirik.

Türkiyə və Azərbaycanın Quru Qoşunları komandanları Suriya ilə sərhəddə

Türkiyə Silahlı Qüvvələri Quru Qoşunlarının komandanı Selçuk Bayraktaroğlu və qardaş ölkədə səfərdə olan Azərbaycan müdafiə nazirinin müavini, Quru Qoşunları komandanı general-polkovnik Hikmət Mirzəyev Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin 6-cı Korpus komandanlığı və Birləşmiş Xüsusi Təyinatlı Əməliyyat Qrupunun ölkənin cənubundakı Kilis vilayətində yerləşdiyi əraziyə başçılıqlar.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyindən bildirilib.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Türkiyə ordusunun Suriya ilə sərhəddəki postlarından birində də olub. S.Bayraktaroğlu Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin nümayəndələrini Türkiyə ordusunun istifadə etdiyi silah və sistemlər barədə məlumat verib, Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin təcrübəsindən danışmış.

Türkiyə və Azərbaycan Quru Qoşunları komandanlıqları arasında əməkdaşlığın və koordinasiyanın dərinləşdirilməsi yolları ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

"Qırmızı Kitab"a düşən çöl quşlarını ovlayanlar tutuldu

Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən xidməti ərazidə, dövlət qoruqlarında, su hövzələrində qanunsuz quş ovu və brokonyerliyə qarşı mübarizə davam etdirilir.

Bu barədə Adalet.az-a DİN mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, su polislərinin sərhəddəkilərlə birgə Lənkəranda həyata keçirdikləri sonuncu tədbir zamanı qanunsuz quş ovu ilə məşğul olan Masallı rayon sakinləri Cəmil Nuruyev, Rami Nuruyev, Murad İsgəndərov, Orxan Kamilli və Sərdar Sadiqoğlu saxlanılıblar. Yoxlama zamanı onlardan 2 ədəd kiçik həcmli qeydiyyatsız olmayan qayıq, 175 ədəd müxtəlif növ, o cümlədən adı "Qırmızı Kitab"a düşən çöl quşları, 4 ədəd müvafiq sənədləri olmayan ov silahı və 134 ədəd patron maddi sübut kimi aşkar olunaraq götürülüb.

Araşdırmalar zamanı həmin şəxslərin ovçuluq biletlərinin olmadığı da müəyyən edilib. Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Həmçinin, Su Nəqliyyatında Polis İdarəsindən ov mövsümünün başlanması ilə əlqədar bildirilib ki, ov qaydalarının mövcud normativlərinə əməl olunmalı və yalnız ayrılmış xüsusi ovçuluq təsərrüfatlarının sahələrindən istifadə edilməlidir.

Ov etmək istəyən şəxslərə ovlanmasına icazə verilən quşların siyahısı və normaları ilə bağlı məlumatlarla tanış olmaq tövsiyə edilir. Xüsusi mühafizə olunan ərazilərdə, sanitariya-mühafizə zonalarında, o cümlədən Xəzər dənizində yerləşən strateji obyektlərin yaxınlığında ov edilməsi isə qəti qadağandır.

Ov qaydalarını kobud şəkildə pozan şəxslər barəsində su polisləri tərəfindən ciddi tədbirlər görülmesi nəzərdə tutulur.

Su polisləri tərəfindən Xəzər dənizinə nəsil artımı üçün buraxılan körpə nəreçinsli balıqların qanunsuz ovlanması qarşısını almaq və dənizin dibi ilə çəkilən müxtəlif təyinatlı demir boru kəmərlərini, naqilləri oğurlayan şəxslərə qarşı da fasiləsiz mübarizə aparılır.

Asim Yedigərin ömür nəğmələri

Əslində biz hər birimiz təkə Allah bəndəsi kimi var olmuruq, həm də bu var olmanın içərisində özəl bir ömür yaşayırıq. Elə bir ömür ki, onun hər bir anı, hər bir cizgisi bizə aiddir. Ola bilsin ki, hansısa nüans, hansısa məqam kiminsə ömrü ilə oxşar olsun, kiminsə qismət ilə, alın yazısı ilə toqquşsun. Amma bütün hallarda hər kəsin öz ömrü var və hər kəs də o ömrü bir məktub kimi, bir hekayə kimi, bir nağıl kimi, lap elə şeir kimi özü yazır.

Bu mənada mənim ömür yolunda SÖZün yeri çox uca olub. Ona görə də gözüm həmişə Sözü axtarıb, Sözü görüb, Sözü tapıb. Tapdığım həmin sözlərin özü kimi o sözü çatdırmanın da, yaradmanın da, yazıya köçürmənin də özü həmişə mənim üçün maraqlı olub. Bu səbəbdən onların özünü də axtarmışam və tapmışam.

Bu gün həyatımda çox önəmli yeri olan və elə ömrümdə bir dayaq nöqtəsi kimi iz buraxan həmin söz sahiblərindən biri də Asim Yedigərdi. Həyat bizi sözlə qarşılaşdırıb, sözlə tanış edib. Bir-birimizin sözündən sonra bir-birimizi tanımışıq. Ona görə də sözlərimiz düz gəlib, sözlərimiz bir-birinə mehriban salıb, bir-biri ilə ürfət bağlayıb. Və bir də baxıb görmüşəm ki, bu ömrün dəyərlili, ağır çəkili, özü kimi sözü də bütöv olan bir Asim Yedigər var. Və mən də ona qarşı deməyi özümə şərəf bilirəm.

Elə indi əlimdə tutub vərəqlədiyim "Bir ömrün nəğməsi" kitabı da Asim Yedigərin mənə hədiyyə etdiyi kitablarından biridir. Mən kitabxanamdan bu kitabı ona görə götürdüm ki

Xeyli vaxtdır ki, yaşanan ömrün mənə çalılar barəsində düşünürəm. Bu ömrümdə nəyi, necə etdiyimi və yaxud etmədiyimi, eləcə də edib etmədiyimi düşündükcə, həm də bu düşüncələrimə ipuçları axtarırdım. Həmin anda diqqətimi Asim Yedigərin kitabının adı çəkdim. Və mən də təvəkkül etmədən götürdüm həmin kitabı. Əvvəldən də gözəndən keçirdiyim, hətta barəsində mətbuatda fikir söylədiyim bu kitabı bir də oxudum. Və gördüm ki, Asim Yedigər bu kitabda yaşadığı ömrün nəğmələrini sıralayıb. Bu nəğmələr əslində təkə onun özünə aid deyil və özünə aid olanların içərisində də bizim də payımız var. Çünki

yaşanan gerçəklik özü-özlüyündə hər kəsə nəyisə xatırladır, nəyisə andırır. Bax onda sən də, elə mənim özüm də Asim Yedigərin nəğmələrinin içərisində öz izimizi axtarıb və tapırıq. Çünki:

**"Sənsiz yaşamaram" - demişdin mənə,
"Sənsiz yaşamaram" - sözə bax, Allah!
Mənsiz yaşamadan - inandım buna,
Sinəmi yandıran közə bax, Allah!**

**O hansı qüvvəydi dodaqlarından
İlahi bir səsi uçurtdu belə.
Sənsizəm, dediyin bir kəlmə sözün
Odunda qovrulub, yanırım hələ.**

**Yoxluğun ruhuma saldı zəlzələ,
Könül sarayım da dağıldı, gülüm.
Demişdin bu sevgi bir nağıl olar,
Doğrudan bir şirin nağıldı, gülüm.**

**Bu da bir nağıldı, nağıl deyirəm,
Sən adda bir məlak vardı cahanda.
Sən uçub gedəli gidi dünyadan
Qəlbimə, ruhuma, dardı cahanda.**

**Nə qədər alışıq, yanım gizlicə,
Dərdimi deməyə dərdədaşım hanı?
Ağlaya bilmədim ölən sevgimə,
Ağlaya bildimsə - göz yaşım hanı?**

Bu şeiri oxuduqca nakam sevgiləri, bizi unudanları və yaxud bizi atıb gedənləri xatırlamaq mümkün deyil. Çünki misralar adanın ruhuna işləyir, yaddaşını silkeleyir və bir xatirə kitabı vərəq-vərəq çevrilir, bir kino lenti gəlib keçir göz önündən. Özün də bilmədən təkə tamaşaçı yox, həm də iştirakçı kimi bu sevgi üçün içində ağlayırsan, içində göz yaşları axıdırsan və hardasa bu nəğmənin sənə də yaşantının bənzəri, müəyyən mənada da bir hissəsi olduğuna inanırsan. Elə bu yerdə də söz yaratmağın, o yaradılan sözün də ömrün nəğməsi olduğunu təsdiq etmək çox asanlaşır. Necə deyirlər, bir pıçılı kimi dodağın qopur.

Ötən hər zaman kəsiyi özü ilə çox şeyləri alıb aparır. O bizdən alınan və çox vaxtı da qarşılıqlı verilməyən nəsələrin sırasında təbii

ki, ömrün öz yeri var. Yeni demək istəyirəm ki, dar mənada düşündə, zaman elə ömür deməkdir - mənim üçün, sənə üçün, hər birimiz üçün! Bu isə bizdən həmin zamana hopdurduğumuz və yaxud da zamanın bizə köçürtdüyü, ömrümüzə həkk etdiyi hər şeyi görməyi, duymağı bacarmalıyıq. Etinasızlıq, biganəlik ömrün ən böyük düşmənidir. Onu kəsən, onu doğrayan xəncərdi. Ona görə də

bilməliyik ki, nəyi yaşayırıq və necə yaşayırıq. Çünki bu ömrüdə əbədi olan bircə və YALNIZ SEVGİDİR! Ona da biganə qalanda Asim Yedigərin dediyi, daha doğrusu yazdığı nəğmə öz təsdiqini tapacaq. Həmin nəğməni misralanmış pıçılıtlarına diqqət yetirək:

**Ömrüm-günüm tersə düşür, çaş düşür,
Yollarıma qaya çıxır, daş düşür.
Gözlerimdən dünya boyda yaş düşür,
Deyirsən ki, ay qəlbimin parası,
Kəsiləcək bu zənglərin arası.**

**Ömrü-günü verdik yelə, bilmədik,
Nəçə dəfə düşdük selə bilmədik,
Qoşa yanıb, qoşa öl bilmədik.
Qəlbimizdə bir sevginin yarası,
Kəsiləcək bu zənglərin arası?**

**Məhəbbətdən qala qurduq, nə olsun?
Sədaqətdən qala qurduq, nə olsun?
Lap nifrətdən qala qurduq, nə olsun?
Heç sızlama, heç ağlama, qadası,
Kəsiləcək bu zənglərin arası.**

**Bölüm-bölüm, tika-tika ürəyim,
Öz dərdini çətin çəkə ürəyim.
Bəlkə təzə sevgi ələ ürəyim?
Loğman gələ, deyə nədir çarəsi,
Kəsiləcək bu zənglərin arası.**

**Dərdim mənədən, mən dərdimdən ucayam,
Sevgi mənədən, mən sevgimdən qocayam,
İki sahil arasında bir çayam
Sınam olsa sənə körpü qadası,
Kəsiləcək bu zənglərin arası.**

**Saqız kimi çeynəyirlər sözləri,
Buz altından yeridirlər közləri,
Qoşa görmək istəyirlər bizləri,
Bu sevginin nə toyu var, nə yası,
Kəsiləcək bu zənglərin arası.**

**Hər ocaqda köz olaram, qadası,
Hər dodaqda söz olaram, qadası,
Ateş ollam, buz olmam, qadası,
Uçulmasın könlümüzün dünyası,
Kəsilməsin bu zənglərin arası.**

Yəqin ki, şeiri oxuyub, lap sonuncu misraya qədər öz sevgi həyatını, xəyallarını, xatirələrinizi təzələdiniz. Amma mən bunu xüsusilə vurğulamalıyam ki, sonuncu misra içində bir qığılcım kimi gəldi keçdi. Çünki o misrada ümid işartısı, dua, istək ifadə olunubdur. Asim Yedigər o misra ilə şeirin möhürünü vurub, nəğmənin əbədi olmasını, daha doğrusu, sevginin yaşamaq haqqını diqqətə çatdırıb və deyib ki, kəsilməsin bu zənglər. Əgər bir şair bu zənglərin kəsilməsini istəmirsə, deməli, həm də bir aşıq, bir sevdən bu zənglərin kəsilməsini istəmir. Axı o zənglər sənədir. Və deməli həm də o zənglərin cavabı sənəndən mənədir! Onda gəl ikimiz də qoşulaq Asim Yedigərə. İkimiz də birlikdə deyək ki:

- KƏSİLMƏSİN O ZƏNGLƏRİN ARASI!

Mən əlimdə tutduğum "Bir ömrün nəğməsi"ni Sizə yaşadığınız ömrün nəğmələrini unutmamaq, onu yaşatmaq, təsəvvür etmək üçün təqdim etdim. Bu, bir növü yaddaşınız üçün mesaj idi, çağırış idi. İndi özünüz necə qəbul edəcəksiz bilmirəm, amma mən çox istədim ki, ömrü zaman kəsiyi olmaq baxımından hansı ölçüdə olur olsun, tək mənəli, düşündürən və yaşadan olsun.

Məncə bunun da bircə yolu var. O yol da sevgidən keçir. Əgər ömrə sevgi hopdura bildinsə, o həm yaşadacaq, həm də onun öz nəğmələri olacaqdır. Asim Yedigərin ömür nəğmələri kimi.

Əbülfət Mədətoğlu

Rəna Məmmədova
AMEA-nın müxbir-üzvü,
professor,
Sənətşünaslıq elmləri doktoru

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor, AMEA-nın müxbir-üzvü, UNESCO-nun "Sülh artisti, "Şərəf" və "Şöhrət" ordenləri laureatı Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri Firəngiz xanım Əlizadə müasir Azərbaycan musiqi mədəniyyətini dünya miqyasında təmsil edən ən məşhur simalardan biridir. Onun yaradıcılığı, son dərəcə orijinal əsərləri haqqında dünyanın ən nüfuzlu musiqiçiləri, tanqidçiləri öz dərin fikirlərini söyləmişlər. Bəstəkarın əsərləri dünyanın ən mötəbər musiqi festivallarında, xarici ifaçılar tərəfindən, ən möhtəşəm konsert salonlarında və teatr səhnələrində səsləndirilmişdir.

Firəngiz Əlizadə təkə Azərbaycan çərçivəsində deyil, bütün dünya arenasında möhkəm mövqeyə malik sənətkardır. O, həm bəstəkar,

Qara Qarayev bəstəkarlıq məktəbinin parlaq nümayəndəsi

həm ifaçı, həm də musiqişünas kimi beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz qazanmaqla yanaşı, həm də ictimai fəaliyyətinə görə də şöhrət tapmışdır. Belə ki, 2007-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqına sədrlik etdiyi andan bugünədək onun titanik əməyi sayəsində, demək olar ki, bu yaradıcılıq birliyi bir çox bəstəkar və musiqişünas üçün doğma ocağa çevrilmişdir. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı - mədəniyyət sahəsində müxtəlif nəsilərdən olan yaradıcı insanları birləşdirən vacib bir sistemdir. Burada ənənələrin varisliliyi və gələcəyə irəliləmə əsas məqsəd daşıyır. Təsəvvüfi deyil ki, belə bir yaradıcı birliyin başında öz dövrünü təmsil edən dahi insanlar durmuşdur: Üzeyir Hacıbəyli, Qara Qarayev, Tofiq Quliyev, Aqşin Əlizadə...

Firəngiz xanım Əlizadə isə 1974-cü ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, 1979-cu ildən onun İdarə heyətinin katibi (qeyd edim ki, bütün Sovet İttifaqında ən gənc katib idi), 2007-ci ildən isə sədri seçilmişdir. Sonrakı seçkilərdə də (2012, ...) iki dəfə Firəngiz xanım İttifaqın sədri seçilmişdir. Bu, bir daha həmkarlarının ona göstərdiyi etimadı təsdiq edir. Firəngiz xanımın bu günədək Bəstəkarlar İttifaqına uğurlu rəhbərlik etməsinin səbəbi öz fəaliyyətində korifeylərimizin ənələrini davam et-

dirməsi olmuşdur. Xüsusi olaraq, Üzeyir Hacıbəyli dühasına verdiyi yüksək qiymət ona öz işində daha məsuliyyətli və vicdanlı olmağa məcbur edir. F.Əlizadə öz seçdiyi yolu inamla davam etdirir. Azərbaycan musiqi həyatında baş verən hər hansı dəyişikliklərə baxmayaraq, F.Əlizadənin daşdığı əsas missiya - Azərbaycan akademik musiqinin populyarlaşdırmaqdır. Məhz Qara Qarayev bəstəkarlıq məktəbinin parlaq nümayəndələrindən biri olan Firəngiz xanım Əlizadənin Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqına sədrliyi müddətində bu qocaman yaradıcılıq birliyinin həyatında əlamətdar hadisələr baş vermişdir. İlk öncə, qeyd edək ki, məhz Firəngiz xanım İttifaqıya sədr seçildikdən sonra 1964-cü ildən 1991-ci ilədək İttifaqın istifadəsində olan və şəhərin mərkəzində yerləşən gözəl binanın yenidən özünə qaytarılması məsələsi müsbət həllini tapmış və bu qədim tarixi bina əsaslı təmirdən, yenidənqurma işlərindən sonra yenidən musiqiçilərin ixtiyarına verilmişdir. Məhz Firəngiz Əlizadənin sədrliyi altında Bəstəkarlar İttifaqı müasir texniki avadanlıqla, musiqi alətləri ilə təmin edilmişdir. Bəstəkarlar İttifaqının 75 illik yubiley tədbirləri bir sıra əlamətdar hadisələrlə yadda qalmışdır. Yubileyə əlaqədar Beynəlxalq Musiqi Festivalının təşkilində və keçir-

ilməsində, şübhəsiz ki, F.Əlizadənin müstəsna rolu olmuşdur. Bəstəkarlar İttifaqının fəaliyyət istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsində Firəngiz Əlizadənin təcrübəsi və biliyi mühüm rol oynayır. Onun təşəbbüsü ilə İttifaqda bəstəkarlarımızın xatirəsinə həsr olunan tədbirlərin -yubileylərin, konsertlərin, konfransların, anım günlərinin keçirilməsi daimi xarakter almışdır. Bəstəkarlarla bərabər, musiqişünasların da elmi yaradıcılığını işıqlandıran konfransların təşkil edilməsi önəmlidir. Məlumdur ki, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının republika 5 bölgəsində - Naxçıvan, Gəncə, Qarabağ, Lənkəran və Şəki regional mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Bunlardan sonuncu - Şəki regional mərkəzinin açılması, bilavasitə Firəngiz xanımın İttifaqıya sədrlik etməyə başladığı ilk illərdə - 2008-ci ildə mümkün olmuşdur ki, bu da həmin bölgədə fəaliyyət göstərən istedadlı gənclərin yaradıcılığına yardım göstərmək, onlara inkişaf etməyə kömək etmək, dəstək olmaq, həm də onları birləşdirmək məqsədi daşıyır. Gənc musiqiçilərin yaradıcılığının işıqlandırılması F.Əlizadənin daima diqqət mərkəzindədir.

Bu məsələ Bəstəkarlar İttifaqının fəaliyyətinin əsas istiqaməti kimi önəmlidir. Burada mütəmadi olaraq gənclərin yaradıcılığına həsr olunan

festival, plenum, konsert və digər tədbirlərin keçirilməsi onlara olan inamı və etimadı nümayiş etdirir. Firəngiz xanımın sədrliyi ərzində, yeni 2007-ci ildən etibarən gənclərin musiqi yaradıcılığına həsr olunmuş çox sayda plenumlar, konsertlər və digər tədbirlər keçirilmişdir. Ona fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi təqaüd və mükafatların verilməsi ilə müəyyənleşir ki, bu da gənclərin yaradıcılığına olan diqqət və qayğının bariz nümunəsidir. Məhz belə qayğıkeş münasibət nəticəsində peşəkarcasına yazılmış əsərlərin yaranması mümkünleşir. Keçən il Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının 90 illik yubileyi təntənəli şəkildə qeyd olunmuşdur. Bununla bağlı geniş tədbirlər planı həyata keçirilmişdir. Yubiley tədbirləri Azərbaycanın Bakı, Gəncə, Şəki, Şuşa şəhərlərindən əlavə, Almanyanın Berlin şəhərində də keçirilərək Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin müasir vəziyyəti haqqında geniş təsvür yaratmışdır.

Bəstəkarlar İttifaqının yubiley ili çərçivəsində həyata keçirdiyi daha bir əlamətdar hadisə - "Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı-90" yubiley medalının təsis edilməsi idi. İttifaqın qocaman üzvlərindən - Xalq artisti Tofiq Bakıxanov, Əməkdar incəsənət xadimi Zəmfira Qafarova, akademik Zəmfira Səfərova, professor İmruz Əfəndiyeva və Həcər Babayeva ilə yanaşı, mən də yubiley medalı ilə təltif olunduğuma görə qürur hissi keçirirəm.

Bütün bu sadalananlar Firəngiz Əlizadənin sədrliyi ərzində Bəstəkarlar İttifaqının əldə etdiyi nailiyyətlərdəndir.

VAQIF YUSIFLI

FÜZULİ SEVGİSİ

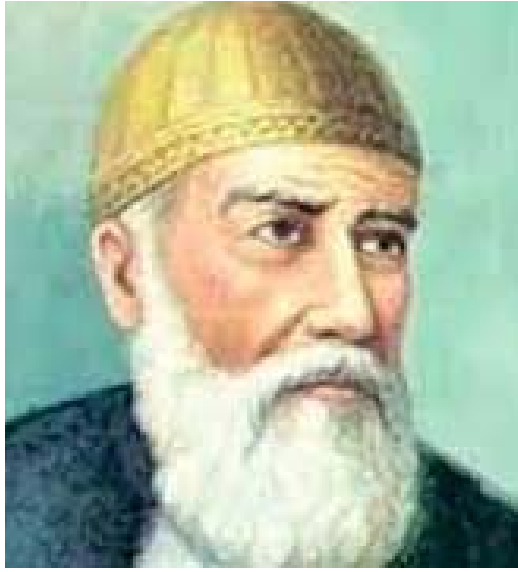
(“Unudulmazlar” silsiləsindən)

Bəzi dostlarım, tanışlarım və mənə şəxsən tanımayanlar televiziya verilişlərində (vaxtilə “Məclisi-üns”də) Füzulinin qəzəllərini əzbər söyləyəndə ya onun hansı beytinə bildiyim dərəcədə şərh tələyəndə elə zənn edirlər ki, mən füzuliyünasam. Mən Füzulini şeirimizin əlahi hesab edirəm, hər dəfə poeziyadan, ya bir müasir şairimizin bir yazı qələmə alanda sanki Füzuli bir müəllim kimi durur başımın üstündə, mən də o müasir şairin şeirlərində “Füzulidən bir dad, bir duz” axtarıram. Amma mən Füzuli heyranı olsam da, füzuliyünas deyiləm. Azərbaycanca böyük füzuliyünaslar olub: F.B.Köçəri, Həmid Araslı, Mir Cəlal, Mirzağa, Quluzaadə, Əkrəm Cəfər, Əli Fəhmi, Fuad Qasımzadə, Samət Əlizadə, Rəfail Hüseynov, Sabir Əliyev, Hacı Mail, Hacı Ələmdar.. indi də Gülşən Əliyeva Kəngərli, Teymur Kərimli. Kamil Vəliyev. Lalə Əlizadə.

Mənim dahi Füzuli dünyasıyla ilk tanışlığım hardan, nə zaman başlayıb? Mənim Füzuliyə sevgim onu az da olsa duyduğum, dərk etdiyim andan başladı, nə gizlədim, yolda füzuliyünas Sabir Əliyev (1936-2007) mənə müəllim oldu. Sabir müəllimi tanıyana qədər həmişə fikirləşirdim ki, görəsən müasir dövrdə Əli Fəhmidən, Əkrəm Cəfərdən sonra Azərbaycanda Füzuli sözünü dərk edən neçə söz xiridarı var? Daha bir-iki nəfərin adını çəkə bildirdim, Universitetdə mənim müəllimim olmuş Samət Əlizadənin və Hacı Mailin. Amma Sabir müəllimlə şəxsi tanışlıqdan və onun Füzuli ilə bağlı tədqiqatlarını oxuyandan sonra təsəvvürüm genişləndi. Bizim ilk tanışlığımız isə belə başladı: Yadımsadı ki, gözəl şairimiz, hamımızın dostu Xəlil Rza yanında bir kişi “Azərbaycan”a gəlmişdi. Xəlil Rza o kişini redaksiya əməkdaşlarına təqdim etdi, bence-professor Sabir Əliyevdir-füzuliyünas alim, Gəncə Universitetinin müəllimi. Sonra özünü o zaman ki baş redaktorumuz Əkrəm Əylisliyə tutub dedi ki, mənim şeirlərimi qoyun bir qırağa, onları götürüb gedə bilərsiniz, amma bu kişinin yazısını çap eləyin. Mən tənqid şöbəsinin müdiri kimi yazı ilə tanış oldum. “Söhbətül-əsmar” niyə Füzulinin deyildi?” məqaləsi sırf polemika üzərində qurulmuşdu. Sabir müəllim sübut edirdi ki, “Söhbətül-əsmar”ın Füzulinin əsəri kimi təhlil olunmağı yanlışdır, bu əsər Füzuli külliyyatının toplandıqı heç bir əlyazmada müşahidə olunmamışdır, yalnız Əmin AVbid “Maarif və mədəniyyət” jurnalının 1926-cı il, 12-ci nömrəsində belə bir poemanın varlığı haqqında elm aləminə məlumat vermişdir. Ən əsası isə odur ki, bir çox türk alimləri də bu poemada Füzuli yaradıcılığına xas olmayan sənət qüsurları müşahidə etmişlər. Sabir Əliyev də bu mövqedən çıxış edib əsərdə vəzn, qafiyə, dil, ifadə, üslub və digər qüsurları nəzərə çarpdırırdı. Əlbəttə, bu məqaləni birbaşa jurnal səhifələrinə çıxarmaq mümkün deyildi, ona görə də biz onu görkəmli alim-mətnşünas Əziz Mirhəmədova rəyə göndərdik. Bir həftədən sonra Əziz müəllim rəyini yox, bu yazıya cavab olaraq qələmə aldığı “Söhbətül-əsmar Füzulinindir” məqaləsini redaksiyaya getirdi. Əziz müəllim də tutarlı dəlillərlə sübut edirdi ki, Füzulinin bu poeması heç kimin deyil, məhz Füzulinindir. Hər iki məqalə “Azərbaycan” jurnalının 1987-ci il iyul nömrəsində çap olundu. Təbii ki, bu mövzu əks-səda doğurdu, Sabir müəllimə inanmayanlar az olmadı.

Bundan sonra Sabir Əliyevin jurnalımızda Füzuli ilə bağlı digər məqalələri işıq üzə gördü (“Füzulinin Leylisi”, “Füzulinin bir sözü”, “Bircə sözün xətası, yaxud Füzulinin dedikləri və demədikləri” və s.). Günlər, aylar, illər keçdi və mən Sabir müəllimin dostu və “şagirdi” oldum. O, hər dəfə Bakıya gələndə bir yerdə bulvar gəzintisinə çıxır, oradakı çayxanaların birində saatlarla oturub söhbət edirdik. Ən əsas mövzumuz isə Füzulidən və klassik poeziyadan olardı. Mənə Füzulinin istənilən bir qəzəlini şərh edə, sonra da bircə-bircə şairin beytlərini necə mənimsəmişəm dərşini keçərdi. Sabir Əliyev Füzulini bildiyi qədər Qazi Bührəneddini, Nəsimini, Həbibini, Xətəini, Seyid Əzim Şirvanini, Nəbatini, Zakiri, Sabiri də gözəl bilirdi. Bir gün onunla bir müsahibə apardım, o zaman “İlham” qəzeti çıxırdı, orada dərc olundu bu müsahibə. O müsahibədən bir-iki məqamı nəzərə çarpdırmaq istəyirəm.

“1960-cı ildən bəri-aspirant, elmi işçi, müəllim olduğum bu illər ərzində Füzuli mənim üçün bütün dünyada birinci şair olmuş və belə də qalmaqdadır. Təsəvvür edə bilmirəm ki, planetimizdə bir də ona bərabər şair peyda olsun. Füzuli sözün əsl mənasında alim-şairdir. O, şeirin alimi, elmin isə şairidir. Füzulini duymamağın və bilməməyin nəticəsidir ki, bu gün şair adı ilə yüzləri, minləri at oynadır, meydan sulayırlar. Belələri səslə sözü qarışdırırlar. Füzuli səs çıxarmayıb, söz çıxarıb bazara: mənəli, musiqili, obrazlı söz! Füzulidə nəyisə qurdalamaq-dəyişmək, artırmaq, azaltmaq, yaxud söz sırasını pozmaq əsla mümkün deyil. Füzulinin şeiri, əslində, şeir həddini aşır: burada şeirin verməyə borclu olmadığı komponentlər də ehtiva olunur: elm, obraz, bədii fəndlərdən biri və bir neçəsi, çox-

mənəlilik və s. Nəzərə alınsın ki, söhbət tək bir cəzə beytlik mətn çərçivəsinə aiddir. Füzuli beytləri, bir qayda olaraq, iki qatdan-alt və üst qatlardan ibarətdir. Bunları məxrəc-sürət, elm-obraz, özü-divar qoşalqları ilə də vermək olar. Bir misal:

*Düşməzəm könlünə, yəni olubam öylə zəif
Dərdi-eşqinlə ki, güzğudə görünməz əsərim.*

Burada məşuqənin aşiqə laqeydliyindən başqa, orta əsrlərin optik anlayışı da əksini tapıb: olmayan şeylər güzğudə əks olunmaz”

Sabir Əliyev bu müsahibədə bir az emosional şəkildə söylədiklərini “Füzulinin poetikası”, “Füzuli”, “Füzulinin ədəbi estetikası” monoqrafiyalarında və onlarla məqalələrində elmi ilə əks etdirmişdi.

Onun ən böyük arzusu Füzuli qəzəllərini şərh etmək idi. İllərlə çalışdı-vuruşdu, nəhayət, 2004-cü ildə “Adiloğlu” nəşriyyatı tərəfindən “Füzuli qəzəllərinin şərh”i adlı dördcildlik kitabı çapdan çıxdı. O dördcildliyin ilk nüsxələrini mənə də göndərdi. Sabir Əliyevə qədər, istər Türkiyədə, istərsə də Azərbaycanda Füzuli qəzəllərinin şərhini ilə məşğul olan alimlər və füzulisevərlər olub. Ancaq şəxsi və subyektiv fikrimdir: Sabir Əliyevin şərhləri öz elmi səviyyəsi və hamının başa düşəcəyi mənada seçilir. Söhbətlərimizin birində mən Sabir müəllimə belə bir sual vermişdim: “Heç olubmu, Füzulini başa düşməyənlər, ya başa düşməkdə çətinlik çəkənlər içində düşmüşünüz?”. Sabir müəllim dedi ki, belə hallar çox olub. Kim Füzulini hansı səviyyədə dərk edərsə, onu qınamaq olmaz, yəni bildiyi odur və bundan irəli gedə bilməz, amma belə düşünmək də zəiflik əlamətidir. Füzulini az-çox dərk etmək üçün bir az məlumatlı olmaq tələb edilir, heç olmasa, dini elmi, aştronomiyanı, fizikanı, kimyanı, yer elminə mənimsəməlisən. Mənə Füzulinin bir beytini misal gətirdi:

*Bu qəmlər ki, mənim vardır, bəirin başına qoysan,
Çıxar kafər cəhənnəmdən, gülər əhli-əzab oynar.*

Dedi ki, Füzuli bu beytdə Quranın bir ayəsindən sitat gətirir: kafirlərin cəhənnəmdən çıxması dəvənin kiçilib iynə ulduzundan keçməsi şəraitində mümkün olacaqdır. Yəni kafirlər heç vaxt cəhənnəmdən çıxma bilməyəcəklər. Quranın 7-ci, Əl-ərat (sədd) surəsinin 40-cü ayəsində deyilir: “Ayələrimi-

zi yalan hesab edənlər, dəvə kiçilib iynənin gözündən keçməyincə Cənnətə girə bilməyəcəklər”. Füzulinin qəmləri o qədərdir ki, bunları dəvənin başına qoysalar, dəvə iynə ulduzundan keçəcək qədər kiçilər və əhli-əzab cəhənnəmdən xilas olar.

Sabir Əliyevin Füzuli qəzəllərinin şərhində müxtəlif variasiyalılıq nümayiş etdirməsi, bir yozumla kifayətlənməyib, beyt tam qavranılınsın deyə onu bütün aspektlərdən şərh etmək bəlkə də çoxlarına uzunçuluq, hətta baş yormaqlıq təsiri bağışlayırdı. Amma bu onu göstərir ki, Sabir Əliyev Füzulini oxucuya bütöv və dolğun çatdırmaq istəyirdi. Şərhli oxuyanlar bir şeyə əmin ola bilərlər ki, Füzuli göründüyündən də dərinirdir. Mən də bir misal gətirmək istəyirəm:

*Ol pərivəş kim, mələhət mülkünün sultanıdır,
Höküm onun hökmüdür, fərman onun fərmanıdır.*

Hər hansı bir füzulisevər oxucu üçün bu beytin mənası gün kimi aydındır: şair demək istəyir ki, o pərivəş ki, bu gözəllik mülkünü sultanlıq edir, deməli, sultan olan şəxsin də hökm və fərman verməyə tam ixtiyarı var nə hökm versə, nə fərman buyursa, öz əlindədir. (Füzulinin başqa bir beyti yadıma düşür: Canə meylin var isə, hökm eyle, təslim eyleyim, Şah sənə, mən sənənin bir bəndəyi-fərmaninəm). Bəlkə Vaqif Yusifli kimi yüzlərlə Füzuli heyranı beyti məhz o cür şərh edə. Amma indi gəlin, Sabir Əliyevin şərhinə diqqət yetirək: “Aşiq öz sevgilisinə pəri (pərivəş) deyir, pəri olan kəs isə sehrkarlıq ilə gözəllik ölkəsinə sultan da ola bilər. Hökm də, fərman da pərinin ixtiyarındadır. Məşuqə pəri kimi təsvir edildiyindən, o, insanlara hökm edə bilər, pəri və cinni sözü bədii ədəbiyyatda çox vaxt yanaşı işlənmişdir. Füzulinin “Leyli və Məcnun” əsərində Leyli İbn-Sələmi özündən uzaqlaşdırmaq üçün məktəb günlərində məhz bir pəri (cinni) tərəfindən təslimləndiyini deyir. Cinniyyə əsir olanlar isə onların cəngindən xilas ola bilsin. Odur ki, hökm də, fərman da həmişə onların əlində olur”

Sabir Əliyev Gürcüstanın Qarayazı rayonunun Qaraçalar kəndində, saz-söz mühitində dünyaya gəlmişdi. Mən israr ələmirəm ki, bu mühitdə yetişən, formalaşan adamlar muğamı saz musiqisi kimi dərinləndirən və bilməzlər. Amma əksər qarayazlıların saatlarla oturub saz havalarına necə heyranlıqla qulaq asdıqlarının şahidi olmuşam. Sabir Əliyev isə muğamı çox sevirdi, bəlkə bu sevgi də Füzulidən gəlirdi. Onun Füzulidə sənəti ilə bağlı tədqiqatlarında Füzuli və muğam problemi ilə bağlı maraqlı fikirlər qarşılaşdım. Hətta bir məqaləsini də buna həsr etmişdi. O məqalədən kiçik bir misal:

“Mütrib, müğənnim, sürud, qopuz, saz, tar, ud, dəf, kanun, tanbur və s. musiqi terminlərinə Füzuli qəzəllərində və digər əsərlərində tez-tez rast gəlirik. Bir beytində Füzuli musiqinin insan əhvalına dəyişdirici təsirini belə göstərir, ey mütrib, nəğmələrinlə Füzuli xəstəni ağılatma, ahı ilə dünyanın altını üstünə çevirər.

*Səhər bülbüllər əfqanı deyil bihudə gülşəndə,
Füzuli naley-i dilsuzuna ahəng tutmuşdər.*

Hətta nəğməkar bülbüllər də şairin vaqirləri, zuyucularıdır”.

Mən bu yazıda Sabir Əliyevin klassikaya hədsiz vurğunluğunu ifadə edən bir fikrini də oxuculara çatdırmaq istəyirəm: “Klassika şairlər üçün həmişə düzlənmə nöqtəsi, yaradıcılıq meyarı, səfər qiblə-nüması olduğu kimi, eyni dərəcədə həm də aманsız hakim və münsifdir. Nizamidən sonra Nizamini topoğundan aşağı dayanan əsərlə yaşamaq olmaz. Füzulidən sonra onun təqlidini çıxarmaqla ancaq gülünc vəziyyətə düşmək olar. Sabiri sönlük şəkildə yamsılamaq və hətta ondan bir neçə mərtəbə aşağıda dayanmaq şərəf yox, rüsvayçılıq gətirər”.

Sabir müəllimin ölümü mənə və dostlarını sarsıtırsa da, bir şeydən təsəlli tapırıq ki, onun Füzuli sevgisi ölmədi, o sevgi bizə də keçdi (hətta mənə Füzuli xəstəsinə çevirdi) Füzuli sözü kimi əbədi yaşayacaq bu sevgi:

*Lövhi-ələmdən yudum əşk ilə Məcnun adını,
Ey Füzuli, mən dəxi ələmdə bir ad eylərəm.*

**Bu şəxslərə
birdəfəlik
ödəniş ediləcək**

Son dövrlərdə hərbiçilərin maaş artımı ilə bağlı müsbət qərarlar qəbul edilib. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı son fərmanlarla hərbiçilərin əməkhaqları artırılıb.

Bununla yanaşı, hərbiçilərə 13-14-cü maaşların ödənişi mövzusu da gündəmədir. Bu təşəbbüs, həm dövlətin hərbiçilərə göstərdiyi xüsusi diqqəti, həm də onların sosial rifahının daha da yaxşılaşdırılmasını hədəfləyir.

Maraqlıdır, 13-14-cü maaşların ödənişi nə vaxt həyata keçiriləcək?

Adalet.az xəbər verir ki, məsələ ilə bağlı Maliyyə Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və vətəndaş müraciətləri ilə iş şöbəsinin müdiri Mayis Pirişev

Ajans.az-a bildirib ki, hərbiçilərə verilən 13-14 maaşla bağlı maliyyə təşəbbüsü həyata keçirilir: “Bəli, hərbi qurumların 2025-ci il üçün saxlanılması xərclərində bu məqsədlə müvafiq məbləğdə vəsaitlər nəzərdə tutulub. Belə ki, 2024-cü ilin yekunlarına görə qoşunların yüksək döyüş hazırlığının saxlanılmasına, xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsinə və nöqsansız intizama görə hərbi qulluqçulara vəzifə və rütbə maaşının iki misli həcmində birdəfəlik pul mükafatı verilir”. Artıq, hərbi qurumlar tərəfindən təqdim edilmiş müvafiq sifarişlər əsasında Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyi vasitəsilə sözügedən vəsaitin maliyyələşdirilməsi həyata keçirilir”, - deyir Mayis Pirişev qeyd etdi.

**Azərbaycan
əleyhinə çıxışlar
edən iranlı imam
istefa verdi**

İranın Qəzvin şəhərinin imamcüməsi Əbdül Kərim Abedini vəzifəsindən azad edilib.

Adalet.az xəbər verir ki, məlumatı “Etemadonline” yayıb. Qeyd edək ki, Əbdül Kərim Abedini anti-Azərbaycan çıxışları ilə tanınırdı. Xatırladaq ki, İranın Azərbaycandakı səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili Seyid Cəfər Ağayə Marian Yanvarın 25-də Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb.

Məlumatla görə, görüş zamanı son zamanlar hökumət dairələrinə yaxın İran mətbu orqanlarında Azərbaycan əleyhinə, ölkə rəhbərliyinə qarşı açıq-aşkar şəkildə aparılan kampaniyaya etiraz bildirilib.

Əbülfət Mədətoğlunun tükənməyən enerjisi...

**Xərçəngə qarşı
peyvənd bu tarixdən
istifadə olunacaq**

Rusiyada hazırlanmış xərçəng peyvəndinin sentyabr ayında istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

Adalet.az rus mətbuatına istinadən xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Səhiyyə Nazirliyinin "Qamaleya" adına Epidemiologiya və Mikrobiologiya Milli Tədqiqat Mərkəzinin direktoru Aleksandr Qintsburq bildirib.

"Səhiyyə Nazirliyinə təqdim etdiyimiz, lakin hələ ki, təsdiqlənməmiş yol xəritəsi planına əsasən, avqustun sonunda icazə alınacağı ki, sentyabrda insanların müalicəsinə başlayacağıq", - o ifadə edib.

Rəsmi əlavə edib ki, peyvənd təkə ilkin melanoma olan insanlara deyil, həm də müalicənin müəyyən mərhələlərini başa vurmuş xəstələrə də tətbiq oluna bilər.

**7 milyon insanı
öldürən koronavirus:
Süni şəkildə
yaradılıb, amma...**

ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi (MKI) koronavirusun mənşəyinin laboratoriyada yarandığı ehtimalı ilə bağlı qiymətləndirmə dərc edib.

Adalet.az "AP News"ə istinadən xəbər verir ki, MKI-nin məlumatına görə, virus çox güman təbii olaraq yaranmayıb, süni şəkildə yaradılıb, lakin buna dair dəqiq sübut yoxdur.

Yeni qiymətləndirmə Çində virusun yayılması, elmi tədqiqatlar və laboratoriya işləri ilə bağlı məlumatların təhlilinə əsaslanır. Hesabatda vurğulanır ki, Çin hakimiyyətinin əməkdaşlığı olmadan virusun mənşəyini tam başa düşmək mümkün deyil.

Hesabat Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin keçmiş direktoru Uilyam Börns dövründə ABŞ-ın əvvəlki administrasiyası tərəfindən sifariş edilib və Con Ratkliff tərəfindən açıqlanıb. Yanvarın 25-də ABŞ Senatının Kəşfiyyat Komitəsinin sədri Tom Kotton nəticələrdən məmnunluğunu ifadə edərək, Çinin virusun yayılmasına görə məsuliyyət daşımına ehtiyac olduğunu bildirib.

Çinin Vaşinqtondakı səfirliyinin nümayəndələri koronavirus laboratoriyada yaranması ilə bağlı iddiaları təkzib edib və elmə hörmət etməyə çağırıblar.

ABŞ-da laboratoriya nəzəriyyəsinə dəstək əvvəllər FTB-nin o zamankı direktoru Kristofer Rey, Energetika Departamenti və MKI-nin keçmiş direktoru Con Ratkliff tərəfindən ifadə edilmişdi.

2019-cu ilin dekabr ayında Çin səlahiyyətliləri Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına Vuhanda sətəlcəm xəstəliyinin baş verdiyini bildirdi. 2020-ci ilin mart ayında ÜST-nin baş direktoru Tedros Adhanom Qebreyesus virusun bütün dünyada sürətlə yayılması səbəbindən COVID-19-u pandemiya elan edib. Son məlumatlara görə, dünyada 7 milyondan çox insan koronavirusdan ölmüşdür.

Mən şeir yazmağı bacarmadım, ona görə ki, "Allah payı" qismətimə düş-mədi. Sonralar şeirin hansı hissi əzablardan yarandığını dərk edəndə sevindim ki, qismət belə imiş! Amma şeirdən - bütövlükdə poeziyadan dərinlən duyub zövq al-dım və çox da yox, bəzi şairlərin poeziya aləminə vardım, məqalələrimdə, monoq-rafiyalarımnda həmin şairlərin adını çəkdim. Bu adlar sırasında özünə məxsus ya-radıcılıq dünyası olan Əbülfət Mədətoğlunu da fərqləndirdim. Məqalələr yazdım və poeziyası haqqında monoqrafiyamı qələmə aldım... Çalışdım şairin poeziyasının lirik - fəlsəfi çalarlarını oxuculara çatdırım. Ümumiyyətlə, poeziyadan yazanlar, tənqidçilər şeirin yaranma dərinliyindən qaçırlar, şairin psixologiyasından kənarında dayanırlar, bu da təbiidir ona görə ki, eksistensiya ilə harmoniyanın vəhdətindən xəbərsizdilər, müəllifin akselrativliyini duy-mağı bacarmırlar, poetik fikirlərin həyə-kət dairəsini - ideomatikliyi hiss etmərlər, o cümlədən poeziya-ya gətirilən obraz-ların - insanların ekstravertliyini və intravertliyini - iki mexanizmi ayırd etmərlər. Daha doğrusu, məşhur İsveçrə psixoloqu Karl Yunqun "Psixoloji tiplər" əsərindən xəbərsizdilər! Şairdə psixi enerjinin ekstravertin - yaradıcı təkənin xarici aləmə yönəldiyini, intravert enerjisininə daxil aləmə istiqamətliyini qiymətləndirir. Bu baxımdan şair tək qalanda, şeirinin misralarını ürəyində pıçıldaya-nda necə deyər-lər, şairləşir, xə-yalında ilahinin "payını" qəbul edir. Necə ki, "Gecə pıçılısı" şeiri yarandı.

*Bir dərin quyudu qurduğum xəyal,
Yüz kəndir sallasan əlimə çatmaz...
Məndən cavab umur bir qalaq sual -
Bu yerdə qələm də susar, naz çatmaz...*

*Gecənin rəngini səse çevirib,
O səsi xəncərtək qından sivirib...
Mənim duyğularım elə sevilib -
Ona xəncər deyil, güllə də batmaz!
Qəmin yatağıdı bu ömrün çimi,
Tarıma çəkilib ruhumun simi!
Ötən gecələrdə olduğu kimi -
Şəkilinlə danışar Əbülfət, yatmaz!*

Əbülfət Mədətoğlu bəlkə də ona görə istedadlı, ilhamlı və emosional doğu-lub, Allaha, İlahiyə və Tanrıya sığınib, pənah götürüb. "Hər duam da Allahadı", "Məni xoşbəxt edən səs", "Yenə" şeirlərində o, Uca Tanrını xatırlayır, onu "haqq adamı edən" inamını poetikləşdirir, poeziyanın pıçılısını şeir vasitəsilə həyata ke-çirir, misralarının "alt qatında" obrazlarını görür, duyur. "Hər duam da Allahadı" deməkdə yanılırm.

*Hər duamda Allah adı,
Hər kəlməmdə birincisən!
Ömür tamı - ağız dadı -
Özün kimi bir incisən!*

*Fikir yükü hopan sözün -
Əzəli O, ünvanı Son!
Zərrəsizək Günəş, közün -
İsdirən Dünyanı Sən!*

*Bir mələyin pərvanəsi,
Bir aşıqlıq müridiyəm!
Ruhum sevgi tarənəsi -
Qəlbi onla kiridirəm!*

Digər bir şeirində - "Yenə" də şair sevgisinin vüsala yetişmək üçün özünü Allaha tutur, axı, sevginin özü Allahın cana ötürdüyü maddi - ruhi nemətdir, vü-cudda bu sevgi yoxsa ya-samağa dəyərmə?

Əbülfət Mədətoğlunda sevgi ilahidən-gəlmədir ki, ilahi şeirlər qələmə alır, bu hissələrində Allahı yad edir, necə ki:

*Yenə Allah, yenə özüm, yenə Sən...
Yenə mani qucaqlayan dörd divar...
İnsaf edib bəlkə yerə enəsən -
Burda səni gözəylən bir aşıq var!*

*Yenə xəyal, yenə gerçək, yenə də
Yanılmışam bu sevgidə de, nədə?!
İnsaf edib göy üzündən enəndə -
Bu quruyan ümidləri son suvar!..*

*Yenə ürək, yenə dilək və yenə
İstəyirəm olduğumtək bəyəne!..
Meh əsəndə üz-gözümə dəyəne -
Səpələnib tala - tala çiçək, "qar"...*

Yaradıcılıq - bu qeyri - maddi aləm hər şairə nəşib olmur, çün yaratmaq enerjisi şairə hər yaşda nəşib deyil, onun xislətindədir, canındadır, ruhundadır. Bunu özünə hörmət edən şairlər daha çox anlayırlar, şeir yazmaq üçün özünü "zor-layanlar" bu gün həndəsi silsilə ilə artmaqdadır. Mən Əbülfət Mədətoğlunun yaradıcılığını daim izləyən oxucu kimi bu prosesin şahidiyəm. Şair oxucu qəlbində - zövqündə özünə həmdəm axtarmalıdır. Əbülfət Mədətoğlu sevgi şeirlərində nə-ciblik, durulmuş fikirlər aşı-layır. "Baxışlarla", "Sənin üçün", "Sevgimi" və digər şeirlərində genc-lik tərəvətillə, ilham coşğunluğu ilə, səngiməyən ehtirası ilə qarşı-laşırıq. Cinsi enerji o sənətkarda, xüsusən, poeziyada o halda özünü daha qaba-rıq göstərsə, şeir doğulur, sətirlənir, qafiyələnir:

*Şöla saçır gecə - gündüz ürək - şam,
Bu sevgidən almaq üçün ürək kam!
Sənin ilə varlığını görüb tam -
Özü ilə inanc kimi daşıyır.*

*Göz ovudur, bu həsrətin, Əbülfət
Yorulmadan yer üzünə səp ülfət!*

*Kəsa deyim, sən də bil ki məhəbbət -
Dəlisi var, sənin üçün yaşayır!*

Poeziya başqa bədii sənətlərdən fərqli olaraq oxucu ilə həmsöhbət olur, səs-ləndirir, ağladır və güldürür. Əbülfət Mədətoğlu şeirində söz poetik obrazın bətnini açıb göstərir, canlı detalları əyanlaşdırır, oxucunu qeyri - müəyyənlikdən xilas edir, insan hisslərini cilalayır. Onun son şeirində bir nikbinlik, həyat eşiqinə ca-natma, ya-şamaq arzusu sezilir. "Qalır, "Silin-mir", "Darıxacaq-sən" şeirləri oxucu-nu xatirələrin ünvanına aparır, aşıq - müəllif kədəre yox, sevincə üz tutur, xatirələrə qapılır, "ya axşam, ya sa-bah qapını döyəcək külək",onda "da-rıxacaq-sən"!

*Alin söykədiyin pəncərə, şüşən
Hər an damlalarla şırımlanmasa...
Dünyada ən isti yağışa düşən -
Varlığın sığınib qimildanmasa -
Mənimçün darıxacaq-sən -*

deyən şair son hissələrini gizlətmir.

*Dilin titrəyəndə, dodaq əsəndə,
Saçına ilişib qalanda daraq,
Mətbəxdə əlini bıçaq kəsəndə
Qana bələndə yazdığın varaq -
Olanları... mənimçün darıxacaq-sən...*

Əbülfət Mədətoğlu haqqında mə-qələmi yazmağa sövq edən arxivim-də tap-dığım "Əsir aparırlar əsir ada-mı" silsiləli şeirləri oldu: "Şəhriyar" qəzetinin 18 mart 1999-cu il sayında oxudum. Saralmış səhifə məni ötən 2 ilə apardı. Əsrin dörrdə birində qələ-mə alınmış bu şeirləri təkrar oxusam da, sanki yenidən yazılmışlardı. "Məndən aşağıda" şeirilə başlayır, şair Tanrıya üz tutur:

*Məndən yuxarıda Tanrım,
Məndən aşağıda mənəm.
Tanrının şəriki yoxdur
Mən özüm özümə - tənəm.*

*Səpələnib Muğan - Milə,
Dodaqda çat, gözde gilə,
Bu Vətənsiz canım ilə -
Mən dərdə - qəmə vətənəm.*

*Bu nə cürə ağıl - başdı,
İçimdəki ağır daşdı,
Yüküm yaman ağırlaşdı -
Dözməyib ölüb - itənəm.*

Bu şeirlərin ovqatla yazılması şairin yaradıcı enerjisinin tükənməzliyinin bədii inikasıdır, təmiz ilhamın misralarıdır. Yeri gələndə Dünya ilə "Savaşının" poetik pıçılıtlarıdır. "Gen dünyada", "İndi", "Məni varaqla" və s. şeirləri fikrimin təsdiqidir. "İndi" şeiri şairin mövcud durumunun poetik sə-sidir, ömrün harasa tə-ləsən məqam-larına işarədir.

*Azalib ömrümdə şirin məqamlar,
Çoxalib dilimdə ahlar, amanlar,
Mənə qanad olan ümid - gümanlar -
Dərmanı ovcumla atıram indi, -*

gileylənən şairin "gözləri uzaqda dağ sorağındadır, ürəyi yurd yeri - bağ sorağındadır", - pıçıldayib toxda-yır.

Yeni nəsil oxuculara şair Əbülfət Mədətoğlunun 25 il öncə qələmə aldığı 3 şeirini təqdim edirəm.

İndi

*Eləcə oturub səssiz, səmirsiz,
Başımı dərdlərlə qatıram indi,
Yelkəni qırılmış qayıq kimiyəm,
Gah üzür, gah da ki batıram indi.*

*Azalib ömrümdə şirin məqamlar,
Çoxalib dilimdə ahlar, amanlar.
Mənə qanad olan ümid - gümanlar -
Dərmanı ovucla atıram indi.*

*Gözlərim uzaqda, dağ sorağında,
Ürəyim yurd yeri - bağ sorağında,
Mən elə bu hala sağ sorağımla -
Əli uzanaqlı yatıram indi.*

*... Yamanca oynadıq ocaqla - közlə,
Çarmıxa çəkildik ürəkdan, gözden,
Darıxan baş daşım, bir az da gözlə -
Gəlirəm, yetirəm çatıram indi.*

Gen dünyada

*Dərd alıb - sevinc satıram,
Başımı dərdə qatıram,
Dərdlə Vüsala çatıram -
Bu gen dünyada!*

*Bəzənib içim və çölüm,
İmkan yox, qazancı bölüm!
Sallanıb yaxamdan ölüm -
Bu gen dünyada!
Canımı dişimə sıxdım,
Dərdləri üst-üstə yığdım.
Tanrının yadından çıxdım -
Bu gen dünyada!*

Məni

*Dərdim bir diş çəkdirib,
Ağrısı ütür məni.
Bu dərd dizin bərkidib -
Yüyrüb ütür məni.*

*Otur, düşün, ara, seç -
Üstündən bir kərə keç.
Sən özünə qiymə heç -
Gərəksə - itir məni.*

*Son ümid - Simurq kimi,
Yumulmuş yumruq kimi,
Bir qələm çubuq kimi
Yenidən bitir məni.*

İslama düşmənçilik edən, "Quran"ı yandıran iraqılı evində ölü tapıldı: Salvan Momika

Norveçdə bir İslam düşməni öldürüldü.

Adalet.az xəbər verir ki, İraqılı qaç-qın, İslam diininin və Quranın tənqidçisi Salvan Momika Norveçdə ölü tapılıb. Quran yandırması ilə tanınan bu əslən müsəlman İsveçin deportasiya əmrindən sonra Norveçdən sığınacaq istəmişdi. Məlumat economic-times. indiatimes.com saytında yerləş-

dirilib. Momikanın hərəkətləri global hiddətə və İsveçin NATO-ya daxil ol-masının gecikməsinə səbəb olmuşdu. O, İsveçdən gətməsi hakimiyyət or-qanlarının təqiblərindən sonra güç-ləndi. Momikanın ölümü, hərəkətləri ifadə azadlığı və sığınacaq hüquqları ilə bağlı beynəlxalq müzakirələrə sə-bəb olan mübahisəli fiqurun sonu de-məkdir.

İsveçdə Quranı açıq şəkildə yan-dırmağı ilə tanınan Salvan Momika İsveç hakimiyyət orqanlarının depor-tasiya əmrindən sonra qonşu Norveç-dən sığınacaq istəmək niyyətini açıq-lamışdı. 37 yaşlı Momika İslamın mü-qəddəs kitabına qarşı tənqibət xarak-terli hərəkətləri müsəlmanların çoxluq təşkil etdiyi müxtəlif ölkələrdə qəzəb və iğtişaşlara səbəb olmuşdu.

Qeyd edək ki, Momika Avropa ö-lkələrini gəzərək oralarda da Quran kitabını yandırır. Onun sonuncu dəfə 2024-cü ildə həm İsveçdə, həm Nor-veçdə, həm də Danimarkada bu aksi-yanı həyata keçirmişdi.

Hətta Momikanın Danimarkada dəfələrlə bu hərəkətləri etdiyi üçün Danimarka Parlamenti 2023-cü il dekabrın 7-də qanun layihəsini qe-bul edərək, müqəddəs kitabların yandırılmasını və bu kitablara hü-cumu qeyri-qanuni edib.

Əntiqə Rəşid

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

№ 4 (2427) 31 yanvar 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Bu gün Azərbaycanın hansı bölgəsinə, hansı rayonuna, hansı qəsəbəsinə, hansı kəndinə yolun düşsə orda çox böyük möhtəşəm tikinti-quruculuq və abadlıq işləri ilə üzləşərsən. Görərsən ki, Sovet dövründə olmayan tikinti işləri bu gün hər bir rayonumuzda həyata keçirilir. Bütün bunlar hamısı sevindiricidir. Ən azından ona görə ki, həmin bölgələrdə yaşayan insanlar bu abadlıq, quruculuq işlərindən sonra özlərini daha rahat və daha xoşbəxt hiss edirlər.

O da sevindirici haldır ki, ən ucqar dağ kəndlərinə belə asfalt yollar çəkilib, su, qaz xətti istifadəyə verilib, bir

xandan sonra qısa müddətdə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, eləcə də digər regionlarımızda belə bir sürətli tikinti-quruculuq işlərini həyata keçirə bilməyib. Amma bunu ölkəmiz bacarıb. Ona görə bacarıb ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev düzgün siyasi xətt tutub, ölkəni həm siyasi cəhətdən, həm də iqtisadi baxımdan yüksək inkişaf mərhələsinə çatdırıb.

Azərbaycanın tarixində prezident İlham Əliyev 200 ildən sonra torpaqlarımızı erməni işğalından tamamilə azad etməklə qızıl bir tarix yazıb. Bunu Azərbaycan xalqı çox yaxşı bilir və ona görə də ölkənin ən çətin anlarında bir yumruq kimi prezidentin ətra-

BEYLƏQANDA BÖYÜK QURUCULUQ İŞLƏRİ GÖRÜLÜR

sözle, bütün infrastruktur yüksək səviyyədə insanların xidmətinə verilib. Bunlar o deməkdir ki, ölkəmizdə dövlət səviyyəsində hər bir insanın, hər bir vətəndaşın və hər bir digər adamların qayğısına qalınır.

Əlbəttə, ölkə iqtisadi cəhətdən güclü olmasa və böyük vəsaitlər əldə edilməsə, bu möhtəşəm quruculuq işlərini həyata keçirmək çox çətin olar. Üstəlik onu da qeyd edək ki, Azərbaycanın 20 faiz ərazisi ermənilər tərəfindən işğal edilib və bu torpaqlar 30 il onların nəzarətində olub. Həm siyasi, həm iqtisadi, həm də hərbi cəhətdən inkişaf etməklə ölkəmiz bütün bu problemləri öz gücü hesabına həyata keçirib. Dünyanın heç bir ölkəsi müharibədən çı-

finda birləşiblər. Bu gün sevindirici haldır ki, ölkəmizdə abadlıq və quruculuq işləri sürətlə davam edir. Belə abadlıq işləri Beyləqanda da diqqəti cəlb edir. Qədim və zəngin mədəniyyətə malik olan Beyləqanın tarixində son 30 ildə şanlı dövr yazılıb. Belə ki, Beyləqanın avtomobil yolları, şəhər və qəsəbə daxili yolları 30 il bundan əvvəl çox bərhad vəziyyətdə idi. Bir çox qəsəbə və kəndlərdə məktəblər, uşaq bağçaları və sosial obyektlər günün tələblərinə cavab vermirdi. Amma Ulu Öndər Heydər Əliyevin və prezident İlham Əliyevin köməkliliyi, dəstəyi ilə Beyləqanda böyük abadlıq və quruculuq işlərinə start verildi, yollar, küçələr, xiyabanlar əsaslı surətdə yenidən inşa edilərək əha-

linin istifadəsinə verildi. Əlbəttə, bütün bunları gerçəkləşdirmək, həyata keçirmək elə də asan məsələ deyildi. Bayaq dediyimiz kimi, bünün üçün külli miqdarda vəsait lazımdır və dövlət dəstəyi olmalı idi. Bu vəsait də tapıldı, dövlət dəstəyi də oldu.

İndi Beyləqana kimin yolu düşsə orda həyata keçirilmiş çox möhtəşəm abadlıq və quruculuq işlərinin şahidi olar. Bir-birindən gözəl yeni məktəblər, xəstəxanalar, uşaq bağçaları və sosial obyektlər inşa edilib. Tək Beyləqan şəhərində deyil, onun qəsəbələrində, kəndlərində də demək olar ki, ürək açan, könül sevindiren tikililər inşa edilib. Heç şübhəsiz, tək Beyləqan camaatı deyil, ora qonaq gələn insanlar da bu dəyişikliyi və inkişafı görüb çox sevinirlər.

Rayonda dövlət xəstəxanaları ilə yanaşı özəl klinikalar, şadlıq sarayları, istirahət mərkəzləri, parklar, xiyabanlar sözün həqiqi mənasında adama bir qəlb rahatlığı gətirir. Bütün bunları görmək və hiss etmək insanın ürəyini dağa döndərir.

Onu da qeyd edək ki, Beyləqandakı Heydər parkı öz möhtəşəmliyi ilə diqqəti istəməz özünə cəlb edir. Bu parkda hər cür ağaclar, bəzək kolları, çiçəklər, istirahət yerləri var. Xüsusən də yaşlı nəslin nüməyəndələri isti yay günlərində şəhərin mərkəzin-

dəki Heydər parkını və digər xiyabanları ziyarət etməkdən zövq alırlar. Onlar deyirlər ki, 30 il bundan qabaq Beyləqana kim gələydə çox böyük çətinliklərlə üzləşərdilər. Düzdür, yeməyə çörəyimiz, suyumuz vardı, amma belə rahat yolumuz, küçəmiz və istirahət yerlərimiz yox idi.

85 yaşlı Məmməd Cəfərov deyir ki, mənəm kimi yaşlı insanlara bu gün istirahət lazımdır. Təqaüd də alıram, uşaqlarım, nəvələrim də işləyir, dolanışıqımız lap yaxşıdır. Sadəcə olaraq, bizdə bezi insanlarda bir tənbellik var, elə gözləyirlər ki, kimsə onlara yardım etsin. Mən bu yaşım da da həyət-bacamda tərəvəz əkirəm, mer-meyvə becərirəm.

Yediyimi yeyirəm, yemədiyimi qohum-qonşuya verirəm, bir az da artıq qalanda aparıb bazarda satıram. Ümumiyyətlə, bu gün ölkəmizdə insanların işləməsi və yaşayışı üçün hər cür şərait yaradılıb. Xırda ticarətdən tutmuş böyük ticarətə qədər nə istəsən onunla məşğul olmaq olur.

Dövlət bizə hər cür şəraiti yaradır, bircə qalır bizim qolumuzu çırmayıb bir işin qul-pundan yapışmağımıza. Bunu da rayonumuzda hamı bacarır.

Əli Əliyev isə uzun müddət kənd təsərrüfatı sahəsində çalışıb, pambıq, taxıl əkib. Və deyir ki, ötən il də taxıl əkmişdi, yaxşı da məhsul götürüb. Əli kişi onu da deyir ki, bir balaca fərsətin olsa, əziyyət çəksən heç kimə möhtac olmazsan. Bax, mənəm özüm yaşlı adamam, amma nə qıza möhtacam, nə də oğula. Öz halal zəhmətimlə dolanıram. Yeri düşəndə mal-qara da saxlayıram, taxıl da əkirəm və balaca bir ticarət köşkümlə var, orda da həyat yoldaşım çalışır. Şükür Allaha ki, dolanışıqımız pis deyil, buna görə mən öncə prezident İlham Əliyevə minnətdaram. Dəfələrlə cənab prezident bizim rayona səfər edib. Həmin səfərdə mən də iştirak etmişəm, Allaha and olsun, mən İlham Əliyev kimi sadə və səmimi prezident görməmişəm. Bizim hər birimizi bağrına basıb öpdü və dedi ki, mən həmişə sizin yanınızdayam. Bax, bu isti münasibət bizə mənəvi güc verir və rayonumuzun sosial-iqtisadi inkişafında var qüvvəmizi səfərbər etməyə ruhlandırır.

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

31 yanvar 2025-ci il

15

Hazırda bütün sosial şəbəkələrdə Rusiyanın xalq artisti Filipp Kirkorovun ABŞ-da yəhudilərin toyunda Azərbaycanın xalq artisti Eyyub Yaqubovun 2003-cü ildə səsləndirdiyi "Kim bilir" mahnısını oxuduğunu paylaşır. Yazırlar ki, Nyu-Yorkun ən böyük şadlıq evlərindən biri olan Da Mikele İllagioda pop ulduzları ilə dəbdəbəli şənlik baş tutub.

Bilməyənlər üçün bildirik ki, Filipp bu mahnını 2006-cı ildən əzbərləyib və ilk dəfə yəhudi əsilli biznesmen Tel-

Rusiyada yaşayan erməni diasporu ilə birlikdə Qarabağdakı separatçılar üçün 2 milyon 600 min rubl (təqribən 33 min dollar) pul toplamışdı.

Qeyd edək ki, bizim bəzi xalq artistlərimiz hələ də bilə-biləki Krikoryan ermənidir, onu sevməkdə davam edirlər. Xatırlayırsınız? Aygün Kazımova ilə layihəsi lap ələ düşməz oldu. Rusiyalı müğənni ilə dodaq-dodağa çək-dirdiyi fotolar zamanında böyük səs-küyə səbəb oldu.

Bilmirəm nədənsə, həmin vaxt xalq artisti Flora Keri-

Gənc nasir, AYB üzvü Qüdrət Kərim Sabitin "Kaş ki Gülən Ölüm Olsa" kitabı çap edilib. "Bəyaz cəhənnəmdə Qanlı Üfük" və "Bəyaz cəhənnəmdə Əbədi ömür" siyasi-psixoloji detektiv janrdə yazdığı pyeslərdən sonra, müəllifin 3-cü kitabıdır. Özünəməxsus janrdə yazılmış bu əsər 1920-ci ilin aprel ayında bir cinayət üzərindən həmin mürəkkəb dövrün sosial, siyasi və diplomatik hadisələrdən bəhs edir. Yazı üslubu və məzmunu xüsusilə diqqət çəkən bu əsərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixinə işıq tutan müəllif ön sözdə yazır: "Kaş ki Gülən Ölüm Olsa" kitabını yazmaqla, mən bir yazıçı olaraq Cümhuriyyət öndərlərimizə, istiqlal şəhidlərimizə olan borcumu yerinə yetirdim".

Xatırladaq ki, 5 fevral 2025-ci il tarixdə AYB Natəvan klubunda kitabın təqdimatı olacaq.

Filipp Krikoryanın "Kim bilir" mahnısını oxuması sizi sevindirir? - Zavallılar...

man İzmayilovun doğum günü ilə bağlı böyük bir məclisdə ifa edib.

Ötən ilin bax elə bu günlərində, musiqisi Rəvan Həbibloğluna, sözləri Kənanə məxsus olan "Kim bilir" mahnısını erməni müğənni tərəfindən ifa olundu. Amma erməni dilində. Bu azmış kimi, mahnıya klip də çəkilib. Klip sosial şəbəkələrin erməni seqmentində yayımlandı.

Yeri gəlmişkən, Rusiyanın xalq artisti Filipp Kirkorov 2016-cı ilin dekabrında Bakıda "Ə" ("Mən") adlı solo konsert verdiyini xatırlayırsınız. Konsert "Crystal hall"-da baş tutdu gecənin ən maraqlı məqamlarından biri müğənninin səhnədə əməkdar artist Eyyub Yaqubovun "Kim bilir" mahnısını Azərbaycan dilində səsləndirməsi oldu.

Düzdür, o vaxt bir azərbaycanlı olaraq əslən erməni olan Filipp Kirkorovun Bakıya gəlməsinə də Aprel şəhidlərinin il mərasimi çıxmadan konsert verməsinə də sosial şəbəkə platformamda etiraz etsəm də, təbii ki, bu erməni Bakıya gətirənlər qalib gəldilər.

Amma təqdim etmədə rus müğənnisi olduğu elan edildi.

Yaxşı ki, sonradan Filipp Kirkorov onu "rus müğənnisi kimi təqdim edənlərin papağını və dilini yerə soxa bildi. Beləki o, ötən ilin fevralında etiraz etdi ki, onun əsl soyadı Kriqoryandır.

Müğənni doğum şəhadətnaməsini paylaşaraq, valideynlərinin cavan və gözəl görüldüyü düz 60 il əvvəlki toy günündən bir neçə ailə şəkillərini nümayiş etdirdi.

Kirkorov həmçinin valideynlərinin nikah şəhadətnaməsinin şəklini əlavə edib və sənəddə onun əsl soyadının göstərildiyini qeyd etdi və dalınca da bildirdi ki, "Ermənistan pərəstiş edirəm..."

Beləcə, uzun illərdə erməni olduğundan qəti imtina edən "sevimli" Filipp Kirkorovunuz erməni olduğunu boynuna aldı.

2024-cü ildə Rusiyanın Soçi şəhərində keçirilən "Yeni dalğa" beynəlxalq musiqi müsabiqəsinin yekun konsertində Rusiyanın xalq artisti Filipp Kirkorov Ermənistanın nümayəndəsi, 27 yaşlı

Anahit Akopyanın səsinə xeyli təsirlənərək növbəti açıqlamasını da etdi: "Mən Ermənistan pərəstiş edirəm, bu, mənim üçün sadəcə bir ölkə deyil, bu, əcdadlarımızın vətənidir və nə vaxt erməni musiqisinə, düdüyə (bizim balaban musiqi alətimiz) qulaq assam, həmişə bu ölkəyə və öz ölkəmizə hər zaman mükəmməl təmsil edən ifaçılara köklənirəm".

Erməni Kirkorovun oteldəki yatağına qızılqul leçəkləri səpələyən aygün Kazımova və eyni beyində olan azərbaycanlıların onun Azərbaycana gəlişinə hər zaman sevinib... Ötən il də bu erməni Azərbaycana gəldi.

Axi, 2019-cu ildə Bakıda konsert verən Krikoryan tam bir il sonra 44 günlük müharibə dövründə ermənilərə dəstək oldu.

Belə ki, sosial şəbəkələrdə yayılan erməni əsgərinin fotosuna Filipp şərhə onun üçün dua edib.

Filipp Kirkorovun atası Rusiyanın xalq artisti Bedros Kirkorov da Azərbaycanın qatı düşmənidir. O, 2-ci Qarabağ müharibəsi zamanı

mova etirazçı xalq məsləhət olsun, deyə belə bir açıqlama da verdi." Filipp Kirkorova qarşı çıxmaq onun milyonlarca seyrçisini üstümüzə qaldırmaq deməkdir. Filipp Kirkorov Türkiyəyə gedib, türk bayrağına sarılıb, türk mahnısını oxuyub. Onun ulu babası erməni olub, amma atası bolqarıdır, anası haqqında isə məlumatım yoxdur. Bir də ki millət damğa deyil, düşmən damğadır".

Xalq artisti Aygün Bayramova isə: "Onu yaxşı araşdırmaq lazımdır, bəlkə də heç erməni deyil. Mən bilmirəm onun nəyəsi ermənidir və ya babası. Bu məsələyə birmənalı yanaşmaq olmaz. O, gözəl ifaçıdır, müğənnidir, gözəl də mahnıları var. Kirkorovun Azərbaycana gəlməsinə münasibətim pis deyil. Gəlir, gəlsin də" sözləri ilə yadda qaldı.

Görən, Krikoryanın erməni olduğunu dəqiqləşdirəndən sonra adıgedən xalq artistləri accacana, bircə qırıq utanıb qızarıblar?

Əntiqə Rəşid

Tünzalə Ağayeva:

"Bu addımım ona sürpriz oldu"

Son zamanlar geyimləri ilə gündəm olan xalq artisti Tünzalə Ağayeva onu sevənlərdən söz açıb.

Adalet.az bildirir ki, o öz tamaşaçılarının uzun müddətdir oxlu sayda gözəl poeziya nümunələri alır:

"Bir gün facebook səhifəmi açdım ki, 2ildir dayanmadan bir tamaşaçı mənə çox gözəl şeirlər yazır. Onlarıçində mahnı janrına uyğun çox gözəl poeziya nümunələri vardı. "Behanə gəzirəm" həmin tamaşaçı yazan şeirlərin içərisindən seçilmiş şeirlərdir. Bu tamaşaçının adı Behruzdur. Mənim bu addımım onun özünə də sürpriz oldu".

Musa Musayev:

"El arasında bizi belə çağırırlar"

Sənətlərindən çox şəxsi həyatlarıyla gündəm olan Təranə Qumral və Musa Musayev cütlüyü özləriylə bağlı hər kəsin marağına səbəb olan açıqlama veriblər.

Adalet.az bildirir ki, Musa Musayev şou-proqramların birində insanların onlara təxəllüs kimi verdiyi adlardan danışdı: "El arasında Təranəyə "Qartal Təranə" deyirlər, mənə də "Dəli

Musa". Gülməyin, ciddi deyirəm. Bizi belə çağırırlar".

Təranə Qumral isə "Dəli Musa" yəni Təranənin eşqindən dəli olan Musa" deməkdir fikrimi səsləndirib".

Gülağa: "Rəşad yaxşı deyişmə ustasıdır, amma Mahir..."

Meyxanaçı Gülağa Ağayev meyxana ustası Rəşad Dağlı ilə qəzəlxan Mahir Cürətin yaradıcılığında fərqlərdən danışdı.

Adalet.az xəbər verir ki, o, həmkarlarının bu sənətdə ayrı-ayrı yerlərdə olduğunu bildirib:

"Rəşad Dağlı yaxşı deyişmə ustasıdır. Bu meydanlarda təsdiq tapmış haldır. Mahir Cürət isə çox gözəl qələmi olan qəzəlxandır. Fikrimi belə deyim: Rəşad Mahir kimi qəzəl yazma bilməz, Mahir də Rəşad kimi deyişmə eləy bilməz. Bu reallıqdır".

Əntiqə

Əflatun Qubadov: "Belə verilişlər məni narahat etməsinlər"

Tanınmış müğənni Əflatun Qubadov qalmaqal yarıdan proqramlar haqda fikir söyləyib.

Adalet.az bildirir ki, müğənni fikrində qəti olduğunu deyib:

"Dedi-qodu edilən bütün şou-proqramlara demək istəyirəm ki, məni ora dəvət etməyin. Mən müğənniyəm və sənətim var. Mən efirə gələndə mahnı oxumaq istəyirəm, qeybət etmək istəmirəm!

Hansı mövzuda desələr mahnı ifa edərdim. Zərrə qədər yorulmam, bunu məni tanıyanlar bilirlər. Amma dediyim ki, mən dedi-qoduya, qeybətə çəkmə bilməyəcəklər. Bu hrç vaxt olmayacaq".

Əntiqə

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS
Baş redaktor:
İradə TUNCAV

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmə və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 215
Çapa imzalanmışdır:
30.01.2025

